

MARMARA

AVRUPA ARAŞTIRMALARI DERĐİSİ
JOURNAL OF EUROPEAN STUDIES

Cilt / Volume: 33 Sayı / No: 1

2025

ISSN 1301 – 1359

MARMARA ÜNİVERSİTESİ AVRUPA ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ YAYINI
A PUBLICATION OF MARMARA UNIVERSITY INSTITUTE OF EUROPEAN STUDIES
<http://avrupa.marmara.edu.tr/>

MarmaraAvrupaAraştırmaları Dergisi Marmara Journal of European Studies

Avrupa Araştırmaları Dergisi yılda iki kez yayınlanan uluslararası kapalı hakemli bir dergidir.
Marmara Journal of European Studies is a semi-annually published blind peer-reviewed international journal.

İndeksler / Indexing

AEA-ECONLIT, EBSCO Publishing, SOBIADİndextarafından endekslenmektedir.
Indexed in AEA-ECONLIT, EBSCO Publishing, SOBIAD Index;

Yayın Hedefleri / Statement of Aims

Türkiye’de “Avrupa Bütünleşme Süreci”ne yönelik çıkarılmış ilk süreli dergi olan Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi’nin amacı, konusunda uzman yerli ve yabancı araştırmacıların iktisat, hukuk, uluslararası ilişkiler ve siyaset bilimi çalışmalarını Avrupa Birliği perspektifinde sunmaktır.

MJES, as the first periodic journal regarding the “European Integration Process” in Turkey, aims to present the studies of domestic and foreign researchers on economics, law, international relations and political science under European Union perspective.

Yayın İlkeleri / Publishing Principles

Dergide yayınlanan makalelerdeki görüşler yazarına aittir. Yazılardaki görüş ve öneriler hiçbir şekilde Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü’nün ve/veya İktisadi Kalkınma Vakfı’nın görüşleri olarak yansıtılamaz. Dergide yayınlanan makaleler, çeviriler, değerlendirmeler ve kitap incelemeleri sadece eğitim amaçlı olarak çoğaltılabilir. Yayınlanan yazılar, grafik ve tablolar izin olmadan kısmen veya tamamen çoğaltılamaz ve belli bir sistemde arşivlenemez. Akademik yayınlarda kaynak gösterilmek şartı ile alıntı yapılabilir. Gelir elde etmek amacı ile yapılan basım, çoğaltma ve/veya satışlar 5846 sayılı FİSEK hükümleri uyarınca hukuki yaptırıma tabi tutulacaktır. Daha önce başka bir dergide, kitapta vb. bir kaynaktan yayınlanan makaleler kabul edilmemektedir.

Articles published in these series represent solely the views of the authors. Opinions or suggestions expressed in the articles do not reflect the views of Marmara University Institute of European Studies and/or Economic Development Foundation. The articles, case translations, commentaries and book reviews published in the journal may only be reproduced under educational reasons. The articles, figures and tables cannot be reproduced partially or completely and also cannot be archived in a specific system without permission. Citations are allowed only after indicating in academic publications as references. Any publication, reproduction and/or sales for profit-yielding aims are legally punished under the Law of Intellectual Property Rights No. 5846. Articles previously published in any other journal, book, or similar resources are not accepted for publication.

Tüm yazışma ve katkıda bulunmak isteyenler için adres:

Avrupa Araştırmaları Dergisi, Marmara Üniversitesi Avrupa Araştırmaları Enstitüsü, Göztepe Kampüsü Kadıköy, 34722 İstanbul

All correspondance including contributions should be addressed to:

The Editor, Marmara Journal of European Studies, Marmara Üniversitesi Avrupa Arastırmaları Enstitüsü, Göztepe Kampusu, Kadıköy, 34722 İstanbul – TR

Tel: (+90) 216 777 18 00 • Faks: (+90) 216 777 18 01

E-mail: mjes@marmara.edu.tr • URL: http://avrupa.marmara.edu.tr

Basım Yeri / Printed By

Anadolu Basın Merkezi
proje@anadolubasinmerkezi.com
Tel: 0312 496 01 40

Tüm hakları saklıdır. All rights reserved.

MarmaraAvrupaAraştırmaları Dergisi Marmara Journal of European Studies

Yayınlayan / Publisher
Mustafa KURT

Marmara Üniversitesi Rektörü
Rector of Marmara University

Baş Editör / Editor in Chief
Emirhan GÖRAL

Editörler/Editors
Fatmanur KAÇAR-AŞCI
Veli ÖZDEMİR

Yayın Kurulu / Editorial Board

Thomas DIEZ
İmre ERSOY
Theofanis EXADAKTYLOS
Daniela HUBER
Knud Erik JORGENSEN
Mustafa Tayyar KARAYİĞİT
Paul LASOK
Çiğdem NAS
Yonca ÖZER
Nanette NEUWAHL
E. Münevver CEBECİ

Editör Yardımcıları / Editorial Assistants
Veli ÖZDEMİR

Alan Editörleri/Field Editors

M. Tayyar YİĞİT
N.Aslı Şirin
Pınar Deniz
Veli ÖZDEMİR

Danışma Kurulu / Advisory Board
Nikolaos ANTONAKAKIS

Senem AYDIN DÜZGİT
Sanem BAYKAL
Gülüm BAYRAKTAROÇLU ÖZÇELİK
Salih BIÇAKCI
Ştefan BOJNEC
Dimitris BOURIS
Esen CAM
Luísa CARVALHO
Teresa CIERCO
Armağan Emre ÇAKIR
Feza Sencer ÇÖRTOÇLU
Pınar DENİZ
Elaine DEWHURST
İlker DAŞTAN
Murat Ali DULUPÇU
Nazım ENGİN
T. Mesut EREN
Laura C. FERREIRA-PEREIRA
Pınar GEDİKKAYA BAL
İlke GÖÇMEN
Sevgi İNECİ
Rana İZCİ CONNELLY
Halük KABAALİOÇLU
Emin KÖKSAL
Selami KURAN
Inna LEVKOVYCH
Catherine MACMILLAN
İbrahim MAZLUM
Zuhal MERT UZUNER
Louis de MESNARD
Jorg MONAR
Selcen ÖNER
Cem PEKMAN
José Torres PRUÑONOSA
Yıldıray SAK
Fernando M. M. dos SANTOS COSTA
Leslie Rogne SCHUMACHER
Karen SMITH
N. Aslı ŞİRİN
Elif UÇKAN DAÇDEMİR
Özgür ÜNAL ERİŞ
Elisabete Fatima Simoes VIEIRA
Olaf Peter van VLIET

MARMARA

AVRUPA ARAŞTIRMALARI DERGİSİ JOURNAL OF EUROPEAN STUDIES

ISSN 1301-1359

Cilt / Volume: 33

Sayı / No: 1

2025

İçindekiler / Contents

Makaleler / Articles	Sayfa / Page
• <i>European Commission in Ceta Negotiations: Exploring Agent's Autonomy</i> Esra Uyar Okçu.....	1
• <i>Analysis of Artificial Intelligence Readiness Performance of European Union Countries: An Application Using the Lopcow-Based Gra Method</i> Furkan Fahri Altıntaş.....	23
• <i>The Evolution of Scientific Research in Türkiye's European Union Accession Process: A Bibliometric Analysis</i> Muzaffer Akdoğan.....	53
• <i>Avrupa'da Ulusal Kimlik İnşası: Weimar ve Nazi Döneminde Sporun Alman Kimliğine Etkisi (1918-1945)</i> Hüseyin Kavak	91
• <i>"Sürdürülebilir Yeşil Avrupa" Hedefleri Bağlamında Türkiye ile Avrupa Birliği'nin Gençlik Politikası Strateji Belgelerinin Gençlik Katılımı Özelinde Karşılaştırılması</i> Seda Tekeli - Erhan Akdemir.....	121
Kitap İncelemesi / Book Review	
• <i>European Public Opinion About Security: Who Can Help Us in a Threatening World?</i> Ayhan Gücüyener – Evren.....	149

EUROPEAN COMMISSION IN CETA NEGOTIATIONS: EXPLORING AGENT’S AUTONOMY*

ESRA UYAR OKÇU**

Abstract

As the world trade agenda began to cover “beyond the border” issues in the 1980s, the European Union (EU) gradually broadened the scope of its trade policy and adopted a more complex decision-making mechanism involving multiple actors. In the current EU institutional setting, the European Commission is empowered by the Council of the European Union to start a negotiation process with a trading partner. Once signed, an international trade agreement can only be concluded by the EU if it is approved by both the Council and the European Parliament. Although the Commission is responsible for executing the common commercial policy, its autonomy may be limited by the Council/member states and/or Parliament during trade negotiations. This article investigates the Commission’s autonomy in the EU-Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA) negotiations from a principal-agent approach. It analyzes the conflictual dynamics of Council-Commission and Parliament-Commission principal-agent relations, focusing on investment and intellectual property negotiations. The article reveals that EU member states and the European Parliament restricted the European Commission’s autonomy and changed its initial position on these two controversial issues.

Keywords: European Union, European Commission, EU Trade, CETA, Principal-agent Approach

* This article is based on the author's PhD dissertation titled “The Role of EU Institutions in Common Trade Policy: An Assessment on EU-Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement”. An earlier version of this study was presented at the 2nd International Ankara Conference on Scientific Research, Ankara, 6-8 March, 2020. The author is grateful to Prof. Dr. I. Alper Arısoy for his guidance and contributions.

** Dr., e-mail: esrauyar@gmail.com, ORCID ID:0000-0002-5965-9104.

CETA MÜZAKERELERİNDE AVRUPA KOMİSYONU: VEKİL ÖZERKLİĞİNİN İNCELENMESİ

Öz

Dünya ticaret gündeminin 1980'lerde “sınır ötesi” konuları kapsamaya başlamasıyla birlikte, Avrupa Birliği (AB), ticaret politikasının kapsamını genişletme yoluna gitmiş ve birden çok aktörü içeren daha karmaşık bir karar alma mekanizması benimsemiştir. Mevcut AB kurumsal yapısında; herhangi bir ticari ortakla müzakere sürecini başlatabilmek için, Avrupa Komisyonu, Avrupa Birliği Konseyi tarafından yetkilendirilmektedir. İmzalanan bir uluslararası ticaret anlaşması, ancak hem Konsey hem de Avrupa Parlamentosu tarafından onaylanması halinde AB tarafından sonuçlandırılabilir. Ortak ticaret politikasının yürütülmesinden sorumlu organ olmasına rağmen, Komisyonun özerkliği, ticaret müzakereleri sırasında, Konsey/üye devletler ve/veya Parlamento tarafından sınırlandırılabilir. Bu makale, Komisyonun AB-Kanada Kapsamlı Ekonomik ve Ticaret Anlaşması (CETA) müzakerelerindeki özerkliğini asil-vekil yaklaşımla incelemektedir. Konsey-Komisyon ve Parlamento-Komisyon asil-vekil ilişkilerinin çatışmalı dinamiklerini, yatırım ve fikri mülkiyet müzakerelerine odaklanarak analiz etmektedir. Makale, bu iki tartışmalı konuda, AB üye devletleri ve Avrupa Parlamentosunun, Avrupa Komisyonunun özerkliğini kısıtladığını ve baştaki tutumunu değiştirdiğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Avrupa Birliği, Avrupa Komisyonu, AB Ticareti, CETA, Asil-vekil Yaklaşımı*

Introduction

Establishment of a common commercial policy was one of the main objectives of the Treaty of Rome signed by six founding states of the European Economic Community. The treaty established a schedule to gradually eliminate customs duties and quantitative restrictions on trade among member states and aimed to implement a common external tariff. Member states delegated authority to the European Commission for the administration of the common commercial policy. Initially, the Community's external trade policy mainly covered industrial goods and concerned with border-related measures. However, from the 1980s onwards, several changes in the international economy began to influence and

reshape these policies. For example, services, investments, and intellectual property rights appeared as the new subjects on the world trade agenda. In addition, non-tariff barriers to trade like environmental, social and health-related issues began to be negotiated multilaterally. Hence, the EU had to adjust its commercial policy to align with the requirements of the multilateral trade system. With the Treaty of Nice (2003), the Commission was granted exclusive competence over commercial aspects of intellectual property and services, except for politically sensitive areas such as cultural and audio-visual, educational, and health services. The Treaty of Lisbon (2009) further expanded the external competence of the EU to cover foreign direct investment.

The incorporation of new “behind the border” issues into the European trade agenda necessitated institutional modifications related to the EU’s decision-making mechanism. A significant institutional amendment was the enhanced role of the European Parliament in EU trade policy-making. Following the entry into force of the Treaty of Lisbon, the Parliament assumed the status of co-legislator alongside the Council of the European Union (henceforth, the Council) in trade matters. Whereas commercial policy falls under exclusive Union competence, distribution of competences among EU institutions on various issues continues to be a subject of ongoing debates, as trade policy becomes more extensive and politicized. Within the existing institutional arrangement, the European Commission is authorized by the Council to conduct trade negotiations with external partners. If the negotiations end by signing an agreement between the EU and a trade partner, the agreement must be approved both by the Council and Parliament to enter into force in the EU. When it comes to mixed agreements, i.e., if the agreement covers areas in which the EU and member states have “shared competences”, approval by the member states is also required based on their national ratification procedures. Hence, the more comprehensive the trade policy has become, the more complex a decision-making structure has emerged within this field.

Given the multi-level and complicated nature of trade policy-making in the EU, this study explores the European Commission’s autonomy in international commercial negotiations where it is the only institution representing the EU on behalf of the member states. The study chooses CETA negotiations as a case for analysis because it is the first comprehensive free trade agreement signed by the EU that covers rules regarding services, investment and public procurement, which go beyond simply removing conventional trade barriers. In other words, CETA negotiations present a politicized, contentious, and at the same time convenient framework for analyzing the conflictual dynamics of relations among EU institutions. As these inter-institutional relations are characterized by delegation and control of power, the study applies a principal-agent approach to

examine the Council-Commission and Parliament-Commission interactions during negotiations.

The article first explains the current trade policy-making structure in the EU. After reviewing the application of the principal-agent approach to EU trade policy, it gives a brief background of the CETA negotiations within an inter-institutional context. The analysis section focuses on two subjects of negotiations, investment and intellectual property rights, that led to the Council-Commission and Parliament-Commission disagreements. Using EU official documents and international and European agency news as guiding resources, the article reveals how the Commission's autonomy was constrained by other EU institutions during negotiations on two contentious commercial issues.

Trade Policy-Making in the EU

Within the current institutional framework of the EU, the European Commission has exclusive authority to conduct international trade negotiations on behalf of the member states. Article 218 of the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) (2009) explains the procedures related to the negotiation and conclusion of such agreements. Accordingly, the Commission regularly communicates with both the Council and Parliament for the preparation of any trade agreement. Before starting formal negotiations, the Commission interacts with the trading partner, consults stakeholders through public consultations, and carries out an impact assessment to evaluate the potential economic, social, and environmental outcomes of the agreement for both the EU and the trading partner.

To start the negotiations, the Commission must obtain formal authorization from the Council. This process starts with the drafting of the negotiating mandate by the Directorate-General for Trade (DG Trade) after consultations with other relevant Directorate-Generals in the Commission. The draft is then submitted to the College of Commissioners and forwarded to the Council where it is examined by the Trade Policy Committee (TPC), comprising senior trade officials from member states and the Commission. Other Council-established working parties may also review the draft. Upon thorough evaluation, the TPC tries to achieve consensus on the proposal¹ and submits the final version to the Committee of Permanent Representatives (COREPER) consisting of representatives of member states. Ultimately, the Foreign Affairs Council approves the mandate and sets the guidelines for negotiations. Once this decision is adopted, the Commission receives formal authorization to start international trade negotiations. The negotiations are led by the DG Trade, while collaboration with other Directorate-

¹ The TPC may also make changes on the proposal.

Generals also continues throughout the rounds of negotiations. After each round, the Commission is obliged to provide updates to both the Council and Parliament.

Once negotiations are complete and trading partners mutually agree on the final text, the Council adopts a decision to authorize the signature of the agreement and sends the signed agreement to the European Parliament for approval. The agreement must be formally approved by both the Council and Parliament. Historically, the Parliament played only a consultative role in trade matters. However, the Treaty of Lisbon significantly strengthened its role by requiring its consent in the conclusion of international trade agreements. The Parliament's decision to approve or not is based on a recommendation from the Committee on International Trade (INTA) and is taken through a simple majority vote. It may approve or reject the agreement but does not have the authority to amend its content (Gstöhl, 2013: 11). After getting the consent of Parliament, the Council adopts the decision to conclude the agreement either through qualified majority voting or unanimity, depending on the competences involved in the agreement. Agreements falling solely within the Union's exclusive competence are concluded by qualified majority voting. If an agreement covers areas with shared competences, it must be signed and ratified by each individual member state together with the EU². In such cases, member states retain their veto power not only within the Council but also via their national legislative processes. All national parliaments within EU member states, apart from Malta, participate in the ratification process (Eschbach, 2015: 36).

In bicameral parliamentary systems, the ratification process is carried out with the participation of the responsible chamber (or chambers) specified in the national constitution. For example, while senates do not participate in Belgium and Ireland, both chambers are involved in countries such as the Czech Republic, Spain, France, Italy, the Netherlands, Poland, and Romania. In Germany and Austria, the upper chambers must approve certain agreements, particularly when the agreement influences regional competences. Regional participation usually takes place through second chambers; however, Belgium constitutes a unique case. Under the Belgian Constitution, the approval of all regional and community parliaments is required for the federal government to sign and ratify any trade

² According to Article 207 of the TFEU (2009), unanimous decision-making is required in the following areas:

- trade in services, commercial aspects of intellectual property, and foreign direct investment, where the agreement necessitates unanimity for the domestic implementation of certain provisions;
- trade in cultural and audiovisual services, in cases where the agreement poses a threat to the Union's cultural and linguistic diversity;
- trade in social, educational and health services, where the agreement may adversely affect national regulations in these sectors.

agreement. Additionally, in almost half of the member states, a referendum is also an option for ratification. Nevertheless, the possibility of a referendum is rarely codified in constitutions, with explicit provisions existing only in France and the Netherlands (European Parliament, 2016a: 2-3).

An international trade agreement enters into force in the EU only after the completion of the full ratification process. However, given the prolonged timelines associated with the ratification of mixed agreements, an interim agreement covering the fields that fall exclusively within the Union's competence may be concluded and implemented (Gstöhl, 2013: 13). Another option is the provisional application of certain parts of the deal before its full entry into force (European Parliament, 2016b: 6).

The Principal-Agent Approach and EU Trade Policy

This study uses a principal-agent framework to examine the European Commission's autonomy in CETA negotiations. Originating from American political science literature to analyze the institutional dynamics within the United States (US) Congress, the principal-agent model is grounded in new institutionalism and rational choice theory. It primarily explores the delegation of decision-making authority from one party (the principal) to another (the agent). In the EU's multi-level system in general, and trade policy-making in particular, this delegation process usually takes place from the member states, acting collectively as principals, to the European Commission, which assumes the role of agent. Besides member states, there are other actors in the EU that aim to affect the Commission's position to shape trade policy outcomes. In this context, scholars distinguish between a "collective principal," comprising the member states, and a "multiplicity of principals," including a broader range of actors such as the European Parliament and interest groups (Elsig, 2007: 931–932).

The European Commission has significant discretion in the field of trade policy thanks to its "autonomy by design". This structural autonomy provides the Commission with agenda-setting powers, including the capacity to initiate proposals on potential trading partners and to set the main objectives of trade agreements. Furthermore, the Commission has representational authority as it acts on behalf of the member states in international trade negotiations and implementation-related power through management of various trade policy instruments (Elsig, 2007: 927–948). Nevertheless, member states retain a range of mechanisms to monitor and constrain the Commission's actions throughout the negotiation process. Their control starts by granting a discretion-based delegation mandate to the Commission that defines the scope of its authority. The extent to which member states can influence the Commission's behavior depends on the flexibility of this mandate. Given that the mandate is often defined

broadly, the Commission can have considerable autonomy in determining the extent of concessions during negotiations (Da Conceição-Heldt, 2011: 410). While the Commission may act strictly within the formal limits of the mandate, it may also exercise additional autonomy, especially where the mandate lacks precision or when principal oversight is weak or inconsistent.

Throughout trade negotiations, the Council exercises control over the Commission primarily through the TPC, which fulfills a critical “watchdog” function (Kerremans, 2004: 7). Continuous scrutiny by the TPC is instrumental in enabling the Commission to figure out the preferences and political sensitivities of member states regarding the concessions it makes. To mitigate the risk of ratification failure, the Commission actively interprets signals from member states via multiple channels, including the TPC, media, and speeches delivered in national parliaments (Da Conceição-Heldt, 2008: 19). Furthermore, the Commission carefully observes Parliament’s position so as not to jeopardize the ratification process, which requires its consent. Following the amendments introduced by the Treaty of Lisbon, the Commission must keep Parliament regularly informed throughout all stages of the negotiation process (TFEU, 2009, Art. 218). It also provides additional updates upon request when negotiations involve politically sensitive issues. The Parliament expresses its preferences through participation in ad hoc consultations with the Commission and by adopting resolutions. It has become established practice for such decisions to be issued before the Council’s authorization of the Commission’s negotiation mandate, and they serve as a signal of the Parliament’s conditions for approval (Bardou, 2024: 14, 16). These resolutions may include recommendations concerning the direction of negotiations (European Parliament, 2016b: 4), or call for the inclusion of binding provisions on human rights, environmental protections, and social standards (Devuyst, 2013: 299).

The autonomy of the Commission in EU external trade can also be affected by the alignment of policy preferences within and between principals. When member states exhibit heterogeneous preferences, the Commission may strategically use these divisions by employing a “divide and rule” strategy. Thus, a high degree of preference divergence tends to result in more flexible negotiation instructions for the Commission, which, in turn, increases its autonomy (Da Conceição-Heldt, 2011). In contrast, when there is a high level of policy alignment among the principals, either prior to, during, or following negotiations, their collective capacity to control and constrain the Commission rises. The homogeneity of preferences facilitates the interference in the Commission’s actions, thereby reducing its autonomy (Heldt, 2021: 578, 580).

As can be seen from the overview given, a significant body of literature using the principal-agent model in the context of EU trade policy has focused mainly on the relationship between the Council and the Commission (Billiet, 2006; Da

Conceição-Heldt, 2011; Elsig, 2007; Kerremans, 2004; Meunier and Nicolaidis, 1999). In this context, the European Parliament has recently begun to attract academic attention, especially after its empowerment in EU decision-making by the Lisbon Treaty. In addition to the analysis of the Parliament-Commission relationship (Heldt, 2021), several studies have further expanded the literature by investigating different principal-agent configurations in EU trade policy. For instance, Reichert and Jungblut (2007) explored numerous other principal-agent relationships, including those between national parliaments and their respective governments and between member state publics and the European Parliament. In their empirical assessment of the Commission's discretionary power in external trade, Gastinger and Adriaensen (2018) examined European citizens, alongside the Council and Parliament, as principals. The current study contributes to existing literature by analyzing the principal-agent dynamics between the Council and Commission, as well as between the Parliament and Commission within the specific context of the CETA negotiations. By investigating the controversial aspects of these relations through two politicized issues, investment and intellectual property rights, it seeks to demonstrate how principals constrain the agent's autonomy in EU trade policy.

Background of CETA Negotiations and Inter-institutional Context

Prior to the CETA negotiations, the EU and Canada jointly analyzed the potential benefits and risks of a comprehensive economic integration agreement. This was followed by a joint scoping exercise determining the agreement's boundaries and main objectives. On the EU side, the European Commission organized public consultations via online surveys in February and March 2008 to gather stakeholders' views on CETA. In addition, it carried out an impact assessment to evaluate the potential economic, social, and environmental impacts of CETA on both the EU and Canada.

To launch formal negotiations, the Commission submitted a draft negotiating mandate to the Council, which subsequently adopted the negotiating directives and authorized the Commission to start negotiations. These directives were later revised to incorporate provisions related to investment protection. Formal negotiations between the EU and Canada began at the Prague Summit on 6 May 2009 and were concluded in Ottawa on 26 September 2014. Upon the conclusion of negotiations, the finalized text was published for public review. Throughout the negotiation process, the European Parliament maintained close oversight and adopted a resolution on 8 June 2011 presenting its expectations regarding the agreement's outcomes.

In July 2016, the Commission submitted the agreement to the Council for its signature and conclusion. After the Council adopted the decision to sign the agreement, the CETA was officially signed by both parties on 30 October 2016.

The Council then transmitted the agreement to Parliament, which approved it on 15 February 2017.

In the initial phases of the CETA negotiations, there was considerable ambiguity regarding whether the agreement fell exclusively within the EU's competence or not. The Commission initially adopted the position that CETA constituted an EU-only agreement, thereby envisioning a ratification process that would not require approval by national parliaments. Therefore, then Commission President Jean-Claude Juncker was in favor of a simple approval procedure. However, most member states opposed this view, arguing that CETA should be classified as a mixed agreement, given its inclusion of provisions falling under both EU and member state competences.

In 2014, the German Federal Ministry for Economic Affairs formally called for the recognition of CETA as a mixed agreement. That same year, numerous national parliaments communicated their position to then Trade Commissioner Karel De Gucht, urging the Commission to adopt the mixed agreement classification (Letter in the Framework of the Political Dialogue, 2014). Besides, German Chancellor Angela Merkel and French President François Hollande publicly stated that the national parliaments should be involved in the ratification process. In response to increasing political pressures, the Commission ultimately submitted CETA to the Council as a mixed agreement so that its full implementation would require ratification by all member states in accordance with their respective constitutional procedures.

As mixed agreements may be applied provisionally prior to the completion of the ratification process (TFEU, 2009, Art. 218), CETA came into force provisionally in September 2017. As of now, the ratification process is ongoing and the vast majority of CETA provisions are in force, except for those specifically related to investment protection.

Controversial Issues and Inter-institutional Conflicts

The CETA has been described by the European Commission as the "most progressive and ambitious trade agreement that the EU has ever concluded" (European Commission, 2016a). The agreement eliminates almost all the tariffs between the EU and Canada and comprises regulatory provisions concerning services, investment, and intellectual property rights. Due to its deep and comprehensive scope, CETA has significant implications for regulatory policies of states and fundamental rights of citizens. This feature led to the politicization of the agreement, generating widespread public debates and inter-institutional conflicts within the EU. This section analyzes two particularly contentious aspects of negotiations: investment and intellectual property rights. They triggered the use of control mechanisms by principals to restrict the agent's autonomy and influence its negotiation position.

Debates on Investment Provisions

One of the focal points of inter-institutional conflicts during CETA negotiations was the investment chapter. Following the entry into force of the Treaty of Lisbon, the EU gained the authority to negotiate bilateral investment treaties and comprehensive trade agreements that include investment-related provisions. CETA represents the first agreement concluded by the EU that covers not only investment liberalization measures but also provisions on investment protection. The agreement envisaged the establishment of an investor-state dispute settlement mechanism (ISDS) that would allow investors to sue states in cases of violations of investment rules.

The investment chapter of CETA gave rise to two kinds of controversy, the first of which concerned the question of whether the regulation of investment was the exclusive competence of the EU. According to Article 207 of the TFEU (2009), foreign direct investment is included under the common commercial policy, an area of exclusive EU competence. However, the article does not explicitly address other forms of investment, such as portfolio investment. While the European Commission claimed that EU competence over portfolio investment could be derived from internal market provisions regarding free movement of capital, several member states contested this view (European Parliament, 2016b: 5). Hence, the unclear categorization of the concept and the inconsistencies in its application have led to significant legal ambiguity.

To clarify the issue of competences, the Commission requested an opinion from the Court of Justice of the European Union (CJEU) regarding the EU-Singapore Free Trade Agreement, which also contained provisions on investment protection. The objective was to determine which sections of the agreement fell under the EU's exclusive competence and which required shared competence with member states. Following an evaluation period of nearly three years, the CJEU ruled that the EU does not have exclusive competence over portfolio investment or investor-state dispute settlement mechanisms (Euractiv, 2017).

The ISDS issue constitutes another important aspect of the discussions in this context. This mechanism proposes a non-judicial arbitration framework through which private investors can initiate legal action against host countries and seek compensation for government measures that have a negative effect on their investments. Critics of ISDS defined several problems related to the system, such as inconsistent rulings, limited transparency, procedural shortcomings, and an imbalance between ISDS and domestic judicial systems (European Parliament, 2015: 20). Additionally, concerns were raised regarding the potential negative impact of allowing private entities to litigate against sovereign states, especially regarding environmental protection and fundamental citizen rights.

The European Parliament stated its disapproval of the ISDS through a resolution, asserting that it poses risks to sensitive policy areas such as environmental regulation (European Parliament, 2011). Within the Parliament, the Socialists and Democrats (S&D) group has indicated its intention to reject the final deal unless substantive changes are made to investment provisions. With the support of other left and green parties, the opposition bloc formed a majority and significantly reduced the CETA's chance of being approved (Heldt, 2021: 587). Among EU member states, Germany expressed its opposition to CETA due to the inclusion of ISDS provisions. In a joint statement, Germany and France called on the European Commission to explore all alternatives to replace the ISDS (Barbière, 2015).

The European Commission defended the ISDS mechanism by citing the existence of over 1000 bilateral investment treaties between EU member states and other trading partners that already include similar provisions (Euractiv, 2014). Nevertheless, as the CETA negotiations became more politicized, aided by a heightened civil society mobilization across Europe, the Commission has launched an online public consultation on investment protection and ISDS. This consultation, conducted within the broader context of the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) negotiations with the US and referring to certain clauses of CETA, resulted in predominantly negative feedback. Respondents voiced concerns about investment protection measures and advocated for the removal of the ISDS provisions or the abandonment of the entire agreement (European Commission, 2015a: 14).

In response to widespread criticism of the ISDS mechanism, the European Commission proposed the establishment of an Investment Court System (ICS) in September 2015 to replace ISDS in all ongoing and future EU investment agreements. The ICS framework comprises a tribunal and appellate body. Unlike the ISDS arbitration model, parties to a dispute are no longer permitted to choose their own arbitrators; instead, tribunal members are jointly appointed by the parties to the agreement. Although initially proposed for the TTIP and future trade arrangements, the European Parliament advocated for the incorporation of ICS into CETA as well. Despite the formal conclusion of CETA negotiations in 2014, Canadian and EU representatives agreed to amend the investment chapter during the legal review phase. Consequently, the principal elements of the Commission's ICS proposal were integrated into the finalized CETA text. This move was driven primarily by constant political pressure from both EU member states and the European Parliament. "We've met the expectations of both the Member States and the European Parliament," said then EU Trade Commissioner Cecilia Malmström (European Commission, 2016b). A press release made by the Commission highlights the same issue by stating "The proposal for an Investment Court System builds on the substantial input received from the European

Parliament, Member States, national parliaments and stakeholders through the public consultation held on ISDS” (European Commission, 2015b). The Chair of European Parliament’s INTA Committee, Bernd Lange, also emphasized the importance of the Commission’s responsiveness to Parliament’s concerns on the matter (European Parliament, 2016c). While some MEPs argued that the changes were merely language corrections, the S&D group, which had actively supported the incorporation of the ICS to CETA, welcomed the decision and defined it as a success for their group (S&D, 2016).

Despite the generally positive response to the agreement, the Walloon regional government of Belgium denied giving consent to the federal government to sign the CETA, citing several concerns, including the new investment chapter. Following a series of negotiations, a compromise was reached between the Belgian Federal Government and the governments of the federated entities. As part of this solution, Belgium made the signing of CETA conditional on CJEU opinion confirming the compatibility of the proposed ICS with EU law.³ The compromise resolved the deadlock but caused a four-day delay in the official signing of the agreement.

Debates on Intellectual Property Provisions

Intellectual property rights constituted another major point of contention of inter-institutional relations during CETA negotiations. Simultaneously with the CETA negotiations, the EU, several EU member states, and non-EU countries signed the Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA), a multilateral treaty, setting international standards for intellectual property rights. However, the agreement failed to receive approval from the European Parliament. This veto had direct consequences for the negotiations of relevant intellectual property provisions in CETA.

The ACTA aimed to enforce international anti-counterfeiting law through the establishment of intellectual property standards. It was negotiated among the EU, several of its member states, Canada, the US, Japan, Australia, and some other countries. In January 2012, the EU and 22 of its member states formally signed the agreement. Subsequently, the European Commission referred ACTA to the CJEU to receive an opinion regarding its compatibility with EU law, particularly in relation to the Charter of Fundamental Rights of the European Union. Despite the Commission’s request to the European Parliament to postpone its vote until the Court issues its opinion, Parliament proceeded with its own examination of the agreement. The Parliament had previously expressed its concerns regarding the deal in two resolutions adopted on 11 March 2009 and 10 March 2010. It

³ On 30 April 2019, the CJEU ruled that CETA’s ICS provisions are compatible with EU law.

mainly criticized the lack of transparency in the negotiations and raised significant concerns about the agreement's potential impact on fundamental rights and data protection (European Parliament, 2010; 2012a). Other concerns addressed the agreement's ambiguous language and content, which could undermine civil liberties (European Parliament, 2012b). These controversial features of ACTA also resulted in widespread public demonstrations across Europe. As pressure from civil society intensified, even Members of the European Parliament who had previously supported the agreement have turned against it (Peffenköver and Adriaensen, 2021: 79). After ACTA's signature, the Parliament's rapporteur for the agreement, Kader Arif (S&D), resigned, criticizing the exclusion of civil society, the lack of transparency in the negotiations, and the disregard of the European Parliament's recommendations (Lee, 2012).

Political differences were evident in the ACTA vote in the European Parliament. While the Socialists, Liberals, Greens, and GUE/NGL groups opposed the agreement, the European People's Party (EPP) and the European Conservatives and Reformists (ECR) supported for scheduling the plenary vote after the communication of CJEU decision (Gotev, 2012). ACTA was examined and subsequently declined by four parliamentary committees. The lead committee, INTA, recommended rejecting the treaty following its own vote of disapproval. In addition, a petition against ACTA signed by nearly three million individuals was submitted to the Parliament's Committee on Petitions (European Parliament, 2012a). In the plenary vote held in July 2012, the European Parliament rejected to give its consent to the treaty, with 478 votes against, 39 in favor, and 165 abstentions. Consequently, ACTA failed to enter into force. This was the first instance where the European Parliament formally rejected an international agreement that had already been signed by the EU (European Parliament, 2012b). Commenting on the outcome, Hannes Swoboda, President of the S&D group, said: "The Commission and the Council will now be aware that they cannot overrun the Parliament" (Arthur, 2012).

In the aftermath of the European Parliament's rejection of ACTA, Canadian law professor Michael Geist published a report comparing the intellectual property provisions of ACTA and CETA. His assessment was based on a leaked draft of CETA dated February 2012, when negotiations were still ongoing and the official text had not yet been published. Geist argued that numerous provisions from ACTA were copied to CETA (Geist, 2012a). This assertion attracted great attention from the European media and the wider public. In response, the European Commission clarified that the leaked text was not up to date and noted that two contentious provisions regarding internet service providers had already been omitted from the CETA. Nevertheless, other controversial provisions such as those related to digital locks, damages, border

rules and criminal measures, remained subject of debate (Geist, 2012b). Subsequently, the Commission issued an official communication confirming that CETA would not include ACTA-related provisions concerning internet service providers or criminal enforcement, which it identified as among the most controversial elements of ACTA. The Commission acknowledged that previous CETA drafts may have had similarities with ACTA, as both the EU and Canada were parties to the ACTA. It further emphasized that the European Parliament's rejection of ACTA was taken into account during the CETA negotiations (Geist, 2013).

Conclusion

Within the institutional framework of the EU, the European Commission is the core executive body responsible for the implementation of trade policy, whereas legislative power is shared by the Council and the European Parliament. For an international trade agreement to enter into force in the EU, both legislative institutions' approval is required. In case of a "mixed agreement" comprising competences shared between the EU and its member states, the agreement must also be ratified by individual member states. Within this multi-level trade policy-making structure, this study examined the Council-Commission and Parliament-Commission relations during CETA negotiations based on two empirical cases, investment and intellectual property rights. To analyze the inter-institutional dynamics regarding EU commercial policy, the study used principal-agent approach. According to this approach, the Commission acts as an agent within the mandate granted by a principal, which is the Council. The Council and the European Parliament, another principal within the EU institutional context, control the Commission's actions during trade negotiations through various mechanisms. While the Commission keeps a considerable degree of autonomy due to its technical expertise and information advantage, its discretion during negotiations can be constrained when one or both principals attempt to influence the outcome in accordance with their policy preferences. Although the Commission holds an executive authority in international trade, this study revealed how its discretion was restricted by the Council and Parliament in the framework of CETA negotiations.

The analysis of the conflictual dynamics of inter-institutional relationships in the negotiations of the investment and intellectual property rights showed how both principals imposed constraints on the Commission's autonomy in several ways. First, the Commission intended to propose CETA as an EU-exclusive agreement. However, the CETA's inclusion of "behind-the-border" issues affecting national regulatory policies and citizens' fundamental rights resulted in the politicization of agreement. Thus, under significant pressure from member states, particularly Germany and France, the Commission was compelled to classify the agreement as "mixed."

As CETA negotiations became politically salient among institutional and public stakeholders, both the Council and the Parliament actively engaged in the negotiation process, exerting oversight through various control mechanisms to shape the Commission's negotiating stance. Particularly, the CETA's investment and intellectual property provisions have led to considerable institutional involvement. On the investment chapter, the European Parliament and several member states shared similar concerns related to the design of dispute settlement mechanism. The Parliament announced its opinion via a resolution, while the public opinion was presented through a widespread online consultation. Additionally, several member states openly criticized the Commission's support of the ISDS. Germany even considered not signing the agreement, and, together with France, it called for substantial revisions to the ISDS provisions. Consequently, this concerted pressure from both institutional and public actors compelled the Commission to revise its approach, leading to the proposal of ICS as a replacement for ISDS in future agreements. Although CETA negotiations had formally concluded, the ICS was incorporated into the finalized text. Hence, in the context of investment negotiations of CETA, the convergence of principal preferences restricted the agent's autonomy and led it to change its initial position.

With respect to the negotiation of intellectual property provisions, the European Parliament played a significant role in affecting the Commission's position. Its veto of ACTA, a multilateral treaty on intellectual property rights, signed by the EU and several member states, considerably influenced the CETA negotiations. The Parliament's rejection was mainly related to the agreement's potential threat to the right of privacy and other civil liberties. Although CETA provisions were still under negotiation and the official text had not yet been published, leaked drafts indicated that several contentious elements from ACTA had been incorporated into CETA's intellectual property chapter. In response, the Commission was compelled to reassure the Parliament that the leaked version did not reflect the final CETA text. It argued that substantial revisions had since been made to exclude the most controversial provisions associated with ACTA, aligning the agreement more closely with fundamental freedoms. Thus, intellectual property negotiations of CETA provided another case where the agent's position was affected by a principal.

To conclude, this study applied the principal-agent model to the EU's external trade policy. It showed how the Council and Parliament use various control mechanisms to constrain the Commission's autonomy in international trade negotiations, such as defining the scope of the negotiation mandate, making official statements or speeches, and adopting resolutions. One significant result of the analysis is that member states tend to increase their control over the Commission's position and to ensure that it is compatible with their own policy

preferences, especially when trade agreements become politicized and more publicly salient. Another finding concerns the increasing influence of the European Parliament in shaping EU trade policy outcomes. This is a key contribution to the EU trade policy literature, as the Parliament's role has been relatively underexplored due to its historically limited power in this policy area. While the findings of this study may have limited generalizability to other EU policy fields because of the peculiar characteristics of trade policy-making, they offer a meaningful contribution to the academic literature on EU multi-level governance and institutional delegation. Future research could extend this analytical framework to examine similar or alternative principal-agent configurations across different trade or development cooperation contexts.

References

- Arthur, C. (2012) "ACTA Down, but not out, as Europe Votes against Controversial Treaty", 04 July, <<https://www.theguardian.com/technology/2012/jul/04/acta-european-parliament-votes-against>> (13 August 2018).
- Barbière, C. (2015) "Paris and Berlin Call for Review of EU-Canada Trade Deal", 27 January, <<https://www.euractiv.com/section/trade-society/news/paris-and-berlin-call-for-review-of-eu-canada-trade-deal/>> (12 June 2018).
- Bardou, M. (2024) "European Parliament-Commission Relations and International Agreements", *European Foreign Affairs Review*, 29(4): 405-426.
- Billiet, S. (2006) "From GATT to the WTO: The Internal Struggle for External Competences in the EU", *Journal of Common Market Studies*, 44(5): 899–919.
- Da Conceição-Heldt, E. (2008) "Who Controls Whom: Dynamics of Power Delegation and Agency Losses in EU Trade Politics", ECPR Joint Sessions - Workshop 19, University of Rennes, 2008.
- Da Conceição-Heldt, E. (2011) "Variation in EU Member States' Preferences and the Commission's Discretion in the Doha Round", *Journal of European Public Policy*, 18(3): 403-419.
- Devuyst, Y. (2013) "European Union Law and Practice in the Negotiation and Conclusion of International Trade Agreements", *Journal of International Business and Law*, 12(2): 259-316.
- Elsig, M. (2007) "The EU's Choice of Regulatory Venues for Trade Negotiations: A Tale of Agency Power?", *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 45(4): 927-948.
- Eschbach, A. (2015) "The Ratification Process in EU Member States", <https://www.sven-giegold.de/wp-content/uploads/2015/11/Eschbach_Ratification-TTIP-CETA-in-EU-MS-EN.docx> (20 February 2025).

- Euractiv (2014), “Germany Wants Investment Clause Scrapped in EU-Canada Trade Deal”, 25 September, <<https://www.euractiv.com/section/trade-society/news/germany-wants-investment-clause-scrapped-in-eu-canada-trade-deal/>> (12 June 2018).
- Euractiv (2017), “The Free Trade Agreement with Singapore Cannot, in its Current Form, be Concluded by the EU Alone”, 16 May, <<https://euractiv.eu/wp-content/uploads/sites/2/2017/05/CP170052EN.pdf>> (21 June 2018).
- European Commission (2015a), “Online Public Consultation on Investment Protection and Investor-to-State Dispute Settlement (ISDS) in the Transatlantic Trade and Investment Partnership Agreement (TTIP)”, 13 January, <[https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/inta/dv/swd\(2015\)0003final/_swd\(2015\)0003final_en.pdf](https://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2014_2019/documents/inta/dv/swd(2015)0003final/_swd(2015)0003final_en.pdf)> (12 December 2024).
- European Commission (2015b), “Commission Proposes New Investment Court System for TTIP and Other EU Trade and Investment Negotiations”, 16 September, <http://europa.eu/rapid/press-release_IP-15-5651_en.htm> (21 September 2018).
- European Commission (2016a), “European Commission Proposes Signature and Conclusion of EU-Canada Trade Deal”, 5 July, <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_16_2371> (14 December 2024).
- European Commission (2016b), “CETA: EU and Canada Agree on New Approach on Investment in Trade Agreement”, 29 February, <https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_16_399> (15 December 2024).
- European Parliament (2010), “European Parliament Resolution of 10 March 2010 on the Transparency and State of Play of the ACTA Negotiations”, 10 March, <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P7-TA-2010-0058&language=EN&ring=P7-RC-2010-0154>> (08 October 2018).
- European Parliament (2011), “European Parliament Resolution of 8 June 2011 on EU-Canada Trade Relations”, 8 June,

<<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P7-TA-2011-257>> (04 June 2018).

European Parliament (2012a), “Everything You Need to Know about ACTA”, <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=IM-PRESS&reference=20120220FCS38611&format=XML&language=EN#title2>> (08 October 2018).

European Parliament (2012b), “European Parliament Rejects ACTA”, 4 July, <<http://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20120703IPR48247/european-parliament-rejects-acta>> (12 October 2018).

European Parliament (2015), “The Investment Chapters of the EU’s International Trade and Investment Agreements in a Comparative Perspective”, 29 September, <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/534998/EXP_O_STU\(2015\)534998_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/534998/EXP_O_STU(2015)534998_EN.pdf)> (03 June 2018).

European Parliament (2016a), “Ratification of International Agreements by EU Member States”, November, <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593513/EPRS_BRI\(2016\)593513_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593513/EPRS_BRI(2016)593513_EN.pdf)> (08 December 2018).

European Parliament (2016b), “A Guide to EU Procedures for the Conclusion of International Trade Agreements”, October, <[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593489/EPRS_BRI\(2016\)593489_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/593489/EPRS_BRI(2016)593489_EN.pdf)> (16 September 2018).

European Parliament (2016c), “EU-Canada Comprehensive Economic and Trade Agreement”, January, <[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/573929/EPRS_BRI\(2016\)573929_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2016/573929/EPRS_BRI(2016)573929_EN.pdf)> (15 January 2025)

Gastinger, M. and Adriaensen, J. (2018) "Of Principal(S') Interest? A Disaggregated, Multiple Principals' Approach to Commission Discretion", *JCMS: Journal of Common Market Studies*, 57(2): 353-370.

Geist, M. (2012a) “ACTA Lives: How the EU & Canada Are Using CETA as Backdoor Mechanism to Revive ACTA”, 09 July, <<http://www.michaelgeist.ca/2012/07/ceta-acta-column/>> (19 August 2018).

- Geist, M. (2012b) "EC Says ACTA ISP Provisions Dropped from CETA, Yet Most of ACTA Likely Remains Intact", 11 July, <<http://www.michaelgeist.ca/2012/07/ec-response-to-ceta/>> (19 August 2018).
- Geist, M. (2013) "EU Assures that CETA does not Contain ACTA Copyright Rules", 21 October, < <http://www.michaelgeist.ca/2013/10/eu-ceta/>> (21 August 2018).
- Gotev, G. (2012) "MEPs to 'Finish off' ACTA on 4 July", 22 June, <<https://www.euractiv.com/section/digital/news/meps-to-finish-off-acta-on-4-july/>> (18 August 2018).
- Gstöhl, S. (2013) "The European Union's Trade Policy", *Ritsumeikan International Affairs*, 11: 1-22.
- Heldt, E. C. (2021), "A New Delegation Design for EU Governance: How Preference Cohesiveness of Multiple Principals Shapes the European Commission's Discretion in Trade Negotiations", *Comparative European Politics*, 19(5): 576-593.
- Kerremans, B. (2004), "Principal(s) versus Agent. An Analysis of the Impact of Member States' Control on the Commission's Behaviour as Trade Policy Entrepreneur in WTO Negotiations", *IIEB Working Papers*, 3.
- Lee, D. (2012), "European Parliament Rapporteur Quits in ACTA Protest", 8 March, <<https://www.bbc.com/news/technology-16757142>> (12 October 2018).
- Letter in the Framework of the Political Dialogue: The Role of National Parliaments in Free Trade Agreements (2014), 25 June, <<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/document/COM-2014-0153/huors>> (02 February 2025)
- Meunier, S. and Nicolaidis, K. (1999), "Who Speaks for Europe? The Delegation of Trade Authority in the European Union", *Journal of Common Market Studies*, 37(3): 477-501.
- Peffenkover, M. and Adriaensen, J. (2021), "Detecting Looming Vetoes: Getting the European Parliament's Consent in Trade Agreements", *Politics and Governance*, 9(3): 74-84.

Reichert, M. S. and Jungblut, B. ME (2007), "European Union External Trade Policy: Multilevel Principal–Agent Relationships", *Policy Studies Journal*, 35(3): 395-418.

S&D (2016), "S&Ds Push through the New Investment Protection System in the Canada Trade Agreement Operation", 29 February, <<https://pr.euractiv.com/pr/sds-push-through-new-investment-protection-system-canada-trade-agreement-operation-138213>> (15 January 2025).

Treaty on the Functioning of the European Union (2009), Art. 207, 218.

ANALYSIS OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE READINESS PERFORMANCE OF EUROPEAN UNION COUNTRIES: AN APPLICATION USING THE LOPCOW-BASED GRA METHOD

FURKAN FAHRİ ALTINTAŞ*

Abstract

The activities and strategies of the European Union (EU), one of the world's most significant economic actors, in the field of Artificial Intelligence (AI) have the potential to influence the global economy and the AI policies of other countries. Therefore, analyzing the AI readiness performance of EU countries is considered crucial. In this study, the AI readiness performance of EU countries for the most recent year, 2023, was measured using the LOPCOW-based Grey Relational Analysis (GRA) Multi-Criteria Decision Making (MCDM) method, based on the Government AI Readiness Index (GAIRI) criteria values. According to the findings, the most critical GAIRI criterion for countries was identified as the government. Secondly, the top three countries with the highest AI readiness performance were found to be Finland, France, and Germany, while the bottom three were Croatia, Romania, and Greece, respectively. Additionally, the average AI readiness performance value for countries was measured, and it was assessed that EU countries with below-average performance need to improve their AI readiness to contribute to the global economy. Finally, sensitivity, comparison, and simulation analyses indicated that the AI readiness performance of EU countries under the GAIRI framework can be measured using the LOPCOW-based GRA method.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), AI readiness performance, European Union (EU) countries, LOPCOW, LOPCOW-based GRA

* Doç. Dr., Jandarma Genel Komutanlığı, furkanfahrialtintas@yahoo.com, ORCID: 0000-0002-0161-5862.

AVRUPA BİRLİĞİ ÜLKELERİNİN YAPAY ZEKÂ HAZIRLIK PERFORMANSLARININ ANALİZİ: LOPCOW TABANLI GRA YÖNTEMİ İLE BİR UYGULAMA

Öz

Dünyanın en önemli ekonomik aktörlerinden olan Avrupa Birliği (AB)'nin yapay zekâ (YZ) konusundaki faaliyetleri ve stratejileri küresel akonomiyi ve diğer ülkelerin YZ konusundaki politikalarını etkileyebilmektedir. Dolayısıyla AB ülkelerinin YZ hazırlık performanslarının analizinin önemli olduğu düşünülebilir. Bu kapsamda araştırmada, en son ve güncel olan 2023 yılı için AB ülkelerinin Hükümet Yapay Zeka Hazırlık Performansı (HYZHP) kriter değerleri üzerinden ülkelerin yapay zeka hazırlık performansları LOPCOW tabanlı Gri İlişkisel Analiz (GİA) Çok Kriterli Karar Verme (ÇKKV) yöntemi ile ölçülmüştür. Bulgular kapsamında ilk olarak ülkelere göre en önemli HYZHP kriterinin Hükümet olduğu tespit edilmiştir. İkinci olarak en fazla YZ hazırlık performansına sahip ilk üç ülkenin Finlandiya, Fransa ve Almanya, buna karşın en az performansla sahip olan ilk üç ülkenin ise sırasıyla Hırvatistan, Romanya ve Yunanistan olduğu belirlenmiştir. Ayrıca ülkelere göre ortalama YZ hazırlık performans değeri ölçülmüş ve ortalama değerden az performansla sahip olan AB ülkelerinin küresel ekonomiye katkılarının olması için YZ hazırlık performanslarını artırmaları gerektiği değerlendirilmiştir. Son olarak duyarlılık, karşılaştırma ve simülasyon analizlerine göre AB ülkelerinin HYZHP kapsamında YZ hazırlık performanslarının LOPCOW tabanlı GİA yöntemi ile ölçülebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: *Yapay zekâ (YZ), yapay zekâ hazırlık performansı, Avrupa Birliği (AB) ülkeleri, LOPCOW, LOPCOW tabanlı GRA.*

Introduction

Artificial Intelligence (AI) holds strategic importance for countries today (Mannuru et al., 2023). This technology has significant potential to accelerate economic growth, improve public services, and drive innovations across various sectors such as healthcare, education, and security (Demaidi, 2023). Efficient utilization of AI can help countries gain a competitive edge globally, enhance citizens' quality of life, and address social and environmental issues more cost-effectively (Yin and Sieng, 2024). Therefore, measuring countries' AI readiness performance is of great importance. Such measurement will raise awareness among countries regarding their AI readiness performance (Rogerson et al., 2024). This awareness will enable countries to monitor their progress in the AI field, identify their strengths and weaknesses, make strategic decisions, allocate resources effectively, and engage in international competition and cooperation (Shearer et al., 2020).

The European Union (EU) is one of the largest economic integrations in the world (Basilgan, 2012). According to the literature explaining the relationship between AI and economic growth, high AI performance significantly contributes to countries' economic growth and improvement (Qin et al., 2023; Trabelsi, 2024). As a major global actor, the EU's activities and strategies in AI can influence the global economy and other countries' AI policies. Therefore, analyzing the AI readiness performance of EU countries is considered important (Hankins et al., 2023). In this study, the AI readiness performance of EU countries for the most recent year, 2023, was measured using the Government AI Readiness Index (GAIRI) criteria data and the LOPCOW-based Grey Relational Analysis (GRA) multi-criteria decision making (MCDM) method.

In this context, the first motivation of the research is to identify which GAIRI criteria EU countries should prioritize to contribute to the global economy. The second motivation is to determine which EU countries need to improve their AI readiness performance to enhance their contributions to the global economy. The third motivation of this research is to assess whether the AI readiness performance of countries within the GAIRI framework can be measured using the LOPCOW-based GRA method. The theoretical framework of the study first explains the significance of AI and its importance for countries. The second part of the theoretical framework examines the relationship between the EU and AI. The methodology section outlines the analysis and data set of the research, explaining the LOPCOW and GRA methods. In the conclusion, inferences and discussions are provided based on the quantitative values identified in the findings.

The Theoretical Framework

AI and Its Importance for Countries

AI is a branch of computer science that focuses on developing computer programs capable of performing tasks that typically require human intelligence. AI algorithms exhibit capabilities such as learning, perception, problem-solving, language comprehension, and/or logical reasoning (Mohammed, 2019).

When examining the AI literature, numerous definitions of AI can be found (Sheikh et al., 2023). According to Bansla and Bansla (2012), AI is described as a system that perceives its environment and takes actions to maximize its chances of success. Garg (2021) defines AI as the branch of science and engineering that involves developing intelligent machines and smart programs. Another definition describes AI as a field of computer science that creates real-time problem-solving and optimal decision-making systems related to human intelligence, particularly in pattern recognition (Saketh, 2021). Sharma (2021) describes AI as the modelling of human intelligence and learning capabilities by machines. In summary, AI can be explained as the science and engineering of creating machine

learning systems, intelligent machines, and computer programs (Wilks, 2019; Chishti et al., 2020; Poole and Mackworth, 2023).

Nowadays, countries emphasize AI readiness activities to develop decision support systems, forecasting, and systematization systems, and thereby achieve global competitiveness (Ulnicane, 2022; Maslej et al., 2023; Özkaya and Demirhan, 2023). This is because AI is intertwined with various technical, economic, and social dimensions and often enhances these aspects (Boden, 2018; Davenport, 2019; Russell and Norvig, 2022). Therefore, countries continuously analyze their AI performance due to its functionality. Consequently, countries focus on the development of their economies and other related dimensions, consistently competing with one another. In this context, countries prioritize their AI performance and, to achieve global competitiveness, they establish AI infrastructure and develop strategies and methods for AI readiness. Additionally, by examining each other's AI readiness performance, countries can form collaborations with those that excel in AI. Thus, measuring the AI readiness performance of countries becomes increasingly important, and there is a growing need for metrics that assess their AI performance (Nettel et al., 2022).

Accordingly, there are two metrics that measure countries' AI readiness performance today. The first is The Global AI Index (GAI) created by Tortois, which consists of three primary criteria: implementation, innovation, and investment. The index measured the AI performances of 62 countries as of 2023 (Cesareo and White, 2023). The second is the Government AI Readiness Index (GAIRI) by Oxford Insights. This index measured the AI performance values of 193 countries for the latest year, 2023, across three criteria. Countries' GAIRI criteria range from 1 to 100. The countries' AI readiness performances are determined based on the arithmetic average of their GAIRI criterion values (Hankins et al., 2023).

AI and EU Countries

EU is the largest integrated economy and trade bloc worldwide, playing significant roles in international investments (Ministry of Foreign Affairs Directorate for European Union Affairs of the Republic of Turkey, 2020). Additionally, in 2023, the share of the EU in global gross domestic product based on purchasing power parity is estimated to be approximately 14.46% (O'Neill, 2024).

Economically, when examining the relationship between AI and dimensions of economic growth, various literature reveals that AI significantly and positively contributes to economic growth (Gries and Naudé, 2020; Wang et al., 2021; Kuzior et al., 2023; Yoganandhamand and Elanchezhian, 2023). Moreover, countries' AI readiness performances contribute significantly to the development of crucial dimensions such as education, healthcare, innovation, and sustainable

development (Fadziso, 2018; d'Elia, 2022; Chervona et al., 2023; Sulich et al., 2023). According to Hankins et al., (2023), within the scope of the 2023 GAIRI report, the average AI readiness performance of 193 countries is 44.97, whereas the average AI readiness performance of EU countries is determined to be 65.98. Thus, the average AI readiness performance of EU countries exceeds the global average by 46.7%. Consequently, the AI readiness performance of EU countries can influence global economy and other economy-related dimensions (such as education, healthcare, innovation, sustainable development, etc.) and the strategies of other countries regarding AI readiness, underscoring the importance of analyzing the AI readiness performance of EU countries (Hankins et al., 2023). Therefore, with this awareness, EU countries are developing strategies and programs to steer the development of AI (Craglia, 2018; Güner, 2019).

Studies on the relationship between the EU and AI can be categorized into two main areas: measuring AI readiness performances among EU countries and general AI-related studies within the EU. In the first category, Hankins et al., (2023) assessed the AI readiness of EU countries for 2023 based on GAIRI criteria, finding that Finland, France, and Germany had the highest performances, while Croatia, Romania, and Greece had the lowest. They also identified that Finland, France, Germany, Netherlands, Denmark, Sweden, Austria, Estonia, Ireland, Luxembourg, Portugal, Italy, Spain, and Belgium exceeded the average AI readiness performance. Özkaya and Demirhan (2023) used the PROMETHEE II MCDM method to measure the AI readiness of 22 EU countries for 2021. They ranked Netherlands, Germany, and France as the top three, with Hungary, Greece, and Slovakia at the bottom. When examining general studies on the relationship between EU countries and AI, Carriço (2018) argued that the EU should lead in AI development to advance socially and economically, using technology to address societal issues. Mancheva (2021) explored AI's impact on SMEs in EU countries, concluding that AI can streamline management, service, and trade processes, enhance human capital, foster new products and business models, and increase productivity. Ulnicane (2022) analyzed the EU's ethical stance on AI through its policies, highlighting the EU's global collaboration on ethical AI and its leadership in this area. The study indicated that the EU has established principles for ethical AI use and a robust infrastructure for systematic AI utilization. Woszczyna and Mania (2023) discussed AI governance strategies by national regulators in the EU, noting differences among member states' strategic projects. They concluded that EU countries have distinct AI strategies. Wilk-Iłewicz (2021) examined EU regulatory activities in AI, assessing the need for robust regulatory oversight capabilities. Glauner (2022) reviewed the EU's official AI regulation published in April 2021, emphasizing the importance of further developing health and safety issues.

Method and Material

Data Set and Analysis of the Research

The dataset for this study comprises the most recent and up-to-date 2023 GAIRI component values for EU countries. In this regard, the GAIRI component values (decision matrix) for the countries are presented in Table 1.

Table 1: Data Set (Decision Matrix)

Countries	Government (GAIRI1)	Technology Sector (GAIRI 2)	Data Infrastructure (GAIRI3)
Austria	77,69	56,43	82,98
Belgium	73,09	56,02	72,74
Bulgaria	66,04	38,17	71,73
Croatia	42,25	39,35	66,42
Cyprus	69,39	42,04	71,09
Czechia	72,25	47,72	75,55
Denmark	84,11	59,98	77,65
Estonia	80,54	52,52	79,54
Finland	88,34	60,36	83,39
France	84,03	60,4	83,8
Germany	80,78	63,28	81,72
Greece	55,92	48,37	69,56
Hungary	69,96	42,2	69,82
Ireland	71,51	56,96	81
Italy	76,61	50,98	75,29
Latvia	72,07	38,57	70,27
Lithuania	75,31	43,7	70,99
Luxembourg	83,11	46,51	78,6
Malta	80,74	40,89	69,31
Netherlands	78,9	61,96	82,55
Poland	69,79	46,84	72,66
Portugal	80,48	50,95	73,42
Romania	51,42	39,23	66,3
Slovakia	67,7	40,6	73,9
Slovenia	71,75	41,86	74,29
Spain	72,86	50,96	78,6
Sweden	74,7	62,71	80,26

Reference: Hankins et al., 2023

In the research, GAIRI's AI readiness performance data were preferred because GAI provides measurement values for 15 EU countries, whereas GAIRI provides them for all EU countries.

The LOPCOW method for weighting criteria in MCDM boasts its flexibility in handling any number of criteria. Unlike other objective weighting approaches,

LOPCOW reduces the impact of data size on weight variability. It achieves this by expressing the mean squared value as a percentage of the standard deviations (Bektaş, 2022). The GRA method is one of the techniques used to analyze uncertainties in MCDM problems, providing simpler solutions compared to mathematical analysis methods in situations involving uncertainty (Peker and Baki, 2011). Additionally, it is an analytical method that can be employed in decision problems involving large datasets (Kurt Gümüş and Balcı, 2020). Therefore, due to the described advantages of these methods, the weights of the GAIRI criteria for EU countries were measured using the LOPCOW method, and the AI readiness performances of the countries were assessed using the LOPCOW-based GRA method.

LOPCOW Method

This innovative approach emphasizes the importance of combining data with varying scales to achieve optimal weight allocation for decision criteria. By doing so, LOPCOW strives to minimize discrepancies in the perceived significance of different criteria, fostering a more balanced evaluation process. Notably, the method incorporates the interrelationships between criteria, leading to more robust decision-making (Ecer and Pamucar, 2022). Additionally, LOPCOW is not affected by the presence of negative values within the raw data, further enhancing its versatility (Bektaş, 2022). Upon reviewing the literature, it is evident that many researchers have utilized the LOPCOW method for calculating criteria weights concerning decision alternatives. Studies related to LOPCOW are presented in Table 2.

Table 2: LOPCOW Literature

Author(s)	Method(s)	Theme
Chatterjee and Chakraborty, 2024	LOPCOW-TOPSIS	Optimization of non-traditional machining processes
Yılmaz Özekenci, 2024	LOPCOW-COCOSO	Financial Performance evaluation of BIST Energy Sectors
Öztaş and Öztaş, 2024	LOPCOW-MAIRCA	Assessing of innovation performance of G20 countries
Putra et al., 2024	LOPCOW-MARCOS	Determining of teacher performance
Rong et al., 2024	The FMEA model based on LOPCOW-ARAS	Risk analysis of research and development of industrial robot
Trung Do, 2024	LOPCOW	Analysis the effect of criterion weights on the ranking of the top ten universities in Vietnam
Vandua et al., 2024	LOPCOW, MEREC, CRITIC based MARA, RAM and PIV	Material selection

The procedural steps for implementing this method are outlined below in a detailed step-by-step manner (Ecer and Pamucar, 2022).

Step 1: Obtaining the Decision Matrix (DM)

i : 1, 2, 3, ..., n , where m represents the number of decision alternatives

j : 1, 2, 3, ..., m , where n represents the number of criteria

DM : Decision matrix

C : Criterion

The decision matrix is constructed based on Equation 1, where " i_j " represents the performance of the i – th decision alternative on the j – th criterion. In this context, the decision matrix is formulated as per Equation 1.

$$DM = \begin{bmatrix} x_{11} & x_{12} & \cdots & x_{1n} \\ x_{21} & x_{22} & \cdots & x_{2n} \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ x_{m1} & x_{m2} & \cdots & x_{mn} \end{bmatrix} \quad (1)$$

Step 2: Normalization Procedure for the Decision Matrix (k_{ij}^x)

Within this step, the decision matrix values for benefit-oriented criteria are determined using Equation 2, while those for cost-oriented criteria are calculated using Equation 3.

For benefit-oriented criteria:

$$p_{ij}^x = \frac{x_{ij} - x_{min}}{x_{max} - x_{min}} \quad (2)$$

For cost-oriented criteria:

$$p_{ij}^x = \frac{x_{max} - x_{ij}}{x_{max} - x_{min}} \quad (3)$$

Step 3: Quantifying the Percentage Value of Each Criterion (PV_{ij})

Equation 4 is employed to normalize the mean squared value by expressing it as a proportion of the standard deviations for each criterion. This normalization process effectively eliminates the influence of data size on the variation, ensuring

that all criteria are evaluated on an equal footing. In Equation 4, the symbol ' σ ' represents the standard deviation, and ' $\ln$ ' denotes the natural logarithm.

$$PV_{ij} = \ln \left| \frac{\sqrt{\frac{\sum_{i=1}^m (p_{ij}^x)^2}{m}}}{\sigma} \cdot 100 \right| \tag{4}$$

Step 4: Determining the Weights of Criteria (w)

$$w_j = \frac{PV_{ij}}{\sum_k PV_{ij}} \tag{5}$$

GRA Method

GRA (Grey Relations Analysis) is particularly versatile for addressing decision-making problems with complex interrelationships among variables. It can be used independently or with hybrid models to enhance problem-solving capabilities (Dinçer, 2019). GRA offers advantages over traditional multivariable statistical methods, especially in scenarios where assumptions may lead to deviations and distortions. These advantages include effective results with uncertain data, no distributional requirements for data, straightforward computation of grey relational coefficients, and reduced computational burden compared to other statistical techniques. According to the literature, numerous studies have employed the GRA method for measuring the performance of decision alternatives or solving selection and decision problems (Atan and Altan, 2020). Recent studies related to GRA are detailed in Table 3.

Table 3: GRA Literature

Author(s)	Method(s)	Theme
Setiawansyah et al., 2023	GRA-PIPRECIA/S	Assessing best staff
Bhanutej and Rao, 2024	GRA and COCOSO	Assessing Healthcare Efficacy
Esangbedo et al., 2024	RROCW-Improved GRA	Subcontractor Selection
Kannan and Sivaram, 2024	GRA	Determining Aluminum Alloy in Dry Conditions
Karumuri et al., 2024	TAGUCHI-GRA	Analysis of friction stir welding for dissimilar aluminium alloy
Li et al., 2024	GRA	Analysis of oily sludge treatment technology
Xuerui and Yuguang, 2024	GRA	Evaluation of the medical data

In this context, the application steps of the GRA method are explained below (Özari and Eren, 2019; Köse and Canbulut, 2020; Uludağ and Doğan, 2021).

Step 1: Construction of the Decision Matrix (X)

First, the factor series is defined as specified in Equation 6.

$$\begin{aligned} x_i &= (x_i(j), \dots, x_i(n)), i \\ &= 1, 2, \dots, n \end{aligned} \quad (6)$$

In Equation 6, x_i represents the decision alternatives. The performance values that the decision alternatives have received for each criterion are denoted as x_i . Accordingly, the decision matrix is constructed using Equation 7.

$$X = \begin{bmatrix} x_1(1) & x_2(1) & \cdots & x_1(n) \\ x_2(1) & x_2(2) & \cdots & x_2(n) \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ x_m(1) & x_m(2) & \cdots & x_m(n) \end{bmatrix} \quad (7)$$

Step 2: Provision of the Reference Series and the Comparison Matrix (x_0)

The reference series created for the comparison of factors is specified in Equation 8.

$$\begin{aligned} x_0 &= (x_0(j)), j \\ &= 1, 2, \dots, n \end{aligned} \quad (8)$$

In Equation 8, $x_0(j)$ denotes the most suitable value for criterion j within the normalized values. This reference series is created by considering the best value of each criterion found in the decision matrix as shown in Equation 7. Within this scope, the reference series is incorporated as the first row in the decision matrix depicted in Equation 7, thereby transforming it into a comparison matrix.

Step 3: Normalization of the Decision Matrix

In case the criteria are benefit-oriented (maximization), Equation 9 is utilized.

$$x_i^* = \frac{x_i(j) - \min_j x_j(j)}{\max_j x_j(j) - \min_j x_j(j)} \quad (9)$$

In case the criteria are cost-oriented (minimization), Equation 10 is utilized.

$$x_i^* = \frac{\max_j x_j(j) - x_i(j)}{\max_j x_j(j) - \min_j x_j(j)} \quad (10)$$

In the optimal scenario, it is appropriate to select an average value from the series values. In this case, normalization is achieved using Equation 11.

$$x_i^* = \frac{|x_i(j) - x_{0b}(j)|}{\max_j x_j(j) - x_{0b}(j)} \quad (11)$$

In Equation 11, $x_{0b}(j)$ represents the determined optimal value and is the target value for criterion j , where $\max_j x_j(j) > x_{0b}(j) > \min_j x_j(j)$. Following these procedures, the decision matrix shown in Equation 7 is transformed into the normalized decision matrix shown in Equation 12.

$$X_i^* = \begin{bmatrix} x_1^*(1) & x_1^*(2) & \cdots & x_1^*(n) \\ x_2^*(1) & x_2^*(2) & \cdots & x_2^*(n) \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ x_m^*(1) & x_m^*(2) & \cdots & x_m^*(n) \end{bmatrix} \quad (12)$$

Step 4: Construction of the Absolute Value Table

The absolute difference between x_0^* and x_1^* denoted as $\Delta_{01}(j)$, is determined using Equation 13

$$\Delta_{01}(j) = |x_0^* - x_1^*(j)|, i = 1, 2, \dots, m; j = 1, 2, \dots, n \quad (13)$$

Considering Equation 12, the absolute value matrix shown in Equation 14 is constructed.

$$\Delta_{0i}(j) = \begin{bmatrix} \Delta_{01}(1) & \Delta_{01}(2) & \cdots & \Delta_{01}(n) \\ \Delta_{02}(1) & \Delta_{02}(2) & \cdots & \Delta_{02}(n) \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \Delta_{0m}(1) & \Delta_{0m}(2) & \cdots & \Delta_{0m}(n) \end{bmatrix} \quad (14)$$

Step 5: Construction of the Grey Relational Coefficient Matrix

$$\gamma_{0i} = \frac{\Delta_{min} + \zeta \Delta_{max}}{\Delta_{0i}(j) + \zeta \Delta_{max}} \quad (15)$$

$$\begin{aligned} \Delta_{max} &= \max_i \max_j \zeta(j); \Delta_{min} \\ &= \min_i \min_j \Delta_{0i}(j) \end{aligned} \quad (16)$$

In Equation 15, the parameter ζ is defined as the distinguishing coefficient and ranges between 0 and 1. The use of the ζ parameter is necessitated by the

need to adjust the difference between Δ_{0i} and Δ_{max} . Within this scope, the ζ parameter eliminates the possibility of Δ_{max} being an outlier in the data series. In the literature, the ζ parameter is generally observed to take a value of 0.5.

Step 6: Determination of Grey Relational Grades

When the importance levels of the criteria are equal, the grey relational grade is measured using Equation 17. When the importance levels differ, it is measured using Equation 18.

$$\Gamma_{0i} = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n \gamma_{0i}(j), i: 1, 2, 3, \dots, m. \quad (17)$$

$$\Gamma_{0i} = \sum_{j=1}^n [w_i(j) \gamma_{0i}(j)], i: 1, 2, 3, \dots, m. \quad (18)$$

In Equations 17 and 18, Γ_{0i} represents the grey relational grade, and w_i denotes the importance level of the $i - th$ criterion

Results

Computational Analysis

In the research, initially under the LOPCOW method, the weighting coefficients (significance values) of GAIRI criteria for EU countries were calculated considering Equality 1, Equality 2, Equality 3, Equality 4, and Equality 5 and the calculated values are shown in Table 4.

Table 4: Weights of GAIRI Criteria

Weights	GAIRI1	GAIRI2	GAIRI3	Mean
Score	0,494	0,220	0,286	0,333
Rank	1	3	2	----

Upon examining Table 4, the weighting values of GAIRI criteria are ranked as GAIRI1, GAIRI3, and GAIRI2. Furthermore, according to Table 4, it is observed that GAIRI1 has a higher weighting value compared to other GAIRI criteria, indicating disparities among them. Additionally, the average weighting value of GAIRI criteria was measured, and GAIRI1 was identified as having a higher average value than the measured average.

Secondly, in the research, the AI readiness performances of EU countries were calculated using GRA based on LOPCOW, considering from Equality 6 to Equality 18 Accordingly, the AI readiness performance values of EU countries are presented in Table 5.

Table 5: AI Readiness Performance of EU Countries

Countries	Score	Rank	Countries	Score	Rank
Austria	0,742	6	Ireland	0,648	10
Belgium	0,563	14	Italy	0,584	13
Bulgaria	0,445	24	Latvia	0,476	20
Croatia	0,336	27	Lithuania	0,518	17
Cyprus	0,469	22	Luxembourg	0,676	9
Czechia	0,536	16	Malta	0,558	15
Denmark	0,760	5	Netherlands	0,800	4
Estonia	0,680	8	Poland	0,495	19
Finland	0,946	1	Portugal	0,610	11
France	0,881	2	Romania	0,361	26
Germany	0,823	3	Slovakia	0,473	21
Greece	0,415	25	Slovenia	0,506	18
Hungary	0,467	23	Spain	0,586	12
			Sweden	0,724	7
Mean=0,595					

Upon examining Table 5, it has been determined that the top three countries with the highest AI readiness performance are Finland, France, and Germany, while the bottom three countries with the least performance are Croatia, Romania, and Greece. Additionally, the average AI readiness performance value of EU countries was calculated, and it was found that the countries with performance above the average value are Finland, France, Germany, Netherlands, Denmark, Austria, Sweden, Estonia, Luxembourg, Ireland, and Portugal, respectively.

Sensitivity Analysis

In this study, It is performed a sensitivity analysis to assess the methodological robustness of the LOPCOW-based GRA method. Sensitivity analysis, within the context of MCDM, entails using different weighting techniques on a single dataset. This method enables a comparative evaluation of the resulting values and rankings of decision alternatives' performance. It is expected variations in the performance rankings of the identified decision alternatives, highlighting the sensitivity of the chosen weight coefficient calculation method. Such variations are anticipated when comparing the performance rankings of decision alternatives derived from the application of different methods (Gigovič et al., 2016). In this context, firstly, the weighting values of GAIRI criteria for EU countries were calculated using the ENTROPY, CRITIC, SD, SVP, and MEREC methods, and the calculated values are presented in Table 6.

Table 6: Criterion Weight Values According to Various Weighting Methods

Criteria	CCPI1	CCPI2	CCPI3
ENTROPY	0,383	0,525	0,092
Rank	2	1	3
CRITIC	0,321	0,397	0,282
Rank	2	1	3
SD	0,256	0,390	0,354
Rank	3	1	2
SVP	0,510	0,350	0,140
Rank	1	2	3
MEREC	0,647	0,140	0,213
Rank	1	3	2

As part of sensitivity analysis, secondly, the AI readiness performance values of EU countries were measured using the ENTROPY, CRITIC, SD, SVP, and MEREC-based GRA methods, and the measured values were ranked. The relevant values are presented in Table 7.

Table 7: AI Readiness Performance Values of EU Countries According to ENTROPY, CRITIC, SD, SVP, and MEREC-based GRA Methods

Countries	ENTROPY GRA		CRITIC GRA		SD GRA		SVP GRA		MEREC GRA	
	S.	R.	S.	R.	S.	R.	S.	R.	S.	R.
Austria	0,686	7	0,734	7	0,751	6	0,703	7	0,728	6
Belgium	0,604	10	0,569	11	0,557	12	0,590	12	0,572	15
Bulgaria	0,408	25	0,414	25	0,409	25	0,435	24	0,465	24
Croatia	0,339	27	0,338	27	0,338	27	0,337	27	0,335	27
Cyprus	0,443	21	0,439	21	0,430	21	0,467	22	0,494	22
Czechia	0,507	16	0,511	15	0,507	15	0,529	16	0,553	17
Denmark	0,793	6	0,751	6	0,733	7	0,790	5	0,783	4
Estonia	0,631	9	0,643	9	0,639	9	0,664	8	0,702	8
Finland	0,897	1	0,912	1	0,911	1	0,928	1	0,964	1
France	0,842	3	0,875	2	0,887	2	0,854	2	0,872	2
Germany	0,888	2	0,867	3	0,869	3	0,847	3	0,799	3
Greece	0,434	23	0,422	24	0,419	24	0,425	25	0,414	25
Hungary	0,444	20	0,435	22	0,424	22	0,468	21	0,494	21
Ireland	0,640	8	0,663	8	0,676	8	0,634	10	0,628	11
Italy	0,566	13	0,556	14	0,546	14	0,586	13	0,607	13
Latvia	0,438	22	0,433	23	0,421	23	0,472	20	0,510	20
Lithuania	0,487	17	0,475	17	0,460	19	0,519	17	0,554	16
Luxembourg	0,595	11	0,609	10	0,598	10	0,653	9	0,721	7
Malta	0,511	15	0,490	16	0,466	17	0,562	15	0,617	12
Netherlands	0,827	4	0,834	4	0,844	4	0,801	4	0,772	5
Poland	0,480	18	0,474	18	0,466	16	0,496	18	0,513	19
Portugal	0,593	12	0,569	13	0,550	13	0,621	11	0,650	10

Countries	ENTROPY GRA		CRITIC GRA		SD GRA		SVP GRA		MEREC GRA	
	S.	R.	S.	R.	S.	R.	S.	R.	S.	R.
Romania	0,358	26	0,354	26	0,350	26	0,363	26	0,368	26
Slovakia	0,432	24	0,443	20	0,440	20	0,459	23	0,491	23
Slovenia	0,461	19	0,469	19	0,463	18	0,493	19	0,530	18
Spain	0,552	14	0,569	12	0,572	11	0,570	14	0,591	14
Sweden	0,808	5	0,782	5	0,786	5	0,755	6	0,692	9

When Table 5 and Table 7 are evaluated together, it is observed that the rankings of EU countries' AI readiness performance identified by the LOPCOW-based GRA method differ not so much from the rankings of these countries' AI readiness performance values measured by the ENTROPY, CRITIC, SD, SVP, and MEREC-based GRA methods. Based on this finding, it is concluded that the measurement of EU countries' AI readiness performance under GAIRI using the LOPCOW-based GRA method is ideal sensitive.

Comparative Analysis

The comparative analysis examines the relationships and standings of the proposed method in relation to other techniques employed for calculating MCDM methods. The proposed approach should exhibit credibility and reliability with other methodologies, while also demonstrating a favorable and statistically significant correlation with various weight coefficient methods (Keshavarz-Ghorabae, et al., 2021). In the scope of comparative analysis, firstly, the ARAS, SAW, TOPSIS, MARCOS, and PIV methods, which are frequently utilized in decision alternatives' performance measurement or selection problems according to the MCDM literature, were used to measure the AI readiness performance values of EU countries. The measured values were ranked and presented in Table 8.

Table 8: AI readiness performance values and rankings of EU countries according to LOPCOW-based ARAS, SAW, TOPSIS, MARCOS, and WASPAS methods

Countries	LOPCOW ARAS		LOPCOW SAW		LOPCOW TOPSIS		LOPCOW MARCOS		LOPCOW WASPAS	
	S.	R.	S.	R.	S.	R.	S.	R.	S.	R.
Austria	0,912	6	0,914	6	0,772	9	0,744	7	0,913	6
Belgium	0,852	13	0,852	14	0,656	15	0,692	14	0,852	14
Bulgaria	0,743	24	0,747	24	0,481	24	0,603	24	0,744	24
Croatia	0,596	27	0,600	27	0,011	27	0,507	27	0,592	27
Cyprus	0,774	20	0,777	21	0,549	22	0,626	20	0,775	20
Czechia	0,825	16	0,828	16	0,629	17	0,670	15	0,827	15
Denmark	0,944	4	0,944	4	0,884	3	0,760	5	0,944	4
Estonia	0,903	8	0,904	8	0,807	6	0,729	8	0,904	8

Countries	LOPCOW ARAS		LOPCOW SAW		LOPCOW TOPSIS		LOPCOW MARCOS		LOPCOW WASPAS	
	S.	R.	S.	R.	S.	R.	S.	R.	S.	R.
Finland	0,988	1	0,988	1	0,973	1	0,796	1	0,988	1
France	0,965	2	0,966	2	0,907	2	0,782	2	0,966	2
Germany	0,951	3	0,951	3	0,843	4	0,774	3	0,950	3
Greece	0,716	25	0,718	25	0,299	25	0,596	25	0,716	25
Hungary	0,774	21	0,776	22	0,557	21	0,624	22	0,775	21
Ireland	0,873	11	0,874	11	0,648	16	0,718	9	0,873	11
Italy	0,861	12	0,863	12	0,718	12	0,695	12	0,862	12
Latvia	0,774	22	0,777	20	0,586	19	0,620	23	0,774	22
Lithuania	0,813	17	0,815	17	0,657	13	0,651	17	0,814	17
Luxembourg	0,892	9	0,895	9	0,813	5	0,714	10	0,892	9
Malta	0,828	15	0,830	15	0,719	10	0,654	16	0,827	16
Netherlands	0,938	5	0,938	5	0,806	7	0,766	4	0,938	5
Poland	0,799	18	0,801	18	0,572	20	0,649	18	0,800	18
Portugal	0,877	10	0,878	10	0,775	8	0,702	11	0,877	10
Romania	0,647	26	0,650	26	0,188	26	0,538	26	0,647	26
Slovakia	0,768	23	0,772	23	0,522	23	0,625	21	0,769	23
Slovenia	0,797	19	0,800	19	0,600	18	0,644	19	0,798	19
Spain	0,850	14	0,853	13	0,657	14	0,694	13	0,852	13
Sweden	0,910	7	0,910	7	0,718	11	0,746	6	0,909	7

When Table 5 and Table 8 are evaluated together, it is observed that the rankings of countries' AI readiness performance identified under the LOPCOW-based GRA method differ not from the performance rankings under other LOPCOW-based MCDM methods. Accordingly, the visual positions of EU countries under the LOPCOW-based GRA and other LOPCOW-based MCDM methods are shown in Figure 1, Figure 2, and Figure 3.

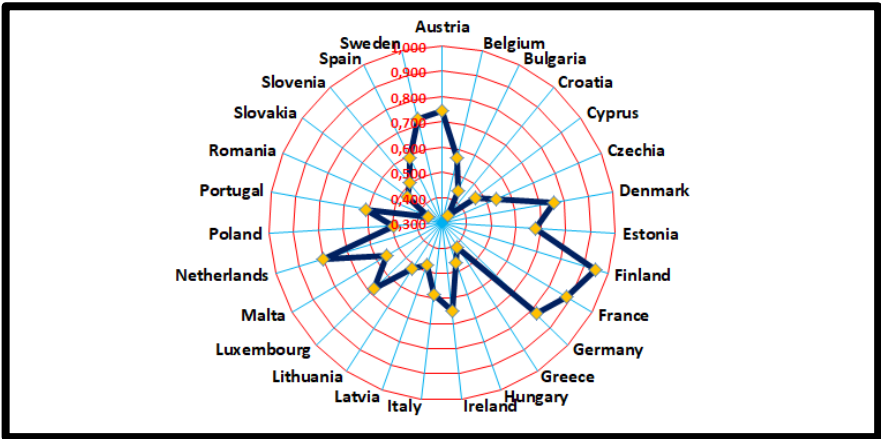

Figure 1: Position of LOPCOW based GRA

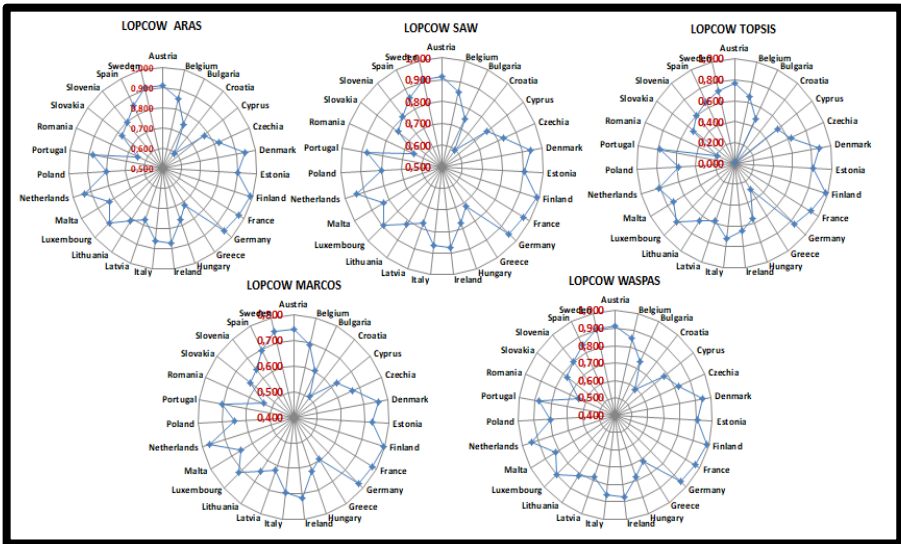

Figure 2: Position of LOPCOW based MCDM Methods-1

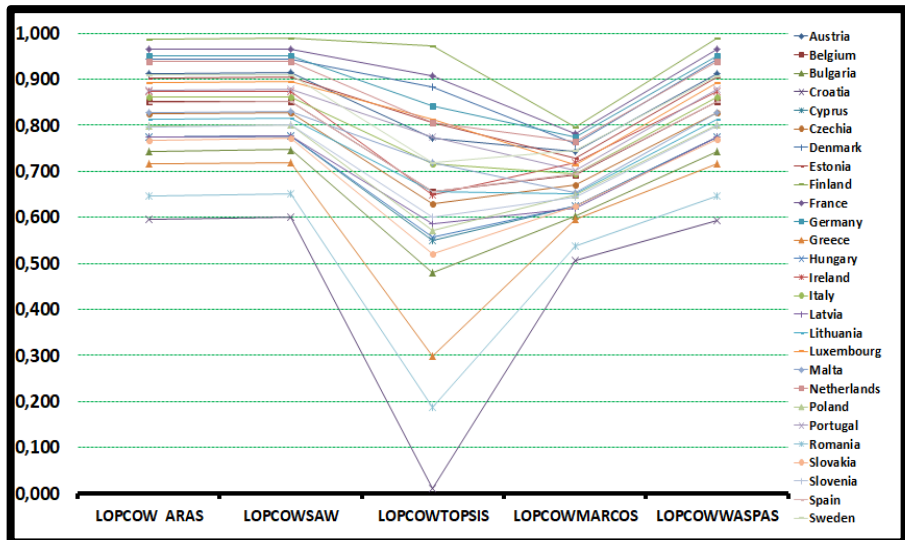

Figure 3: Position of LOPCOW based MCDM Methods-2

When evaluating Figures 1, 2, and 3 together, it is observed that the fluctuations in AI readiness performance values of EU countries calculated under the LOPCOW-based GRA method generally align with those from other LOPCOW-based MCDM methods. This indicates a positive and strong correlation between the AI readiness performance values calculated by the

LOPCOW-based GRA method and those calculated by other LOPCOW-based MCDM methods. The Pearson correlation coefficients between the performance values for methods with normal distribution are presented in Table 9.

Table 9: Correlations Among the MCDM Methods

Method(s)	LOPCOW ARAS	LOPCOW SAW	LOPCOW TOPSIS	LOPCOW MARCOS	LOPCOW WASPAS
LOPCOW GRA	0,951**	0,951**	0,878**	0,964**	0,950**

$p^{**} < .01$

According to Table 9, it has been determined that the AI readiness performance values of EU countries calculated under the LOPCOW-based GRA method have a significant, positive, and high correlation with the performance values of EU countries measured under other LOPCOW-based MCDM methods. Therefore, based on all quantitative results identified within the scope of comparative analysis, it is concluded that the measurement of EU countries' AI readiness performance under GAIRI using the LOPCOW-based GRA method is credible and reliable.

Simulation Analysis

To evaluate the robustness and stability of the proposed method, a simulation analysis will be conducted by applying different values to the decision matrices, creating various scenarios. A reliable method should show increasing divergence from other methods as the number of scenarios increases. The proposed method's average variance of criterion weights across scenarios should be significantly higher than at least one other objective weighting method, demonstrating its superior ability to distinguish criteria importance. The analysis should also confirm consistency in criterion weight variance across all methods within each scenario (Keshavarz-Ghorabae, et al., 2021). In the simulation analysis, 10 scenarios were created, with the first three classified as the first group and the remaining seven as the second group. The Pearson correlation coefficients between the AI readiness performance values of EU countries under the LOPCOW-based GRA method and those calculated by other LOPCOW-based MCDM methods are presented in Table 10.

Table 10: Correlation Scores between LOPCOW-based GRA and Other MCDM Methods

MCDM Methods	LOPCOW ARAS	LOPCOW SAW	LOPCOW TOPSIS	LOPCOW MARCOS	LOPCOW WASPAS
1. Scenario	0,975**	0,978**	0,878**	0,975**	0,972**
2. Scenario	0,943**	0,941**	0,889**	0,956**	0,941**
3. Scenario	0,967**	0,963**	0,854**	0,941	0,961**

MCDM Methods	LOPCOW ARAS	LOPCOW SAW	LOPCOW TOPSIS	LOPCOW MARCOS	LOPCOW WASPAS
4. Scenario	0,934**	0,932**	0,843**	0,938**	0,929**
5. Scenario	0,924**	0,921**	0,832**	0,912**	0,921**
6. Scenario	0,912**	0,906**	0,821**	0,92**	0,909**
7. Scenario	0,902**	0,901**	0,805**	0,9**	0,888**
8. Scenario	0,889**	0,887**	0,789**	0,887**	0,879**
9. Scenario	0,876**	0,869**	0,777**	0,879**	0,865**
10. Scenario	0,858**	0,855**	0,754**	0,839**	0,842**
Mean	0,918	0,915	0,824	0,915	0,911

**p<.01

Upon examining Table 10, it is observed that there are positive and significant correlation values between the AI readiness performance values of EU countries calculated under the LOPCOW-based GRA method and the performance values of countries measured under other LOPCOW-based MCDM methods across 10 scenarios. Additionally, according to Table 9, as the scenarios increase, it is found that the correlations between the AI readiness performance values of countries calculated under the LOPCOW-based GRA method and the performance values measured under other LOPCOW-based MCDM methods decrease. A visual representation explaining these relationships between the LOPCOW-based GRA method and other LOPCOW-based MCDM methods is presented in Figure 4.

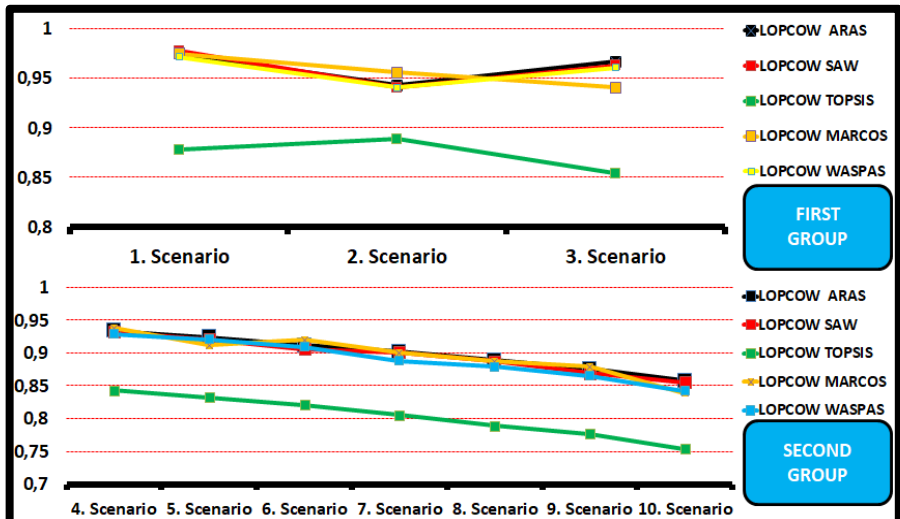

Figure 4: Correlation Analysis of LOPCOW-based GRA with Other MCDM Techniques

According to Figure 4, it is observed that as the scenarios increase, the correlation values between the LOPCOW-based GRA method and other LOPCOW-based MCDM methods decrease. Based on this finding, it is evaluated that as the scenarios increase, the characteristic feature of the LOPCOW-based GRA method becomes more pronounced.

ADM analysis was employed to assess the consistency of variances in LOPCOW-GRA's criterion weights across scenarios. A visual representation (refer to Figure 5 for details) confirms homogeneity if all groups' standard deviations fall within the upper and lower decision limits (UDL and LDL). Additionally, a variance analysis was conducted for each scenario (data in Table 11) to evaluate the variability of performance scores across countries using the LOPCOW-GRA method compared to other MCDM techniques.

Table 11. Variance Score of LOPCOW based-MCDM Methods Under Scenarios

Scenario	Gra	Aras	Saw	Topsis	Marcos	Waspas
1. Sce.	0,0270	0,0086	0,0101	0,0453	0,0062	0,0083
2. Sce.	0,0248	0,0089	0,0103	0,0458	0,0065	0,0088
3. Sce.	0,0266	0,0092	0,0105	0,0463	0,0068	0,0093
4. Sce.	0,0264	0,0097	0,0106	0,0468	0,0071	0,0088
5. Sce.	0,0302	0,0092	0,0109	0,0473	0,0074	0,0103
6. Sce.	0,0261	0,0097	0,0112	0,0478	0,0077	0,0108
7. Sce.	0,0278	0,0106	0,0115	0,0483	0,008	0,0113
8. Sce.	0,0296	0,0107	0,0116	0,0488	0,0083	0,0128
9. Sce.	0,0264	0,0115	0,0117	0,0493	0,0086	0,0133
10. Sce.	0,0292	0,0119	0,0116	0,0498	0,0089	0,0145
Mean	0,0274	0,0100	0,0110	0,0476	0,0076	0,0108

The simulation analysis further strengthens the case for LOPCOW-GRA. Compared to LOPCOW-based ARAS, SAW, MARCOS, and WASPAS methods, LOPCOW-GRA exhibited a higher average variance across 10 scenarios (refer to Table 11). This indicates a stronger ability of LOPCOW-GRA to differentiate between GAIRI criteria when evaluating EU countries. Finally, ADM analysis, visually represented in Figure 5, confirms the homogeneity of variances in the LOPCOW-GRA method, supporting its stability in assessing EU countries' AI readiness.

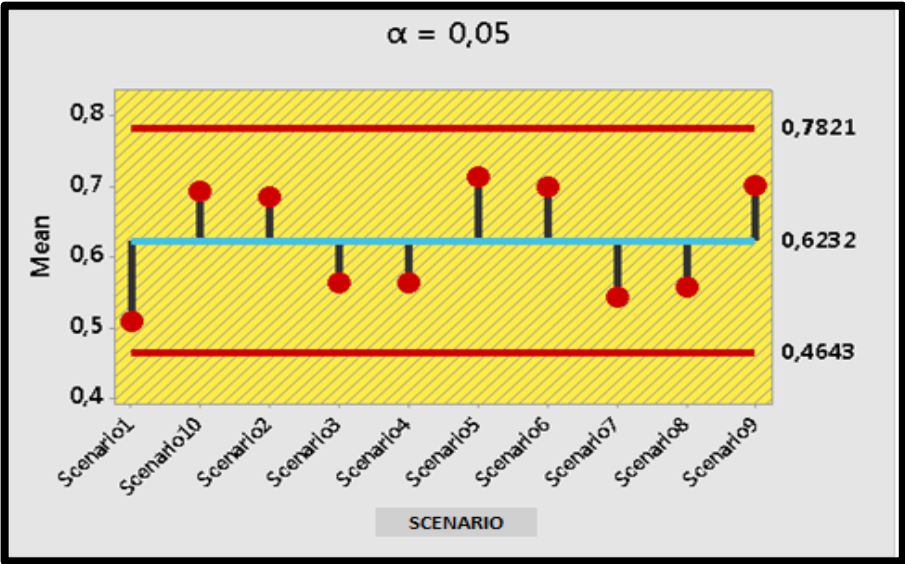

Figure 5: ADM Visual

Figure 5 illustrates a uniform distribution (homogenous) of the calculated ADM values across all scenarios. Importantly, all values remain within the established Upper Decision Limit (UDL) and Lower Decision Limit (LDL). This consistency indicates uniform weight variances across the scenarios. Levene's Test results, summarized in Table 12, further support this conclusion.

Table 12: Variance Values of MCDM Methods in scope of Scenarios

Levene Statistic	df1	df2	Sig.
0,232	2	10	0,159

*p<.05

Upon reviewing Table 12, it is noted that the Levene Statistic value is 0.232, with a significance value greater than 0.05, indicating that the variances are homogeneous. Therefore, when the results of the simulation analysis are considered collectively, it is concluded that the LOPCOW-based GRA method is robust and stable for assessing countries' climate change performance within the framework of the GAIRI.

Conclusion

AI readiness is crucial for countries as it determines their ability to effectively implement and benefit from AI technologies, driving economic growth, innovation, and competitiveness in the global landscape. Given that the AI readiness of EU countries can influence global economic strategies and the AI

policies of other nations, analyzing the AI readiness performance of EU countries is crucial. In this study, the AI readiness performance of EU countries was examined using the most recent and updated GAIRI components through the LOPCOW-based GRA method.

The findings indicate that, according to the LOPCOW method, the weights (significance levels) of the GAIRI (Government) criteria for EU countries are ranked as GAIRI1, GAIRI3 (Data Infrastructure), and GAIRI2 (Technology Sector). Notably, the weight of the GAIRI1 criterion significantly differs from GAIRI2 and GAIRI3 due to its higher value. Additionally, the average GAIRI weight values for EU countries were calculated, and it was observed that GAIRI1 is the only component with a value higher than the average.

In the second part of the study, the AI readiness performances of EU countries were measured using the LOPCOW-based GRA method. It was found that the top three countries with the highest AI readiness performance are Finland, France, and Germany, while the bottom three are Croatia, Romania, and Greece. Furthermore, the average AI readiness performance of EU countries was calculated, identifying that the countries exceeding the average performance are Finland, France, Germany, the Netherlands, Denmark, Austria, Sweden, Estonia, Luxembourg, Ireland, and Portugal.

In the study, various analyses were conducted to evaluate countries' AI readiness performances based on the GAIRI criteria using the LOPCOW-based GRA method. Sensitivity analysis revealed that the rankings determined by this method differed from those determined by ENTROPY, CRITIC, SD, SVP, and MEREC-based GRA methods, indicating the LOPCOW-based GRA method's sensitivity within the GAIRI context. Comparative analysis showed that the rankings from the LOPCOW-based GRA method also differed from those identified by the LOPCOW-based ARAS, SAW, TOPSIS, MARCOS, and WASPAS methods. However, the AI readiness performance values measured by the LOPCOW-based GRA method were significantly, positively, and highly correlated with those measured by all other LOPCOW-based MCDM methods, establishing the method's credibility and reliability. In the simulation analysis, 10 different decision matrices (scenarios) were used. It was observed that as the number of scenarios increased, the correlation coefficient between the AI readiness performance values measured by the LOPCOW-based GRA method and those calculated by other LOPCOW-based MCDM methods decreased. The average variance values of the LOPCOW-based GRA method were compared with those of other LOPCOW-based MCDM methods, revealing that the LOPCOW-based GRA method had a higher average variance value. ADM analysis confirmed that the variances were homogeneous, indicating that the LOPCOW-based GRA method is stable and robust in measuring countries' AI readiness performance within the GAIRI context.

Upon reviewing the literature, it is evident that the findings of Hankins et al., (2023) align with those of the current study in identifying Finland, France, and Germany as the top three EU countries with the highest AI readiness performance, and Croatia, Romania, and Greece as the lowest. Both studies also find that Finland, France, Germany, Netherlands, Denmark, Sweden, Austria, Estonia, Ireland, Luxembourg, and Portugal have above-average AI performance values. However, Hankins et al. also rank Italy, Spain, and Belgium above average, which differs from the current study's findings. Thus, holistically, both studies conclude that Finland, France, Germany, Netherlands, Denmark, Sweden, Austria, Estonia, Ireland, Luxembourg, and Portugal have superior AI readiness performance compared to other EU countries. Özkaya and Demirhan (2023), using the PROMETREE II MCDM method with The Global AI Index component data for 2021, ranked the AI readiness of 22 EU countries. They identified the Netherlands, Germany, and France as the top three performers, and Hungary, Greece, and Slovakia as the lowest. Despite the year difference, consistency is observed in both studies with France and Germany in the top positions and Greece among the lowest. Therefore, when evaluating all three studies together, it is concluded that France and Germany demonstrate stable AI readiness performance.

To strengthen the EU contribution to the global AI landscape and economy, a two-pronged approach is recommended. First, strategies, policies, and methods should be developed to improve the Government AI Readiness Index (GAIRI), a key metric for AI preparedness within the EU. Second, EU member states with below-average AI readiness scores (including Spain, Italy, and others) should prioritize efforts to enhance their capabilities. Looking forward, research should expand its scope beyond the EU to encompass countries within international economic organizations like G20, G7, and BRICS, as well as major carbon emitters. MCDM methods, such as EDAS, CODAS, and others, can be employed to evaluate and compare AI readiness performance across these diverse nations. This comparative analysis will provide valuable insights into the relative AI preparedness of individual countries.

References

- Atan, M., and Şenol A. (2020) *Örnek Uygulamalarla Çok Kriterli Karar Verme Yöntemleri*, (Ankara: Gazi Kitabevi).
- Bansla, A., and Neetu B. (2012) "AI", *International Journal of Applied Engineering Research*, 7(11): 1-5.
- Basilgan, M. (2012). "Avrupa Birliği'nin Bölgesel Ekonomik Kalkınma Politikası", *Global Journal of Economics and Business Studies*, 1(1): 47-66.
- Bektaş, S. (2022). "Türk Sigorta Sektörünün 2002-2021 Dönemi için MEREC, LOPCOW, COCOSO, EDAS ÇKKV Yöntemleri ile Performansının Değerlendirilmesi", *BDDK Bankacılık ve Finansal Piyasalar Dergisi*, 22 Eylül 2022, DOI: 10.46520/bddkdergisi.1178359.
- Bhanutej, J V, and Kesava R. (2024) "Article Evaluating Healthcare Efficacy: An Exploration of Grey Relational Analysis and COCOSO in MCDM Framework", *Educational Administration: Theory and Practice*, 30(4): 7261-7276.
- Boden, M. A. (2018) *Artificial Intelligence: A Very Short Introduction*, (Oxford: Oxford University Press).
- Carriço, G. (2018) "The EU and artificial intelligence: A human-centred perspective", *European View*, published online ahead of print, 15 March 2018, DOI: 10.1177/1781685818764821.
- Cesareo, S., and Joseph W. (2023) *The Global AI Index*, (London: Tortois Media).
- Chatterjee, S., and Shankar C. (2024) "A study on the effects of objective weighting methods on TOPSIS-based parametric optimization of non-traditional machining processes", *Decision Analytics Journal*, published online ahead of print, 27 March 2024, DOI: 10.1016/j.dajour.2024.100451.
- Chervona, L., Nataliia L., Nataliia K., and Serhii M. (2023) "AI in Higher Education: Development Trends and New Reality", *Journal of Education, Technology and Computer Science*, 4(34): 137-145.
- Chishti, S., Ivana B., Anne L., and Shan M., M. (2020) *The AI Book: The AI Handbook for Financial Services Industry Innovators*, (New Jersey: Wiley).
- Craglia, M. (2018) *Artificial Intelligence: A European Perspective*, (Luxembourg: Publications Office of The EU).
- Davenport, T., H. (2019) *The AI Advantage: How to Put the AI Revolution to Work*, (Massachusetts: MIT Press).

- d'Elia, A., et al. (2022) "AI and health inequities in primary care: A Systematic Scoping Review and Framework", *Fam Med Com Health*, published online ahead of print, 30 November 2022, DOI: 10.1136/fmch-2022-001670.
- Demaidi, M., N. (2023) "AI National Strategy in A Developing Country", *AI & SOCIETY*, published online ahead of print, 01 October 2023, DOI: 10.1007/s00146-023-01779-x.
- Dinçer, S., E. (2019) Çok Kriterli Karar Alma, (Ankara: Gece Akademi).
- Ecer, F, and Pamucar., D. (2022) "A Novel LOPCOW-DOBI Multi-Criteria Sustainability Performance Assessment Methodology: An Application in Developing Country Banking Sector", *Omega*, 112: 1-17.
- Esangbedo, M., Jianwu X., Sijun B., and Caroline O., E.. (2024) "Relaxed Rank Order Centroid Weighting MCDM Method With Improved Grey Relational Analysis for Subcontractor Selection: Photothermal Power Station Construction", *IEEE Transactions On Engineering Management*, published online ahead of print, 20 September 2022, DOI: 10.1109/TEM.2022.3204629.
- Fadziso, T. (2018) "The Impact of AI on Innovation", *Global Disclosure of Economics and Business*, 7(2): 81-88.
- Garg, U. (2021) "Aspects of Artificial Intelligence", in: J Karthikeyan, Ting Su Hie, Ng Yu Jin (ed.s), *Learning Outcomes Of Classroom Research*, (New Delhi: L Ordine Nuovo) pp. 153-160.
- Gigovič, L., Pamučar, D., Bajič, Z., and Milicevič., M. (2016) "The Combination of Expert Judgment and GIS-MAIRCA Analysis for the Selection of Sites for Ammunition Depots", *Sustainability*, published online ahead of print, 15 April 2016, DOI: 10.3390/su8040372.
- Glauner, P. (2022) "An Assessment of the AI Regulation Proposed by the European Commission", *arXiv*, published online ahead of print, 26 May 2021, DOI: 10.48550/arXiv2105.15133.
- Gries, T., and Naudé, W. (2020) *Artificial Intelligence, Income Distribution and Economic Growth*, (Bonn: IZA–Institute of Labor Economics).
- Güner, O. (2019) "An Assessment on AI Practises in the EU", *Marmara Journal of European Studies*, 27(2): 293-321.
- Hankins, E., Nettel, P., F., Martinescu, L., Grau, G., and Rahim, S. (2023) *Government AI Readiness Index 2023*, (Malvern: Oxford Insights).

- Kannan, A, and Sivaram, N., M. (2024) “Evaluation and Performance Improvement of Environmentally Friendly Sustainable Turning of 6063 Aluminum Alloy in Dry Conditions Using Grey Relational Analysis”, *International Journal Of Automotive And Mechanical Engineering*, published online ahead of print, 20 March 2024, DOI: 10.15282/ijame.21.1.2024.12.0858.
- Karumuri, S., et al. (2024) “Multi-objective Optimization Using Taguchi based Grey Relational Analysis in Friction Stir Welding for Dissimilar Aluminium Alloy”, *International Journal on Interactive Design and Manufacturing*, published online ahead of print, 04 October 2023, DOI: 10.1007/s12008-023-01529-9.
- Keshavarz-Ghorabae, M., Amiri M., Zavadskas, E., K., Turskis, Z., and Antucheviciene, J. (2021) “Determination of Objective Weights Using a New Method Based on the Removal Effects of Criteria (MEREC)”, published online ahead of print, 24 March 2021, DOI: 10.3390/sym13040525.
- Köse, E., and Canbulut, G. (2020) “Gri İlişkisel Analiz ile Toplu Taşıma Aracı Seçimi”, Çok M. Kabak, Y. Çınar (der.) *Kriterli Karar Verme Yöntemleri MS Excel Çözümlü Uygulamalar*, (Ankara: Nobel Yayıncılık) s. 237-239.
- Kurt Gümüş, G., and Balcı, N. (2020) “Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Türkiye’deki Devlet Üniversitesi Hastanelerinin Performans Değerlendirmesi”, *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 60(4): 472-490.
- Kuzior, A., Sira, M., and Brożek., P. (2023) “Effect of AI on The Economy”, *Scientific Papers of Silesian University of Technology*, 176: 319-331.
- Li, Z., Li, Y., Li, Q., Liu, Z., and Li, R. (2024) “Use Analytic Hierarchy and Gray Relational Analysis for The Evaluation of Oily Sludge Treatment Technology”, *Energy Sources, Part A: Recovery, Utilization, and Environmental Effects*, published online ahead of print, 20 December 2023, DOI: 10.1080/15567036.2023.2287092.
- Mancheva, G. (2021) “EU Regulatory Framework on Artificial Intelligence”, *Journal of Development Studies*, 2(1): 20-25.
- Mannuru, N., R., et al. (2023) “AI in Developing Countries: The Impact of Generative AI (AI) Technologies for Development”, *Information Development*, published online ahead of print, 14 September 2023, DOI: 10.1177/02666669231200628.
- Maslej, N., et al. (2023) *The AI Index 2023 Annual Report*, (Stanford: Stanford University).

- Ministry of Foreign Affairs Directorate for EU Affairs of the Republic of Türkiye (2020) “Avrupa Birliği Ekonomik Entegrasyonu ve AB Ekonomisinde Yaşanan Gelişmeler”, Ministry of Foreign Affairs of the Republic of Türkiye, Ankara.
- Mohammed, Z. (2019) AI Definition, Ethics and Standards, (El Sherouk City: The British University in Egypt).
- Nettel, P., F., et al. (2022) *Government AI Readiness Index*, (Oxford: Oxford Insights).
- O'Neill, A. (2024). “Share of the EU in The Global Gross Domestic Product Adjusted for Purchasing Power”, 3 April, <https://www.statista.com/statistics/253512/share-of-the-eu-in-the-inflation-adjusted-global-gross-domestic-product/> (7 July 2024)
- Özari, Ç., and Eren. Ö. (2019) *Sosyal Bilimlerde Uygulamalı İstatistik ve Çok Ölçütlü Karar Verme Yöntemleri*, (İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Yayınları).
- Özekenci, S., Y. (2024) “Financial Performance Analysis of BIST Energy Index Companies with LOPCOW-CRITIC Based CoCoSo Methods”, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslekyüksek Okulu Dergisi*, 27(1): 48-64.
- Özkaya, G., and Demirhan, A. (2023) “Analysis of Countries in Terms of AI Technologies: PROMETHEE and GAIA Method Approach”, *Sustainability*, published online ahead of print, 4 March 2023, DOI: 10.3390/su15054604.
- Öztaş, T. and Öztaş, G., Z. (2024) “Innovation Performance Analysis of G20 Countries: A Novel Integrated LOPCOW-MAIRCA MCDM Approach Including the COVID-19 Period”, *Journal of Productivity*, published online ahead of print, 15 January 2024, DOI: 10.51551/verimlilik.1320794.
- Peker, İ., and Baki, B. (2011) “Gri İlişkisel Analiz Yöntemiyle Türk Sigortacılık Sektöründe Performans Ölçümü”, *International Journal of Economic and Administrative Studies*, 4(7): 1-18.
- Poole, D., L, and Mackworth, A., K. (2023) *Artificial Intelligence: Foundations of Computational Agents*, (Cambridge: Cambridge University Press).
- Putra, A., D., Arshad, M., W., Setiawansyah, and Sintaro, S. (2024) “Decision Support System for Best Honorary Teacher Performance Assessment Using a Combination of LOPCOW and MARCOS”, *Journal of Computer System and Informatics (JoSYC)*, published online ahead of print, 30 May 2024, DOI: 10.47065/josyc.v5i3.5127.

- Qin, Y., Xu, Z., Wang, X., and Skare, M. (2023) “AI and Economic Development: An Evolutionary Investigation and Systematic Review”, *Journal of the Knowledge Economy*, published online ahead of print, 11 March 2023, DOI: 10.1007/s13132-023-01183-2.
- Rogerson, A., Hankins, E., Nettel, P., F., and Rahim, S. (2022) *Government AI Readiness Index*, (Malvern: Oxford Insight).
- Rong, Y., Liu, Y., Simic, V., and Garg, H. (2024) “The FMEA Model Based on Lopcow-Aras Methods with Interval-Valued Fermatean Fuzzy Information for Risk Assessment of R&D Projects in Industrial Robot Offline Programming Systems”, *Computational and Applied Mathematics*, published online ahead of print, 21 December 2023, DOI: 10.1007/s40314-023-02532-2.
- Russell, S., and Norvig, P. (2022) *Artificial Intelligence: A Modern Approach*, (Bengaluru: Pearson India Education Services Private Limited).
- Saketh, S. (2021) “Artificial Intelligence: The Changing World.” in: Jean Karthikeyan, Ting Su Hie, Ng Yu Jin (ed.s), *Learning Outcomes Of Classroom Research*, (New Delhi: L Ordine Nuovo) pp. 133-143.
- Setiawansyah, S., S., Saputra, V., H., and Aldino, A., A. (2023) “Combination of Grey Relational Analysis (GRA) and Simplified Pivot Pairwise Relative Criteria Importance Assessment (PIPRECIA-S) in Determining the Best Staff”, *Bulletin of Informatics and Data Science*, 2(2): 57-66.
- Sharma, K. (2021) “Why AI Stands Out?” in: J Karthikeyan, Ting Su Hie, Ng Yu Jin (ed.s), *Learning Outcomes Of Classroom Research*, (New Delhi: L Ordine Nuovo) pp. 161-170.
- Shearer, E., Stirling, R., and Pasquarelli, W. (2020) *Government AI Readiness Index 2020*, (Malvern: Oxford Insights).
- Sheikh, H., Prins, C. and Schrijvers, E. (2023) “Artificial Intelligence: Definition and Backround”, Haroon Sheikh, Corien Prins, Erik Schrijvers (ed.s), *Mission AI-Research for Policy*, (Cambridge: Springer), DOI: 10.1007/978-3-031-21448-6_2.
- Sulich A., Sołoducho-Pelc, L., and Grzesiak, S. (2023) “AI and Sustainable Development in Business”, *Procedia Computer Science*, 225: 3727–3735.
- Trabelsi, M., A. (2024) “The Impact of AI on Economic Development”, *Journal of Electronic Business & Digital Economics*, published online ahead of print, 3 May 2024, DOI: 10.1108/JEBDE-10-2023-0022.

- Trung Do, D. (2014) “Assessing the Impact of Criterion Weights on the Ranking of the Top Ten Universities in Vietnam”, *Engineering, Technology & Applied Science Research*, published online ahead of print, 16 May 2024, DOI: 10.48084/etasr.7607.
- Ulnicane, I. (2022) “AI in the EU: Policy, ethics and regulation”, in Thomas Hoerber, Gabriel Weber, Ignazio Cabras (ed.s), *The Routledge Handbook of European Integrations*, Oxfordshire: Routledge, DOI: 10.4324/9780429262081-19
- Uludağ, A., S., and Doğan, H. (2021) *Üretim Yönetiminde Çok Kriterli Karar Verme*, (Ankara: Nobel).
- Van Dua, T., Van Duc, D., Bao, N., C., and Trung, D., D. (2024) “Integration of Objective Weighting Methods for Criteria and MCDM Methods: Application in Material Selection”, *EUREKA: Physics and Engineering*, published online ahead of print, 29 May 2024, DOI: 10.21303/2461-4262.2024.003171.
- Wang, L., Sarker, P., K., Alam, K., and Sumon, S. (2021) “AI and Economic Growth: A Theoretical Framework”, *Scientific Annals of Economics and Business*, 2: 420-443.
- Wilk–Ilewicz, A. (2021) “The EU’s Sovereignty of AI (AI)”, *Teka Komisji Prawniczej PAN Oddział w Lublinie*, published online ahead of print, 19 July 2022, DOI: 10.32084/tekapr.2021.14.2-36.
- Wilks, Y (2019) *Artificial Intelligence: Modern Magic or Dangerous Future?* (London: Icon Books).
- Woszczyna, K., and Mania, M. (2023) “The European Map of AI Development Policies: A Comparative Analysis”, *International Journal of Contemporary Management*, published online ahead of print, 8 August 2023, DOI: 10.2478/ijcm-2023-0002.
- Xuerui, T., and Yuguang, L. (2004) “Using Grey Relational Analysis to Analyze The Medical Data”, *Emerald Group Publishing*, published online ahead of print, 1 February 2004, DOI: 10.1108/03684920410514364.
- Yin, Q., Z., and Sieng, L., W. (2024) “The Impact of AI Technology on International Trade”, *Advanced International Journal of Business, Entrepreneurship and Smes*, published online ahead of print, 30 October 2024, DOI: 10.35631/AIJBS.619012.
- Yoganandham, G., and Elanchezian, G. (2023) “AI and Economic Growth with Reference to Decision-Making, Social Governance, Accelerate Industry 4.0, And Foster Innovation- A Theoretical Assessment”, *Science, Technology and Development*, 176: 224-236.

THE EVOLUTION OF SCIENTIFIC RESEARCH IN TÜRKİYE'S EUROPEAN UNION ACCESSION PROCESS: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

MUZAFFER AKDOĞAN*

Abstract

This study aims to systematically examine academic research on Türkiye-European Union (EU) relations, assessing the historical and thematic evolution of this relationship. The research identifies trends, thematic focus areas, and gaps in the literature using bibliometric analysis methods. Based on quantitative data, it provides insights into the dynamics of the relationship and offers new perspectives to guide future studies. The bibliometric data of 884 publications indexed in the Web of Science database between 1996 and 2024 were analyzed in this study. The years with the highest publication density were identified as 2011 (72 publications), 2019 (54 publications), 2016 (49 publications), 2020 and 2022 (48 publications each). The most prolific authors were found to be Meltem Müftüler Baç (13 publications), Çiğdem Kentmen Çin (10 publications), and Bahar Rumelili (10 publications). Prominent research fields included government and law (617 publications), international relations (416 publications), and public administration (38 publications). Country-wise, Türkiye (474 publications), the United Kingdom (91), the United States (73), and Germany (51) stood out as leading contributors. Most publications were in English (789), followed by Turkish (42) and Russian (21). The majority of the publications were indexed in SSCI (525 publications) and ESCI (359 publications). The analysis reveals that while Türkiye has a high academic production capacity, its international impact remains limited. The findings highlight the need for increased international collaboration and a greater focus on publishing in prestigious academic journals to enhance global visibility and influence.

Keywords: Türkiye-EU relations, European Union, Bibliometric analysis, International relations, Literature review

* Associate Professor Dr., University of Health Sciences, Hamidiye Faculty of Health Sciences, Health Administration Department, muzafferakdogan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-9999-0969.

TÜRKİYE’NİN AVRUPA BİRLİĞİ ÜYELİK SÜRECİNDE BİLİMSEL ARAŞTIRMALARIN EVRİMİ: BİR BİBLİYOMETRİK İNCELEME

Öz

Bu çalışma, Türkiye ile Avrupa Birliği (AB) ilişkileri üzerine yapılan akademik araştırmaları sistematik bir şekilde inceleyerek taraflar arasındaki ilişkinin tarihsel ve tematik evrimini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Literatürdeki eğilimleri, tematik yoğunlaşma alanlarını ve bilgi boşluklarını belirlemeyi hedefleyen araştırma, bibliyometrik analiz yöntemleriyle gerçekleştirilmiştir. Nicel veriler temel alınarak, ilişkilerin dinamiklerini anlamaya ve gelecekteki araştırmalar için rehberlik etmeye yönelik yeni perspektifler sunulmaktadır. Bu çalışmada, 1996-2024 yılları arasında Web of Science veri tabanında yayımlanan 884 eserin bibliyometrik verileri incelenmiştir. Yayın yoğunluğunun en fazla olduğu yıllar 2011 (72 eser), 2019 (54 eser), 2016 (49 eser), 2020 ve 2022 (48 eser) olarak belirlenmiştir. En çok eser üreten araştırmacılar Meltem Müftüler Baç (13 eser), Çiğdem Kentmen Çin (10 eser) ve Bahar Rumelili (10 eser) olarak tespit edilmiştir. Çalışma alanları arasında hükümet ve hukuk (617 eser), uluslararası ilişkiler (416 eser) ve kamu yönetimi (38 eser) öne çıkmaktadır. Ülkeler bazında Türkiye (474), İngiltere (91), ABD (73) ve Almanya (51) başı çekmektedir. Çoğu yayın İngilizce (789 eser) olup, Türkçe (42 eser) ve Rusça (21 eser) gibi dillerde de çalışmalar bulunmuştur. Yayınların büyük kısmı SSCI (525 eser) ve ESCI (359 eser) indekslerinde taranmıştır. Analizler, Türkiye’nin yüksek akademik üretim kapasitesine sahip olduğunu ancak uluslararası etkisinin sınırlı kaldığını ve daha fazla uluslararası iş birliği yaparak prestijli dergilerde yayımlama oranını artırması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Türkiye-AB ilişkileri, Avrupa Birliği, Bibliyometrik analiz, Uluslararası ilişkiler, Literatür taraması

Introduction

Bibliometrics refers to the analysis of books and other communication tools using mathematical and statistical methods (Pritchard, 1969). In bibliometric studies conducted through publication analysis, publications in any given field can be examined and evaluated in various ways. Bibliometric analysis is an

analytical method based on formal and quantitative data, used to understand and evaluate the current state of a specific research area and to examine its academic dynamics in depth. Unlike systematic literature reviews, bibliometric analysis facilitates the identification of academic trends, the exploration of literature networks, and the measurement of research performance through visualization software. Although this method is often confused with other analytical approaches such as scientometrics, webometrics, cybermetrics, altmetrics, and infometrics, bibliometrics primarily aims to evaluate the research performance of a field through quantitative indicators and numerical measurements. Today, the quantitative analysis of publication and citation data is carried out in most countries. Bibliometrics, used as a performance tool, is frequently utilized by researchers and administrators (Pendlebury, 2010).

Bibliometric analysis provides detailed information on the productivity of countries, authors, universities, and journals; strong and weak research trends; gaps in the literature; collaboration networks; potential research opportunities; and the widespread impact of academic outputs. In this context, the findings obtained serve as a critical foundation in the process of evaluating research performance.

In multidisciplinary fields, comprehensively analyzing the rapidly growing body of literature using traditional methods is becoming increasingly challenging (Zou and Vu, 2019). In the face of vast and complex pools of scientific data, identifying discipline-specific reading approaches and appropriate analysis strategies is of critical importance. Otherwise, challenges in managing the literature arise, leading to significant time losses (Agarwal, et al. 2016).

Bibliometric analysis, based on mathematical and statistical foundations, provides the opportunity to examine the historical development of a specific scientific field through key components such as publications, citations, authors, countries, and sources (Arslan, 2022). Bibliometric and scientometric methods have a wide range of applications, spanning from information science, sociology, and the history of science to research evaluation and science policies. These methods are widely used across various research fields to assess the overall impact of a field, evaluate the contributions of individual researchers, measure the influence of a specific article, or identify particularly impactful articles within a research area.

Turkish-European Union relations have been a significant research topic in the fields of politics, economics, and social sciences for many years. This study aims to comprehensively examine the academic trends, key actors, and thematic developments in this area by presenting a bibliometric analysis of scientific publications on Turkey-EU relations. The findings aim to be a guide for future

research by identifying the evolution of the topic over time, prominent research fields, and international collaboration networks.

Literature on Türkiye-EU Relations

Before and during World War II, Türkiye pursued a policy of staying away from international conflicts. However, after the war, it sought to establish alliances with European institutions. Türkiye's primary relationship with European institutions is rooted in the politics of the Cold War era (Müftüler-Baç, 1998: 243). The Cold War presented Türkiye with a golden opportunity to achieve European status. The ideological and geopolitical dynamics of the Cold War led Türkiye to adopt a pro-Western stance and align itself with the Western bloc (Bilgin, 2004). Positioned as a buffer between the Soviet Union and Western Europe, Türkiye became a critical element of Western security (Müftüler-Baç, 1998: 243).

The end of the bipolar world order destabilized the relationship and highlighted the need for the EU to redefine itself and determine its own identity. This situation had a direct impact on Türkiye's position within the EU (Çapan and Onursal, 2007). Türkiye's position within European institutions provided Turkish policymakers with an opportunity to express and define the country's Western and/or European identity, while also offering a strategic tool to protect Türkiye's security needs and national interests (Bilgin, 2004: 278). While Türkiye was an important part of the Cold War balance, with the collapse of this balance, it became necessary to redefine Türkiye's role (Çapan and Onursal, 2007: 105). The dissolution of Cold War structures reduced Türkiye's strategic importance and weakened the key justifications for its integration into the European order (Müftüler-Baç, 1998: 245).

There have always been conflicting approaches within the EU regarding Türkiye's membership. One group views Türkiye's EU membership as a security risk, while the other sees it as a security opportunity (Desai, 2005: 368). However, Türkiye's relationship with the EU is more complex than that of any other European country seeking membership. This complexity stems from doubts about Türkiye's European identity (whether Türkiye is European) (Müftüler-Baç, 1998: 240). Therefore, Türkiye-EU relations are centrally focused on identity. While the process of building an EU identity continues, the answers to the questions surrounding Türkiye's identity are closely linked to how the EU conceptualizes its own identity. However, in the context of Türkiye-EU relations, the debate over whether Türkiye is European is irrelevant, as Europe itself is a contested concept (Çapan and Onursal, 2007: 104). The main factor complicating Türkiye's ambiguous relationship with the EU is Europe's own identity crisis, which raises the question, "What is Europe?" (Müftüler-Baç, 2000: 22).

Türkiye-EU relations can be analyzed in three main periods: The first period covers the Cold War years, particularly the period from Türkiye's application for associate membership to the European Economic Community (EEC) in 1959 until its application for full membership in 1987. The second period represents the years of the 1990s, when both sides redefined their post-Cold War identities and interests. The third period is characterized by the period of increased optimism between the two sides in the 2000s (2001-2005), followed by a period of stagnation that continues to the present day (Aydın-Düzgit and Tocci, 2015: 9). In 1959, Türkiye applied for associate membership to the EEC, and this application was accepted in 1963. The same year, the Ankara Agreement was signed between Türkiye and Brussels, establishing a partnership legal framework between the parties. However, this process followed an ups and downs trajectory in historical context. Due to the political developments in Eastern Europe and the Soviet Union, Türkiye's application for full membership could only be made in 1987 (Hoekman and Togan, 2005). In 1987, the Özal government's application for full membership to the EEC was rejected by the European Commission in 1989. The rejection was based on the priorities within the Community and transformations in the international system. At the time of Türkiye's 1987 application, the main agenda of the Community was to create a single market and deepen economic integration; therefore, enlargement was not a priority issue. At the same time, international events such as the fall of the Berlin Wall and the revolutions in Central and Eastern Europe coincided with Türkiye's membership application, influencing the course of the process (Çapan and Onursal, 2007: 105). Although the EU did not accept Türkiye's accusations of discrimination, it developed a European strategy and invited Türkiye to the European Conference. However, Türkiye's exclusion from the enlargement process led to disappointment, resulting in a response that led to a suspension of Türkiye-EU relations (Kütük, 2006: 277).

Until the Helsinki Summit in December 1999, an effective political dialogue between Türkiye and the EU had not been achieved. The acceptance of Türkiye as a candidate country for EU membership at the Helsinki Summit marked a significant milestone in Türkiye-EU relations. This decision is noteworthy as it signaled a shift in the discourse based on civilizational differences (Bilgin, 2004: 285). Moreover, the decision, made by the European Heads of State and Government, was the first concrete development towards full EU membership for Türkiye, coming forty years after Türkiye's application to join the EEC in July 1959 (Kaya and Kentel, 2005: 5). When Türkiye began accession negotiations with the EU in September 2005, it had firmly positioned itself as a democratic country deeply integrated into the European order (Müftüler-Baç, 2016: 2). Paradoxically, however, the momentum in Türkiye's accession process was lost following the opening of accession negotiations in 2005 (Tocci, 2014: 2). While this event is often described as a turning point in Türkiye-EU relations,

it created significant uncertainty regarding the process and the ultimate outcome of the negotiations (Camyar and Tagma, 2010: 371). Following the stalemate in accession talks in 2006, Türkiye and the EU began to diverge in their political objectives (Cengiz and Hoffmann, 2013: 3). According to Schimmelfennig, the initiation of accession negotiations with Türkiye is one of the most controversial foreign relations decisions ever taken by the EU (Schimmelfennig, 2009: 413). In fact, for the EU, answering the question “What to do with Türkiye?” has always been a challenging task (Müftüler-Baç, 1998: 240).

There are different approaches to defining the EU, and these definitions lead to various perspectives on Türkiye’s position within the EU. Defining the EU as a secular structure aiming to become a political and even military power supports the view that Türkiye’s inclusion in the EU is a strategic necessity. On the other hand, defining the EU as an institution based on the rule of law, democracy, and respect for human rights suggests that Türkiye would only be eligible for membership once it fulfills the criteria set by the Union. Conversely, defining the EU primarily as a religious (Christian) union results in Türkiye’s outright exclusion from the EU (Çapan and Onursal, 2007: 107). According to Nas, Türkiye’s full membership application has been met with continuous opposition from most European governments and public opinion (Nas, 2008). While some national governments and the majority of European public opinion openly oppose (or are not particularly enthusiastic about) Türkiye’s accession, the EU agreed in 2005 to open the path for Türkiye’s membership (Font, 2006: 211). In his study, Schimmelfennig demonstrates that supporters of Türkiye within the EU and Türkiye itself have managed to overcome opposition to Türkiye’s membership proposal to the extent that Türkiye adheres to the EU’s fundamental norms (Schimmelfennig, 2009: 413). Similarly, Redmond argues that concerns about Türkiye’s suitability for EU membership due to its Islamic identity and lack of “Europeanness” are unfounded and/or irrelevant. He asserts that the best way to facilitate Türkiye’s ongoing contributions to European (and global) security and its Western orientation is to allow it to join the EU as a full member (Redmond, 2007). After outlining the benefits of enlargement for the EU, Desai raises the question of why Türkiye’s potential EU membership remains so controversial (Desai, 2005: 366).

In the literature, it is argued that the assumption of Türkiye becoming a full member of the EU is unsustainable and that the process should be conducted through a more flexible relationship model (Buzan and Diez, 1999). Furthermore, it is suggested that keeping membership constantly on the agenda and initiating negotiation processes should replace the approach of seeking alternatives to Türkiye’s EU membership (Diez, 2005: 178). The literature emphasizes that due to Türkiye’s economic capabilities, geographical location, and political significance, it has always been a key actor on the periphery of the EU (Müftüler-

Baç, 2016). Additionally, the view that Türkiye is one of the most important countries for the EU, maintaining this position and likely continuing to do so in the future, is widely supported (Tocci, 2014: 1). While Türkiye's membership stands out as one of the most controversial issues in the EU's foreign policy (Schimmelfennig, 2009: 413), Türkiye-EU relations have experienced a fluctuating trajectory. This process represents a transformation from Türkiye being perceived as a candidate country within the framework of the EU's enlargement policy to being viewed as a strategic partner (Yalman and Göksel, 2017: 24).

This brief literature review on the evolution of Türkiye-EU relations highlights the deep uncertainty surrounding the relationship between the two parties. While the current state of the relationship paints a pessimistic picture, it also points to a growing alienation, competition, and even the risk of potential conflict between Türkiye and the EU (Tocci, 2014: 5). However, making a definitive assessment of the nature and future of Türkiye-EU relations has long been a contentious issue both within Türkiye, within the Union, and between the two sides (Aydın-Düzgüt and Tocci, 2015: 1). Türkiye's complex historical ties with Europe render the future trajectory of this relationship both somewhat predictable and highly uncertain. Shaped by centuries of cycles of historical cooperation and conflict, the depth of existing economic, political, security, social, and cultural ties makes a complete rupture nearly impossible (Tocci, 2014: 13). Despite all these uncertainties and the problematic past, Türkiye continues to steadfastly pursue its goal of EU membership (Camyar and Tagma, 2010: 371).

Method

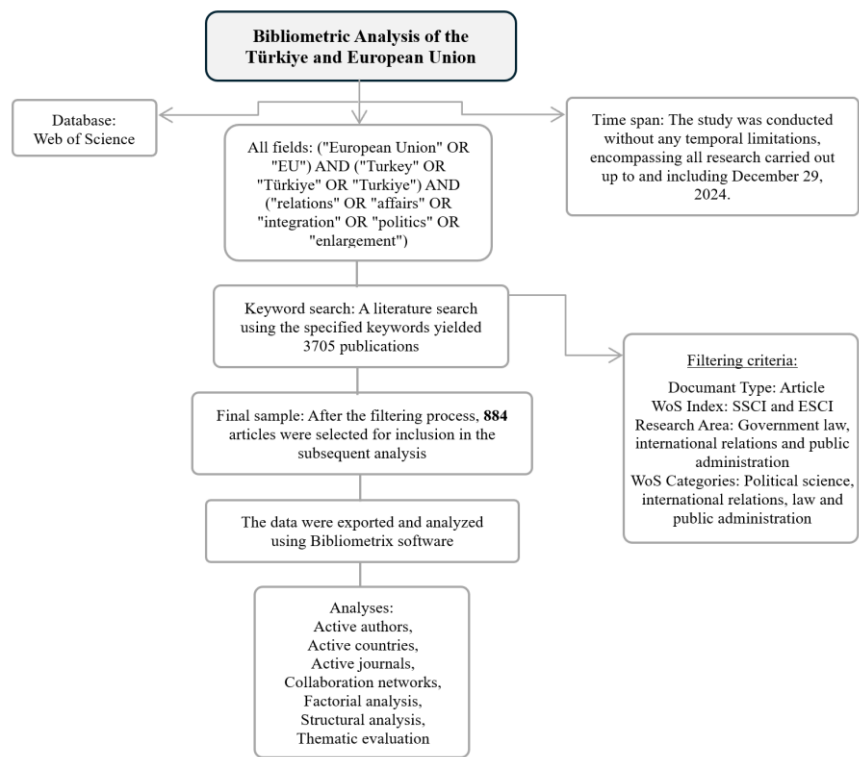
In this study, scientific studies on Türkiye and the EU from the Web of Science (WoS) Core Collection database were identified and subjected to bibliometric analysis. WoS, one of the search engines used to scan scientific studies, was preferred for this study due to its status as the most widely accepted and frequently used database for analyzing scientific publications (van Nunen, et al. 2018). The WoS database contains detailed information about a scientific publication, including the author, publication year, connections with other authors, title of the work, abstract, source journal, subject categories, and references (Chen and Xiao, 2016; Passas, 2024; Ragazou, et al. 2022).

To analyze the obtained scientific studies, the Rstudio-Bibliometrix software was used to analyze and visualize the relationships between authors, countries, co-citations, and terms (van Eck and Waltman, 2010). Bibliometrix, being open source, is one of the fundamental bibliometric analysis methods, particularly utilized in concept mapping analysis (Aria and Cuccurullo, 2017).

One of the effective databases in the social sciences is WoS (van Leeuwen, 2006). In this context, data obtained from the WoS database on Türkiye-EU relations

were analyzed using the aforementioned program, and bibliometric maps, tables, and graphs were created.

Figure 1: Methodological Scheme of the Study

Source: Author.

Based on the content indexed in the WoS database as of December 29, 2024, a search using the keywords (“European Union” OR “EU”) AND (“Turkey” OR “Türkiye” OR “Türkiye”) AND (“relations” OR “affairs” OR “integration” OR “politics” OR “enlargement”) in “All Fields” yielded 3,705 results.

For filtering, the “Research Areas” section in the WoS database was used, and social science fields were selected (excluding natural and health sciences). The selected research areas included: government law, international relations, and public administration. Additionally, filtering was applied within the Web of Science Categories, selecting the social science categories of political science, international relations, law, and public administration. Within the WoS Index, only SSCI and ESCI-indexed articles were included, while other options were excluded. No time filter was applied; the oldest publication identified was from

1996 (Arslan and Akyol, 2023). The main reason for applying filtering was to achieve more consistent results. Following the applied filtering process, a total of 884 articles from 1996 to 2024 were identified. The search and analysis process is shown in Figure 1.

In the design of bibliometric studies, answers to a set of questions formulated within the scope of the defined research problem are sought. Within the scope of this study's bibliometric analysis on Türkiye-EU relations, the research questions are as follows:

What is the annual number of publications on the topic?

What is the impact of sources (journals) and authors related to the topic?

What is the distribution of scientific publications on the topic by country, institution, and authors?

What is the citation status of authors and countries?

What are the relationships between academic institutions, authors, and keywords?

What are the trending topics and the years they were trending?

What are the collaboration networks of influential authors, institutions, and countries?

How have thematic concepts evolved and differentiated?

What are the conceptual structure maps of co-occurring keywords?

The core research problem of this study is: How does a bibliometric analysis of scientific publications on Turkey-EU relations reveal changes in the number of publications over time, the collaboration networks formed by influential authors, institutions, and countries, as well as the prominent keywords and thematic developments?

Findings

When examining other parameters related to the articles presented in Table 1, which displays basic information about the research data, it was found that a total of 204 distinct sources, including journals, books, and others, were utilized.

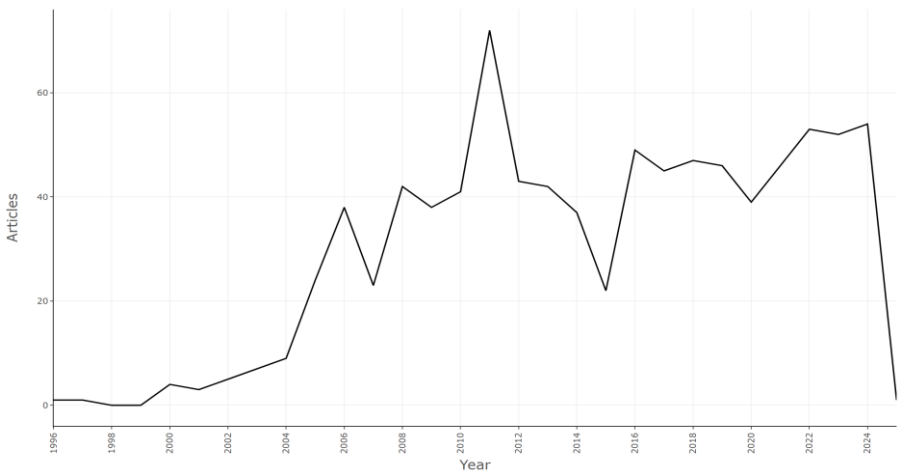
Table 1: Basic Information on Research Data

Description	Results
MAIN INFORMATION ABOUT DATA	
Timespan	1996-2024
Sources (Journals, Books, etc)	204
Documents	884
Document Average Age	9,23
Average citations per doc	9,782
References	32676
DOCUMENT CONTENTS	
Keywords Plus (ID)	750
Author's Keywords (DE)	1881
AUTHORS	
Authors	1017
Authors of single-authored docs	480
AUTHORS COLLABORATION	
Single-authored docs	586
Co-Authors per Doc	1,46
International co-authorships %	16,29
DOCUMENT TYPES	
article	853
article; early access	20
article; proceedings paper	11

Source: Rstudio-Bibliometrix.

The average number of citations per article was determined to be 9.78. Out of the studies conducted by 1,017 researchers, 480 were single-authored. The number of single-authored documents was 586. The average number of articles per author was 1.46, and 16.29% of the publications resulted from international collaborations between authors.

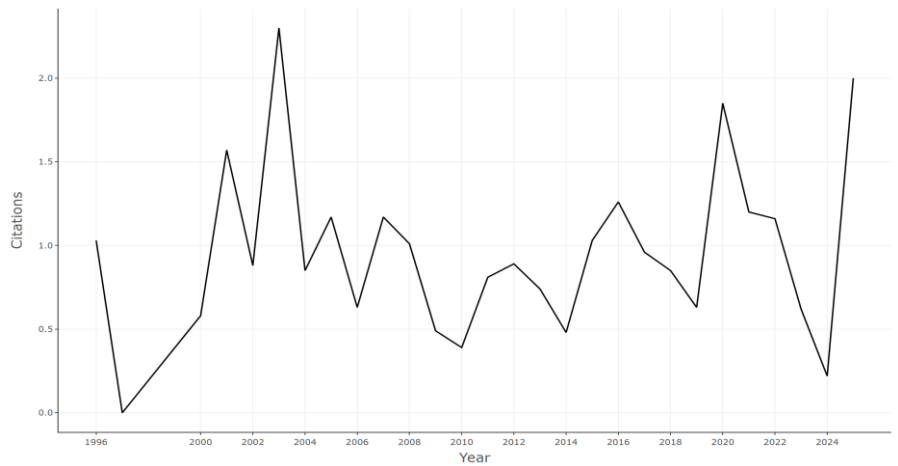
Graph 1: Annual Scientific Production

Source: Rstudio-Bibliometrix.

In Graph 1, the number of articles by year is shown. During the period studied (1996–2024), it is observed that the number of publications has gradually increased over the years, with the highest number of publications in 2011 ($n=72$) and the lowest in 1996 ($n=1$), which marks the start of the study period. The number of publications before 2005 is relatively low.

Graph 2: Average Citations per Year

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Graph 2 shows the average number of citations per publication by year. Overall, it can be said that there are fluctuations in citation density during certain periods, with a notable increase in recent years. During the period between 1996 and 2000, citation numbers started at a low level. This could indicate that the topics had not yet attracted sufficient academic attention or that the number of publications was relatively low during this time.

Between 2001 and 2004, there was a significant increase in citation density, with a peak observed around 2002. This suggests that studies conducted during this period garnered more attention and were widely referenced by the academic community.

During the 2005–2016 period, while there were general fluctuations in citation rates, no major leaps were observed. This indicates a steady interest in the literature without any period-specific significant spikes. Between 2017 and 2024, a sharp increase can be observed, starting around 2018 and continuing with a notable rise toward 2024.

Table 2: Source Impact

Source	h_index	g_index	m_index	TC	NP	PY_start
South European Society and Politics	17	24	0,895	705	42	2007
JCMS-Journal of Common Market Studies	13	25	0,684	636	27	2007
European Union Politics	11	13	0,5	478	13	2004
Mediterranean Politics	10	15	0,526	245	23	2007
International Affairs	9	11	0,346	243	11	2000
Journal of Contemporary European Studies	9	15	0,45	264	35	2006
Security Dialogue	9	10	0,36	265	10	2001
Insight Türkiye	8	12	0,381	186	54	2005
Journal of European Public Policy	8	9	0,444	291	9	2008
Journal of European Integration	7	14	0,538	213	15	2013

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Table 2 summarizes the total citations (TC), number of publications (NP), year of first publication (PY_start), and other relevant information for the top ten journals in the field. Upon examining the table, it can be seen that the journal with the highest values according to the h-index, g-index, and m-index is *South European Society and Politics*. In terms of the number of publications, *Insight Türkiye* ranks first with 54 publications.

Table 3: Author Impact

Author	h_index	g_index	m_index	TC	NP	PY_start
Meltem Müftüler-Baç	8	12	0,444	153	13	2008
Bahar Rumelili	7	10	0,304	412	10	2003
Dimitris Tsarouhas	7	7	0,35	221	7	2006
Senem Aydın-Düzgit	6	9	0,429	170	9	2012
Ziya Öniş	6	7	0,231	193	7	2000
Rachid Azrout	5	5	0,333	109	5	2011
Ayhan Kaya	5	6	0,333	59	6	2011
Çiğdem Kentmen Çin	5	6	0,417	129	6	2014
Alexander Bürgin	4	7	0,286	88	7	2012
Claes H. de Vreese	4	4	0,222	158	4	2008

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Table 3 presents the characteristics of the works of the top ten authors in the field. Upon examining the table, it is observed that *Meltem Müftüler Baç* ranks first in the h-index, g-index, and m-index. Additionally, the author who has conducted the most studies on the topic is also *Meltem Müftüler Baç*. The author with the highest number of citations is *Bahar Rumelili*, with 412 citations.

Table 4: Most Relevant Authors

Authors	Articles	Articles Fractionalized
Meltem Müftüler-Baç	13	10,50
Bahar Rumelili	10	7,83
Senem Aydın-Düzgit	9	6,83
Ebru Ertugal	8	5,00
Alexander Bürgin	7	6,00
Emel Parlar Dal	7	3,17
Ziya Öniş	7	5,00
Dimitris Tsarouhas	7	3,33
Ayhan Kaya	6	5,00
Çiğdem Kentmen Çin	6	3,83

Source: Rstudio-Bibliometrix.

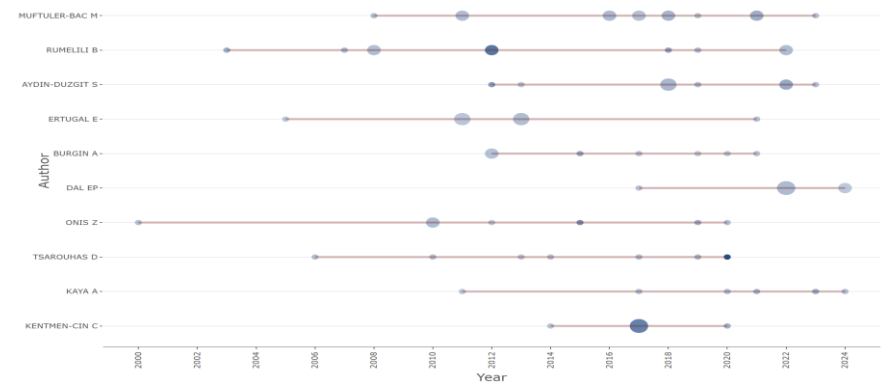
Table 4 is presented to evaluate the authors who have made the most significant contributions in a specific research area and their impact. The “Authors” column lists the names of the authors, the “Articles” column shows the total number of articles written by each author, and the “Articles Fractionalized” column indicates the fractional contribution of each author in co-authored works.

Meltem Müftüler-Baç is the author with the most articles (13 articles). Additionally, based on the fractionalized evaluation, she has a contribution of 10.50, indicating significant collaboration with other authors. She is followed by *Bahar Rumelili* (10 articles) and *Senem Aydın-Düzgit* (9 articles).

The articles fractionalized column indicates the total contribution of an author to a paper. For example, although *Meltem Müftüler-Baç* has written 13 articles, her fractionalized contribution is 10.50. This suggests that in some of the papers, she collaborated with other authors, and her contribution was shared. In the case of *Emel Parlar Dal*, although she wrote 7 articles, her fractionalized contribution is 3.17, indicating a lower individual contribution in the papers she co-authored. *Alexander Bürgin* has only written 7 articles, but his fractionalized contribution is 6.00, which suggests that he had a higher individual contribution in the articles he authored. Similarly, *Ayhan Kaya* has written 6 articles, with a fractionalized contribution of 5.00, indicating a high individual contribution.

Dimitris Tsarouhas and *Emel Parlar Dal* have lower fractionalized contribution values (3.33 and 3.17, respectively), suggesting that they participated in many collaborative works, leading to lower individual contributions.

Graph 3: Authors’ Production over Time

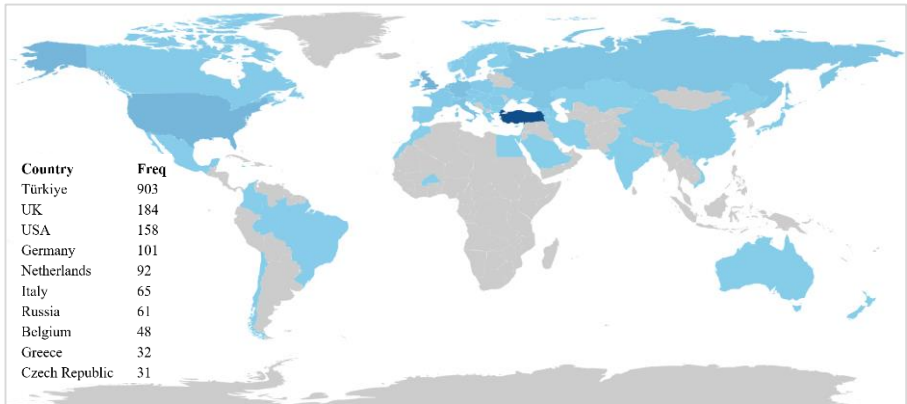
Source: Rstudio-Bibliometrix.

In Graph 3, the article production and citation patterns of specific authors over time are analyzed. Each horizontal line represents an author, and the points on these lines indicate the number of articles published by that author in a given year. The size of the points reflects the number of articles (N. Articles) produced in that year, with larger points indicating higher production. The fill ratio of the points represents the total citations received by the articles in that year (TC per Year).

Darker or more filled points signify that the articles published in that year received more citations. While some authors' productivity (number of articles) is concentrated in specific periods, others have a more consistent output over the years. For example, *Müftüler-Baç M* and *Aydın-Düzgüt S* demonstrate steady productivity, while *Bürgin A* and *Kaya A* show periods of more intense activity.

The insights drawn from this graph reflect not only individual authors' academic contributions but also the general trends and developments in the field. From the 2000s to the 2020s, there has been an increase in both productivity and impact. This suggests that the academic field in question has gained more attention over time, and the research has become more visible.

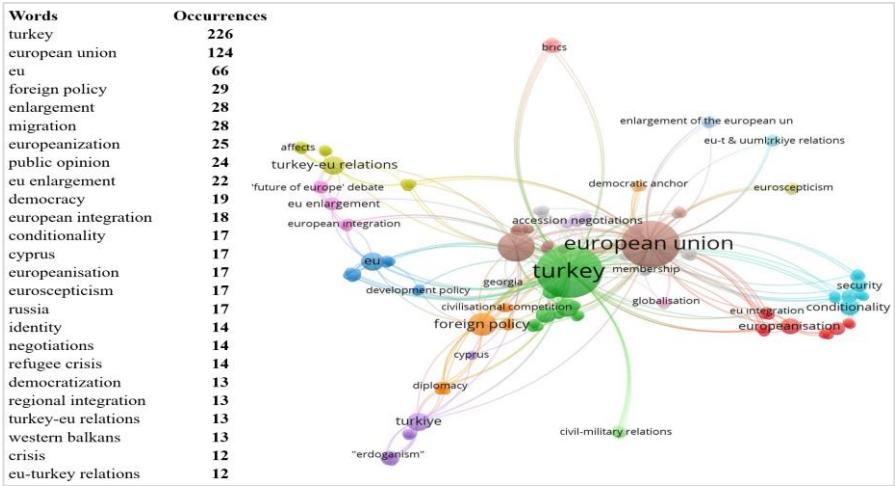
Figure 2: Country Scientific Production

Source: Rstudio-Bibliometrix.

In Figure 2, the map highlights various countries in shades of blue and gray. The blue shades represent countries with academic output related to the topic, while the gray shades indicate countries and regions not included in this criterion. Overall, the map visualizes Türkiye's strong position and global influence within the analyzed context of the topic.

Figure 3: Most Frequent Words According to Authors’ Keywords

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Figure 3 visualizes a network of the most frequently used keywords based on authors’ inputs. Each node represents a keyword, while connections between nodes indicate relationships. Larger nodes signify terms that are highly connected and frequently mentioned. Different colors represent thematic clusters.

As expected in a bibliometric analysis of Türkiye-EU relations, “Turkey” and “European Union” are the largest nodes, highlighting their central role.

Frequently used terms like “membership”, “accession negotiations”, “foreign policy”, and “Europeanisation” show strong connections between “Turkey” and “European Union”.

Keywords around “Turkey” focus on foreign policy, the membership process, and relations, such as “Cyprus”, “diplomacy”, and “civil-military relations”.

Terms like “Europeanisation” and “conditionality” relate to EU integration and conditionality processes. Keywords like “EU enlargement”, “European Integration”, “Turkey-EU relations”, and “future of Europe” reflect discussions on enlargement policies and the broader context of Türkiye-EU relations.

Table 5: Most Relevant Sources

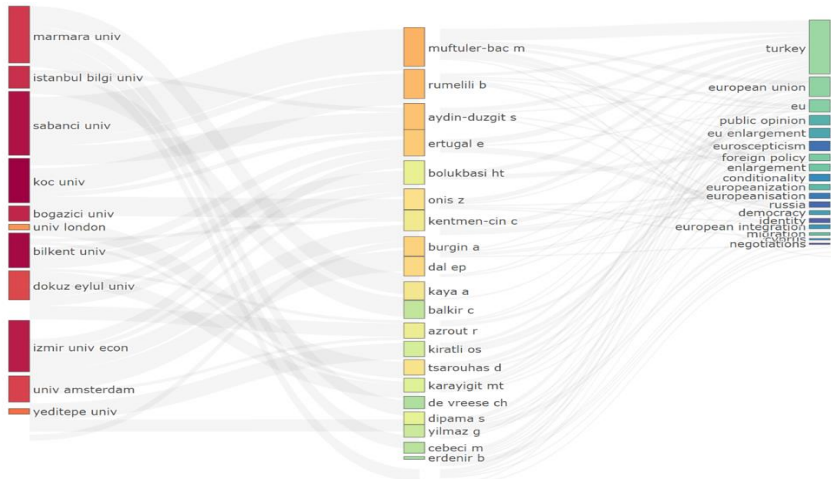
Sources	Articles
Turkish Policy Quarterly-TPQ	90
Uluslararası İlişkiler-International Relations	78
Insight Türkiye	54
South European Society and Politics	42
Journal of Contemporary European Studies	35
Journal of Common Market Studies-JCMS	27
Mediterranean Politics	23
International Spectator	17
Comparative European Politics	15
Journal of European Integration	15

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Table 5 highlights the academic journals where articles on Türkiye's foreign policy, relations with the EU, and international relations are predominantly published. With 90 articles, *TPQ* emerges as a leading journal focusing on Türkiye's foreign policy and regional relations. *Uluslararası İlişkiler* ranks second with 78 articles, offering a platform for theoretical contributions in both Turkish and English. *Insight Türkiye* follows in third place with 54 articles, featuring more analytical and policy-oriented studies on Türkiye's domestic and foreign policies.

The articles are predominantly published in journals addressing Türkiye's foreign policy, its relations with Europe, and its regional roles. The high number of articles in Türkiye-based journals such as *TPQ* and *Uluslararası İlişkiler* reflects the widespread attention this topic receives within the Turkish academic community.

The presence of articles in Europe-focused and internationally oriented journals indicates Türkiye's significant role in the international relations literature. The journals feature both theoretical approaches (*Uluslararası İlişkiler*, *JCMS*) and more policy-focused analyses (*Insight Türkiye*, *TPQ*), illustrating a diversity in the literature that encompasses both academic and applied perspectives.

Figure 4: Network of Affiliations – Authors – Keywords

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Figure 4 is a Sankey diagram visualizing the relationships between universities, authors, and related themes. The diagram highlights academic collaboration and thematic intensity, identifying key institutions and authors, as well as popular themes in Türkiye-EU relations.

The left column represents universities active in this area, the middle column lists researchers and academics, and the right column shows the main research themes. The lines connecting these columns illustrate which academics focus on specific themes.

Institutions such as *Marmara University*, *Sabancı University*, and *Koç University* are prominent for their impactful publications in the field. *İzmir Economy University* and *Bilkent University* have also made notable contributions to the literature.

Key researchers include Muftuler-Bac M (Meltem Müftüler-Baç), Rumelili B (Bahar Rumelili), Aydın-Düzgit S (Senem Aydın-Düzgit), and Ertugal E (Ebru Ertugal), who are frequently cited in studies on this topic. Öniş Z (Ziya Öniş) appears to focus on Türkiye's integration and democratization processes within the EU context.

Prominent themes include Turkey, the European Union, and EU Enlargement, alongside socio-political concepts such as democracy, European integration, and identity. Process-focused themes such as migration, negotiations, and Europeanization also stand out.

Meltem Müftüler-Baç and *Senem Aydın-Düzgıt* have made significant contributions to topics like enlargement, identity, and foreign policy.

The diagram showcases the interdisciplinary nature of this academic field, with contributions from social sciences, political science, international relations, and European studies. Research on Türkiye’s EU relations and democracy plays a significant role in shaping discussions within this area.

Table 6: Most Relevant Affiliations

Affiliation	Articles	Affiliation	Articles
Koc University	73	Yeditepe University	17
Bilkent University	68	Bahçeşehir University	15
Sabancı University	63	Free University of Berlin	14
İzmir Economy University	50	Hacettepe University	14
Boğaziçi University	44	University of London	14
İstanbul Bilgi University	44	Ankara University	13
Marmara University	41	İstanbul Kültür University	13
Amsterdam University	33	Queen Mary University London	13
Dokuz Eylül University	31	Atılım University	12
Kadir Has University	27	Galatasaray University	12
İstanbul University	24	Middle East Technical University	12
European University Institute	20	Isık University	11
Leiden University	19		

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Table 6 reveals that Türkiye demonstrates strong diversity in academic productivity and holds notable visibility at an international level. The top five universities—Koç University, Bilkent University, Sabancı University, İzmir Economy University, and Boğaziçi University—play a leading role in Türkiye’s academic studies in the field of international relations.

International universities such as *Amsterdam University* (33 articles), *European University Institute* (20 articles), *Leiden University* (19 articles), *Free University of Berlin* (14 articles), and *University of London* (14 articles) have also made significant contributions to studies related to Türkiye.

Table 7: Most Cited Countries

Country	Citations	Average Article Citations
Türkiye	3573	9,30
United Kingdom	1508	22,50
Netherlands	611	16,10
Germany	535	17,30
USA	466	8,80
Italy	238	10,80
Austria	225	37,50
Switzerland	164	41,00
Chile	132	44,00
Estonia	117	58,50
Greece	116	10,50
Belgium	92	5,80
Portugal	68	11,30
Ireland	67	13,40
France	60	7,50
Spain	60	6,70
Norway	37	6,20
Canada	35	4,40
Hungary	28	9,30
Israel	26	8,70
Australia	25	6,20
Egypt	22	11,00
Russia	21	1,00
Croatia	20	5,00
Poland	20	2,00

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Table 7 compares the total citation counts and average citations per article across different countries, offering insights into their academic contributions, impact, and intensity.

Türkiye (n=3573) has the highest total citations, indicating a high volume of academic output. The United Kingdom (n=1508) and the Netherlands (n=611) also rank highly in total citations but fall behind Türkiye. However, the UK stands out with an average of 22.50 citations per article, suggesting fewer but more impactful publications.

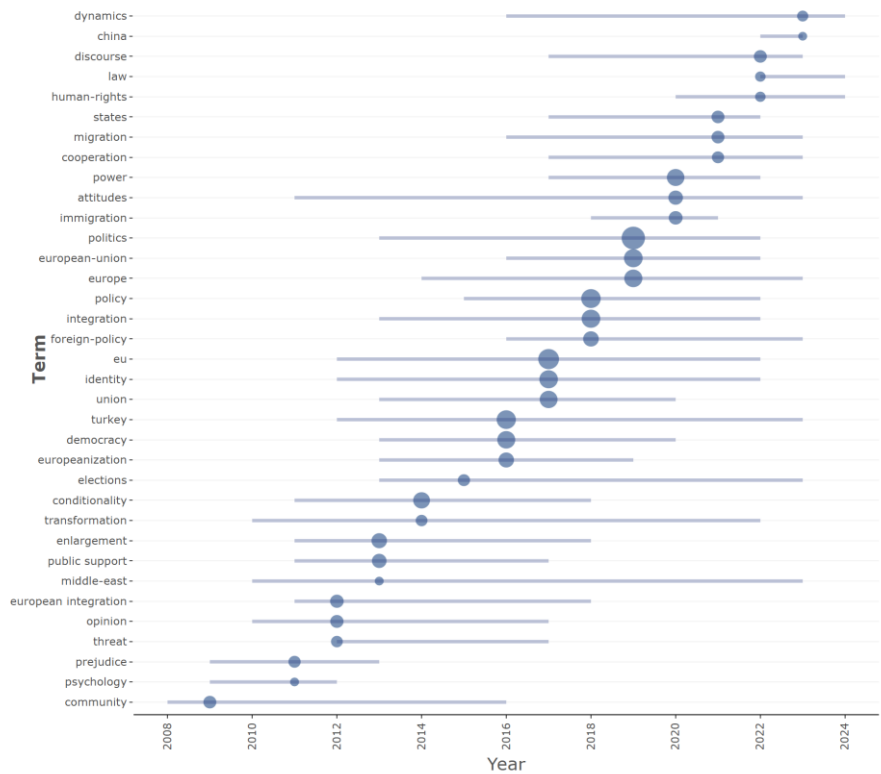
Estonia (58.50), Chile (44.00), Switzerland (41.00), and Austria (37.50) have the highest average citations per article. These countries have produced fewer but

highly impactful publications. For instance, Estonia, with only 117 total citations, achieving the highest average citation score, indicates a focus on publishing a small number of highly influential articles.

Türkiye’s average citation per article is 9.30, which is below the global average. This suggests that while Türkiye produces a higher volume of articles, their overall impact lags behind some other countries. In contrast, countries like Poland (2.00) and Russia (1.00) perform poorly in both total and average citations, indicating limited academic influence.

Türkiye demonstrates a highly active academic community with significant total citations. However, improving the quality and global impact of its publications remains a priority. The UK, the Netherlands, and Germany achieve broader global influence with higher average citation rates, while Estonia, Chile, and Switzerland excel in producing fewer but highly impactful works.

Graph 4: Trend Topic

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Graph 4 compares the importance of specific terms over time, showing how international relations and policies have evolved. Each term is represented by a line across the years, and the blue dots indicate when these terms were discussed more intensely.

Most terms, such as those related to international relations, policy, Türkiye-EU relations, and social processes, are linked to the period between 2008 and 2024. Some terms emerged earlier, while others gained importance more recently.

Terms like “European integration”, “enlargement”, and “identity” were prominent in the early years (2008-2012), reflecting discussions on EU expansion and integration policies. Terms such as “prejudice” and “community” pointed to the focus on societal perceptions and psychological impacts during that period.

In the middle period (2013-2018), terms like “Turkey”, “Europeanization”, “democracy” and “conditionality” became central. This period saw discussions on Türkiye’s democratic process and alignment with EU norms. “Public support” and “elections” were also heavily discussed, and “migration” and “refugees” gained prominence during the 2015 refugee crisis.

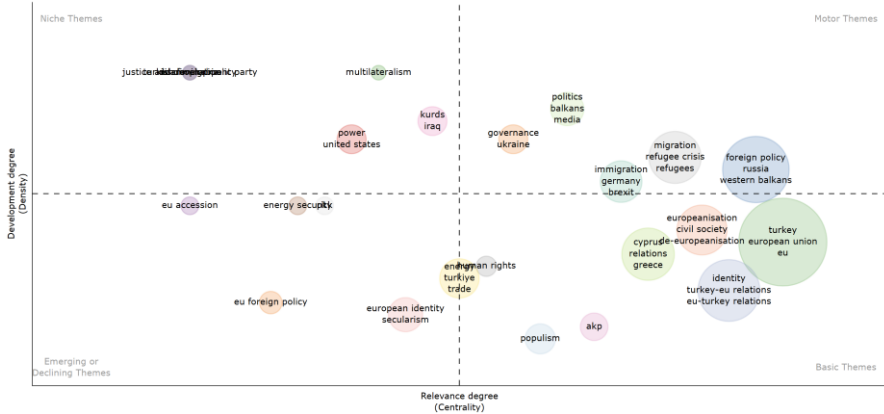
In the recent period (2019-2024), terms like “dynamics”, “China”, “discourse”, and “power” gained importance, reflecting shifting international dynamics and increased focus on the EU’s relationships with global actors. “Law” and “human-rights” became more prominent, especially after 2020.

Some terms (e.g., European integration, identity) have been consistently discussed over the years, while others (e.g., China, dynamics) emerged later. The ongoing discussion of certain terms highlights the lasting relevance of these topics.

Years with denser dots represent times when these terms were more frequently discussed, indicating periods of increased focus or research. Notably, 2016-2018 was a peak period for topics like migration, public opinion, democracy, and Türkiye-EU relations. After 2020, broader international issues (e.g., China, power dynamics) and legal/human rights topics took center stage.

This figure demonstrates that Türkiye-EU relations are multi-dimensional and complex, shaped by various concepts like integration, identity, politics, democracy, conditionality, reform, and migration.

Figure 6: Thematic Map (Author's Keywords)

Source: Rstudio-Bibliometrix.

The themes in Figure 6 were identified through bibliometric analysis methods. In the first stage, the co-occurrence of keywords in publications was examined to reveal their relationships, and then similar concepts were grouped using clustering techniques. Finally, the internal density of each cluster and its centrality in relation to other clusters were measured to determine the positioning of the themes.

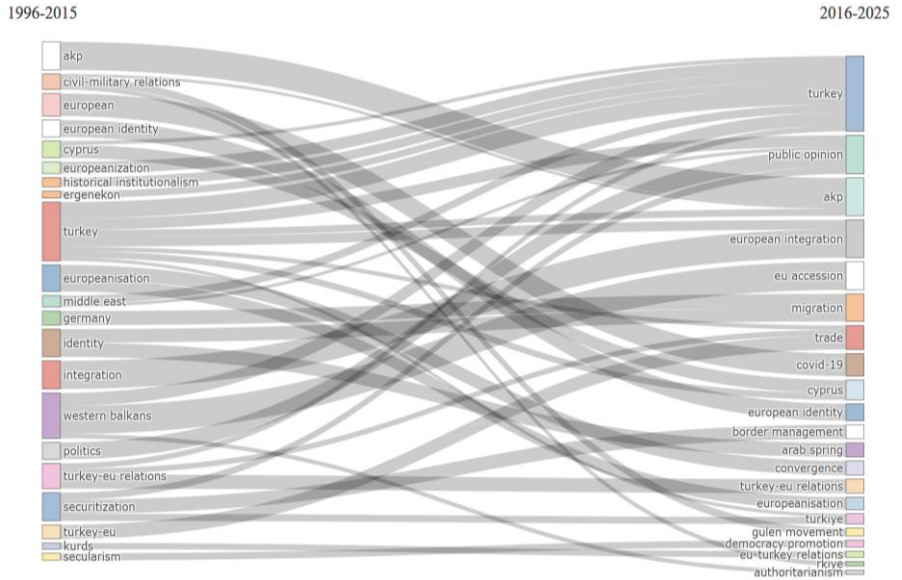
Figure 6 visually presents the key themes in Türkiye-EU relations, their levels of development, and their interconnections. Each point in the figure represents a theme; the size of the circles indicates the importance (development level) of the theme, while their position reflects the degree of proximity or distance to other themes. In this way, Türkiye-EU relations are classified into four main thematic categories:

- **Niche Themes:** Narrower and less common topics within the field. Concepts like “power”, “Islamophobia”, “Justice and Development Party”, and “multilateralism” reflect narrower discussions within the field.
- **Emerging or Declining Themes:** These themes are either on the rise or in decline. Neither central nor well-developed; they are either in the early stages of formation or losing their relevance. Themes such as “European identity”, “EU foreign policy”, “energy security”, and “EU accession” were more intensely discussed in the past but appear to have lost some importance recently.

- Basic Themes: Central to the field but not yet fully developed. These are indispensable issues, represented by the largest circles, and are among the most widely debated in Türkiye-EU relations. Concepts like enlargement”, “Europeanisation”, “identity”, “Cyprus”, “public opinion”, “Turkey-EU relations”, “integration”, and “populism” play central roles in the relationship.
- Motor Themes: Both central and well-developed; strong themes that drive the field and shape its direction. These themes are broader issues that influence and guide other themes. “Foreign policy”, “migration”, “refugee crisis”, “power”, and “governance” are key topics shaping the overall trajectory of Türkiye-EU relations.

This thematic map illustrates the multidimensional and complex nature of Türkiye-EU relations. It highlights how various factors—such as migration, the refugee crisis, European integration, identity, political and economic issues, and regional dynamics—shape the relationship, while also demonstrating their strong interconnections and significance.

Figure 7: Thematic Evaluation (Author’s Keywords)

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Figure 7 visually represents the key concepts in Türkiye-EU relations between the periods of 1996-2015 and 2016-2025, highlighting how these relationships have evolved over time. The figure shows that Türkiye-EU relations are complex

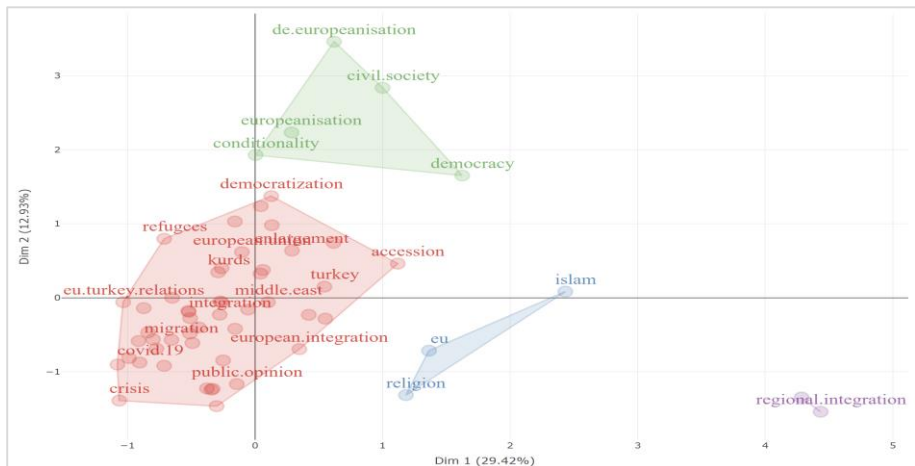
and multi-dimensional in both periods, with different concepts playing a significant role in shaping the relationship (As seen in Figures 5 and 8).

In the 1996-2015 period, concepts like “Europeanization”, “European identity”, and “EU accession” were central, reflecting Türkiye’s integration process into the EU. The relationship between Türkiye and European identity, as well as its impact on identity debates in Türkiye, was also a key topic. Concepts such as “politics”, “democracy”, and “trade” emphasized the political and economic dimensions of the relationship. “Cyprus” was another major issue during this period, indicating the ongoing conflict over the Cyprus problem. “Civil-military relations” showed the importance of security and military ties in Türkiye-EU relations.

In the 2016-2025 period, “migration” and the “refugee crisis” became prominent, illustrating the deep impact of the migration crisis on Türkiye-EU relations. “Security” and “Terrorism” gained more focus, highlighting the growing importance of regional security and counterterrorism efforts. The broader discussion of “democracy” and “human rights” emphasized their sensitive and central role in the relationship. Additionally, concepts like the “Arab spring” and the “Gülen movement” became significant, reflecting the influence of regional and local developments on Türkiye-EU relations.

The analysis of the figure shows that Türkiye-EU relations have undergone substantial changes over time, with the integration process, migration crisis, security concerns, democracy, and human rights being key factors shaping the dynamic nature of these relations.

Figure 8: Factorial Analysis (Author’s Keywords)

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Figure 8 presents the results of a factor analysis conducted on Türkiye-EU relations, simplifying the complex relationships between variables into key themes. The main findings from the figure are:

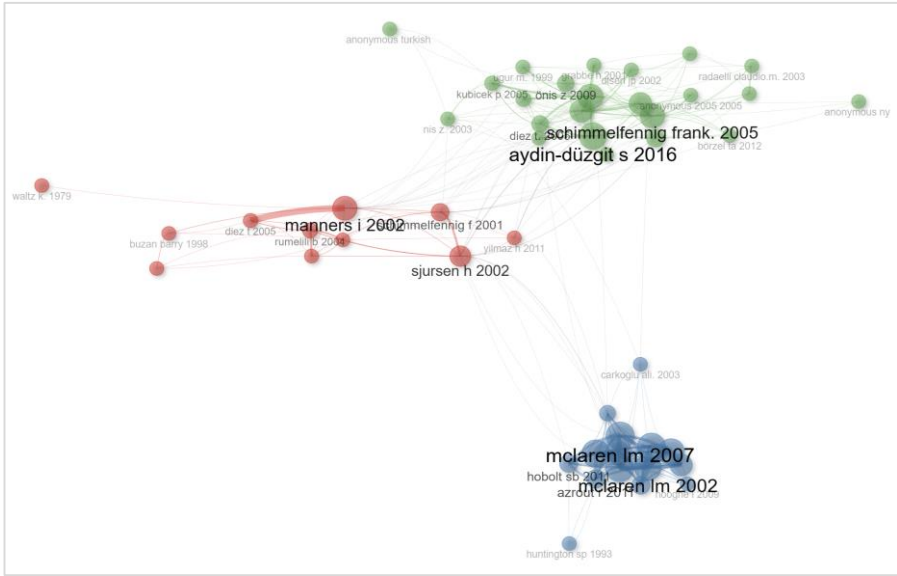
In the top right corner, concepts like “Europeanization”, “democracy”, “civil society”, and “conditionality” highlight the importance of Türkiye’s EU alignment and democratic reforms. The proximity of these concepts suggests that EU membership is seen as a driving force for democratization in Türkiye. “Civil society” is closely related, indicating its significant role in democratic reforms. The separation of “de-Europeanization” reflects Türkiye’s tendency to move away from the EU.

In the center, concepts such as “migration”, “refugees”, “Kurds”, “European integration”, and “public opinion” reflect critical issues shaping both Türkiye’s internal and foreign policies. These concepts emphasize the impact of the European migration crisis on Türkiye-EU relations and the tension between Türkiye’s identity politics and European identity.

In the bottom right, the concepts of “Islam”, “religion”, and “EU” show the role of religion in Türkiye-EU relations. The relative distance of “Islam” from other concepts suggests that religion is a sensitive topic, sometimes causing division in these relations.

Concepts like “COVID-19”, “crisis”, and “regional integration” reflect Türkiye’s efforts to address global and regional challenges. Their positioning suggests that Türkiye seeks solutions through cooperation with Europe and as a regional actor.

The factor analysis reveals that Türkiye-EU relations are shaped by both long-term goals, like European integration and democratization, and short-term issues, like migration, refugees, and identity. Global crises and regional dynamics also significantly influence these relations, indicating that Türkiye-EU ties should be viewed in both bilateral and broader global and regional contexts.

Figure 9: Co-citation Network Analysis

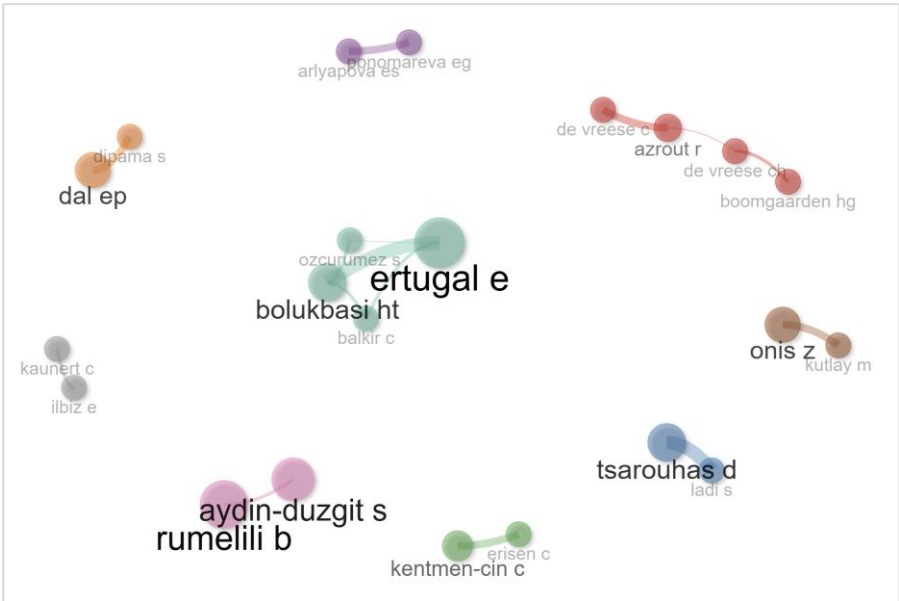
Source: Rstudio-Bibliometrix.

Figure 9 visualizes a citation network, showing connections between studies in the academic literature and highlighting influential works. In this network, nodes (circles) represent authors or studies, while edges (lines) indicate relationships between them, such as co-citations, co-authorship, or shared topics. If two studies cite the same third source, they are connected, suggesting they may address similar issues or use the same theoretical framework.

Some nodes are larger and have more connections, indicating central studies that have made significant contributions to the field. These central works are critical for understanding key theoretical and empirical contributions. For instance, authors like Ian Manners (Manners I. 2002), Lauren M. McLaren (McLaren IM. 2007), and Frank Schimmelfennig (Schimmelfennig F. 2005) occupy central positions in the network. Manners' 2002 work appears to be especially influential, impacting many other studies.

This figure is useful for understanding general trends in the literature and identifying future research directions. New researchers can refer to these central works to connect with ongoing debates in the field.

Figure 10: Collaboration Network (Authors)

Source: Rstudio-Bibliometrix.

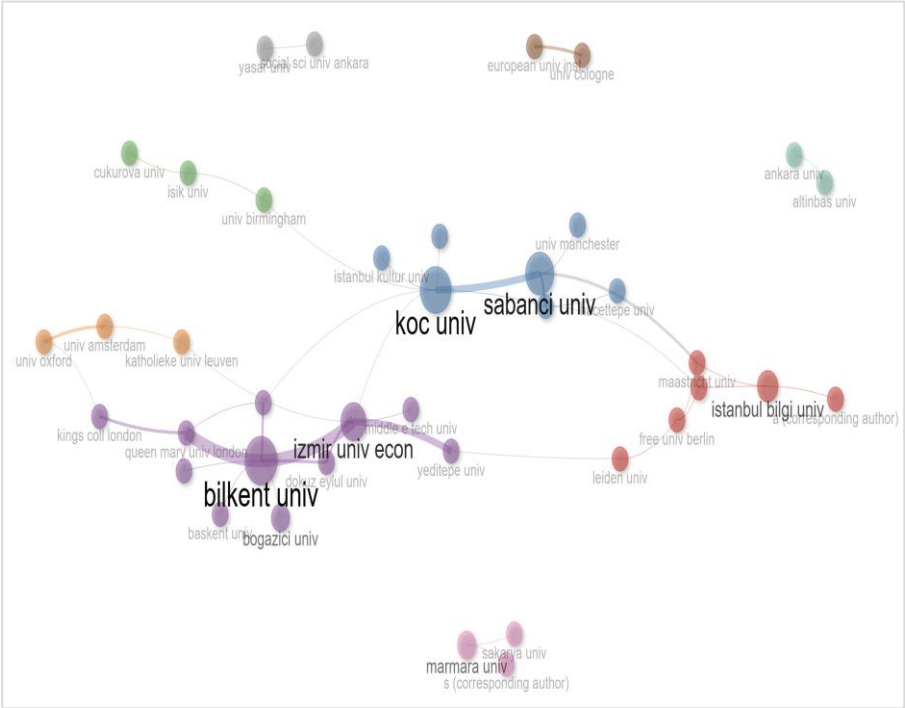
Figure 10 visualizes the collaboration network among authors, showing who works together and their common research interests. Each circle represents an author, and lines between the circles indicate collaboration. The thickness or color of the lines shows the intensity of the collaboration, with thicker lines representing closer or more frequent partnerships. Key findings include:

Ertugal E (Ebru Ertugal) stands out with the largest node, indicating frequent collaboration with other researchers. Bolukbasi HT (H. Tolga Bölükbaşı) and Ozcurumez S (Saime Özçürümez) are closely connected to Ertugal E, suggesting strong collaboration among them.

Authors like Kaunert C (Christian Kaunert) and Ilbiz E (Ethem Ilbiz), represented in gray, are more isolated, indicating either independent work or fewer collaborations.

Stronger connections, like between Aydin-Duzgit S (Senem Aydın-Düzgit) and Rumelili B (Bahar Rumelili), show intense collaboration, possibly due to multiple joint publications.

Figure 11: Collaboration Network (Institutions)

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Figure 11 visualizes the academic collaboration network between universities. Each node represents a university, and the lines between them indicate collaborations. The thickness of the lines reflects the intensity of the collaboration, with thicker lines representing stronger or more frequent partnerships. The figure highlights both domestic and international collaboration patterns among universities. Key findings include:

Koç University and *Sabancı University* are centrally positioned, indicating frequent collaboration and strong academic partnerships. Their connection is particularly thick, showing a close relationship.

Bilkent University and *İzmir Ekonomi University* have formed a broad collaboration network, with multiple connections.

İstanbul Bilgi University has strong ties with several institutions in Europe.

Ankara University, *Çukurova University*, and *Işık University* appear more isolated, with fewer connections to other universities.

Figure 12: Collaboration Network (Countries)

Source: Rstudio-Bibliometrix.

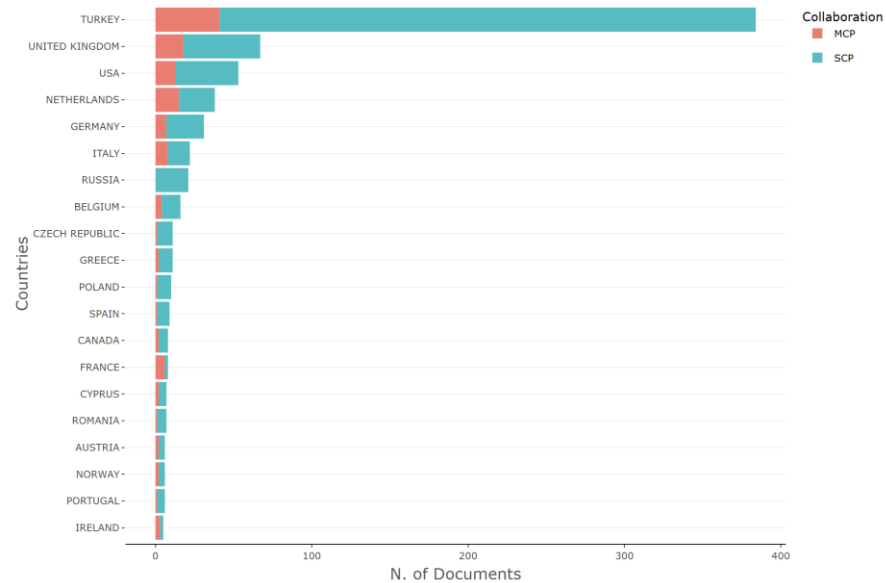
Figure 12 shows a network analysis of scientific or academic collaboration between countries, with Türkiye at the center. Key findings include:

Türkiye is in the central position, indicating its significant role in international collaborations, both regionally and globally. It has the most connections with other countries, emphasizing its importance as a key player in international academic networks.

The thickness of the lines reflects the strength or frequency of collaboration. Countries with stronger ties to Türkiye, like the UK and the USA, have thicker connections. On the other hand, countries further from the center, like Finland, Serbia, and Slovenia, have weaker or fewer connections.

The analysis highlights Türkiye's strong scientific cooperation with European countries, especially in the context of its EU accession process, and its partnerships with neighboring countries such as Bulgaria, Greece, and other Balkan nations, influenced by geographical proximity, historical ties, and cultural similarities.

Graph 5: Corresponding Author’s Countries

Source: Rstudio-Bibliometrix.

Graph 5 shows academic collaborations and publication numbers with different countries based on the countries of the corresponding authors. Two types of publication counts are shown in the figure: Multiple Country Publications (MCP) and Single Country Publications (SCP).

In the graph, Türkiye is in the lead in terms of academic collaboration with other countries, with its total publication count (SCP + MCP) significantly higher than other countries. This indicates Türkiye’s high level of academic productivity both nationally and internationally. The majority of Türkiye’s scientific output is categorized as SCP, suggesting that collaborations are primarily domestic. Compared to other countries, Türkiye’s MCP ratio remains low, indicating limited international collaborations.

Following Türkiye, the United Kingdom and the USA hold significant positions in terms of collaboration. Both countries’ MCP ratios reflect their strong commitment to international cooperation.

European countries like the Netherlands, Germany, Italy, and Belgium rank high in the chart, showing that Türkiye has strong academic ties with Europe. Collaborations with EU member countries particularly reflect Türkiye's visibility within European scientific networks.

Discussion

Meltem Müftüler-Baç stands out as one of the leading scholars in the field, making significant contributions to the literature both in terms of total article count and fractionalized authorship. This highlights Müftüler-Baç's prominent position in her field and the substantial academic impact she has achieved. Additionally, Bahar Rumelili and Senem Aydın-Düzgit are other notable researchers whose work has drawn attention in this area.

While Müftüler-Baç emerges as one of the most influential figures in the field due to her productivity and fractionalized contributions, other researchers also bring valuable contributions to the literature through diverse collaboration strategies. Ayhan Kaya and Alexander Bürgin, despite having a limited number of total articles, demonstrate high fractionalized contributions. This indicates that they take on more leadership roles in individual studies and provide unique contributions.

The most prominent theme emerging from the analysis is the relationship between Türkiye and the European Union. This demonstrates that the authors focus heavily on Türkiye-EU relations in their work, with this topic occupying a central place in the literature. Türkiye-EU relations have been approached from a multidimensional perspective, addressing issues such as membership, foreign policy, European integration, security, and conditionality. The inclusion of economic and social dimensions, such as enlargement, integration, and globalization, alongside political processes, reflects the richness and diversity of analyses in the literature.

Türkiye's position as the leader in total citation count indicates a high academic production capacity. However, the low average citation count suggests that these works are not as influential in the international literature as those of other countries. To better leverage its production capacity, Türkiye should focus on enhancing international collaboration and developing strategies to increase publication rates in prestigious academic journals.

To improve the quality of academic work, broader international collaborations should be encouraged, and research efforts should be directed toward journals with high international visibility. These strategies would contribute to increasing both academic impact and Türkiye's visibility in the global academic arena.

Several significant insights can be drawn from the conceptual network analysis of publications examining Türkiye-EU relations. First, Türkiye-EU relations are influenced by a wide range of political, economic, social, and cultural factors. The EU membership process has been a significant driving force behind political, economic, and social reforms in Türkiye. Migration and the

refugee crisis remain some of the most critical and contentious issues in Türkiye-EU relations. Another prominent topic in the literature is Türkiye's identity within the EU and the impact of this identity on the relationship. Additionally, the EU's enlargement policy and the conditions it imposes on Türkiye play a crucial role in shaping the future of these relations.

The thematic analysis results indicate that "migration" and "refugee crisis" are prominent issue areas in Türkiye-EU relations. The migration crisis has been a significant turning point, deeply influencing the dynamics between the parties. The association of the "EU accession" theme with the slowing and increasingly uncertain membership process reflects the stagnation in this process. The proximity of themes like "identity" and "Turkey-EU relations" highlights the importance of Türkiye's identity within the EU and its impact on bilateral relations. Additionally, the presence of themes such as "power", "governance", and "trade" demonstrates that Türkiye-EU relations are shaped not only by political but also by economic and geopolitical factors. The inclusion of themes like "Balkans", "Russia", and "Western Balkans" further illustrates that Türkiye-EU relations are influenced not only bilaterally but also by global and regional dynamics.

According to the academic collaboration analysis, Koç University, Sabancı University, and Bilkent University hold central positions within the network. These institutions play a strategic role in fostering collaborations, and partnerships with these universities have the potential to enhance the impact of contributions to the literature. Istanbul Bilgi University's strong connections with academic institutions in Europe clearly demonstrate the contribution of international collaborations to academic advancement.

Other Turkish universities increasing similar international collaborations would strengthen Türkiye's academic visibility and enable them to contribute more significantly to global literature. In this context, promoting international connections and expanding academic collaboration networks are crucial for Turkish academia to assume a more active role on a global scale.

Conclusion

The academic literature on Türkiye-EU relations reveals that these relations have a multidimensional structure, with political, economic, social, and cultural factors playing a decisive role. Notably, migration and the refugee crisis stand out as some of the most significant and contentious issues in Türkiye-EU relations, deeply influencing the dynamics between the two parties. Türkiye's identity within the EU and the impact of this identity on relations is another prominent area of discussion in the literature. Additionally, the EU's enlargement policy and the conditionalities imposed on Türkiye are seen as critical factors in shaping the future of these relations.

The analyses indicate that while Türkiye's academic production capacity is high, its international impact remains limited. Low average citation counts suggest that Türkiye needs to increase its international collaborations and raise the proportion of its work published in prestigious academic journals. Institutions such as Koç University, Sabancı University, and Bilkent University hold central positions within academic networks, highlighting the strategic importance of collaborations. In particular, Istanbul Bilgi University's strong connections with international academic institutions clearly demonstrate the contribution of international partnerships to academic development.

In conclusion, to enhance Türkiye's academic influence and strengthen its contribution to international literature, it is essential to promote international collaborations, expand academic networks, and increase visibility in high-impact publications. Academic studies addressing the multidimensional and complex structure of Türkiye-EU relations are expected to play a crucial role not only in enriching the literature but also in shaping the future of these relations.

Limitations

This study was conducted based on the Web of Science (WoS) database. WoS is one of the world's most comprehensive and respected academic databases used to search scientific literature. Consequently, other national and international databases such as Scopus and TR Index were excluded from the scope of the research. This should be considered one of the primary limitations of the study. The reliance on a dataset derived from the Web of Science may limit the scope of the analysis and the potential for comparisons. Additionally, the differing publication criteria and coverage areas of various databases restrict the generalizability of the study's findings to other databases.

To expand the scope of research, it is recommended that future studies include alternative databases such as Scopus and TR Index. This would allow for a broader literature review and provide stronger support for the international validity of the findings. While this limitation does not reduce the originality of the current study, it serves as a guide to highlight the need for comparing findings with literature included in other databases.

Bibliometric analysis, while a powerful tool in the early stages of research processes, also plays a significant role in understanding the general dynamics of academic literature. However, for this method to be effective, the quantitative data obtained must be contextualized and linked to the literature. It is important to note that bibliometric analysis, being based solely on quantitative data, cannot replace in-depth qualitative analyses. Therefore, awareness of the methodological limitations is essential, and the findings should be supported with more comprehensive methodological frameworks to enhance their robustness.

References

- Agarwal, A., Durairajanayagam, D., Tatagari, S., Esteves, S.C., Harlev, A., Henkel, R., Roychoudhury, S., Homa, S., Puchalt, N.G., Ramasamy, R., Majzoub, A., Ly, K.D., Tvrda, E., Assidi, M., Kesari, K., Sharma, R., Banihani, S., Ko, E., Abu-Elmagd, M., Gosalvez, J. ve Bashiri, A. (2016) "Bibliometrics: Tracking Research Impact by Selecting the Appropriate Metrics", *Asian Journal of Andrology*, 18(2): 296. DOI: 10.4103/1008-682X.171582.
- Aria, M. and Cuccurullo, C. (2017) "Bibliometrix: An R-Tool for Comprehensive Science Mapping Analysis", *Journal of Informetrics*, 11(4): 959–975. DOI: 10.1016/j.joi.2017.08.007.
- Arslan, B. ve Akyol, E.M. (2023) "Web of Science (WOS) Veri Tabanında Yer Alan Örgütsel Sessizlik Konulu Makalelerin Bibliyometrik Analiz Yöntemi ile İncelenmesi", *Journal of Business in The Digital Age*, 6(Özel Sayı): 46–56. DOI: 10.46238/jobda.1290011.
- Arslan, E. (2022) "Sosyal Bilim Araştırmalarında VOSviewer ile Bibliyometrik Haritalama ve Örnek bir Uygulama", *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(Özel Sayı 2): 33–56. DOI: 10.18037/ausbd.1227291.
- Aydın-Düzgit, S. and Tocci, N. (2015) *Turkey and the European Union*, (Springer).
- Bilgin, P. (2004) "A Return to "Civilisational Geopolitics" in the Mediterranean? Changing Geopolitical Images of the European Union and Turkey in the Post-Cold War Era", *Geopolitics*, 9(2): 269–291. DOI: 10.1080/14650040490442863.
- Buzan, B. and Diez, T. (1999) "The European Union and Turkey", *Survival*, 41(1): 41–57. DOI: 10.1093/survival/41.1.41.
- Camyar, İ. ve Tagma, H.M. (2010) "Why Does Turkey Seek European Union Membership? A Historical Institutional Approach", *Turkish Studies*, 11(3): 371–386. DOI: 10.1080/14683849.2010.507104.
- Capan, Z.G. and Onursal, O. (2007) "Situating Turkey within the European Union", *Perspectives on European Politics and Society*, 8(1): 98–108. DOI: 10.1080/15705850701204137.
- Cengiz, F. and Hoffmann, L. (2013) *Turkey and the European Union: Facing New Challenges and Opportunities*, (Routledge).

- Chen, G. and Xiao, L. (2016) "Selecting Publication Keywords for Domain Analysis in Bibliometrics: A Comparison of Three Methods", *Journal of Informetrics*, 10(1): 212–223. DOI: 10.1016/j.joi.2016.01.006.
- Desai, S. (2005) "Turkey in the European Union: A Security Perspective – Risk or Opportunity?", *Defence Studies*, 5(3): 366–393. DOI: 10.1080/14702430500492807.
- Diez, T. (2005) "Turkey, the European Union and Security Complexes Revisited", *Mediterranean Politics*, 10(2): 167–180. DOI: 10.1080/13629390500141600.
- Font, N. (2006) "Why the European Union Gave Turkey the Green Light", *Journal of Contemporary European Studies*, 14(2): 197–212. DOI: 10.1080/14782800600892259.
- Hoekman, B.M. and Togan, S. (2005) *Turkey: Economic Reform and Accession to the European Union*, (World Bank Publications).
- Kaya, A. and Kentel, F. (2005) *Euro-Turks: A Bridge or a Breach between Turkey and the European Union?*, Vol. 14, (Centre for European Policy Studies Brussels).
- Kütük, Z. (2006) "Turkey and the European Union: The Simple Complexity", *Turkish Studies*, 7(2): 275–292. DOI: 10.1080/14683840600714822.
- van Leeuwen, T. (2006) "The Application of Bibliometric Analyses in the Evaluation of Social Science Research. Who Benefits from It, and Why It Is Still Feasible", *Scientometrics*, 66(1): 133–154. DOI: 10.1007/s11192-006-0010-7.
- McCright, A.M. and Dunlap, R.E. (2003) "Defeating Kyoto: The Conservative Movement's Impact on U.S. Climate Change Policy", *Journal of Social Problems*, 50(3): 348-373.
- Müftüler-Bac, M. (1998) "The Never-ending Story: Turkey and the European Union", *Middle Eastern Studies*, 34(4): 240–258. DOI: 10.1080/00263209808701250.
- Müftüler-Baç, M. (2000) "Through the Looking Glass: Turkey in Europe", *Turkish Studies*, 1(1): 21–35.
- Müftüler-Baç, M. (2016) "The European Union and Turkey: Transforming the European Periphery into European Borderlands", *Robert Schuman Centre for Advanced Studies Research Paper No. RSCAS 12*.

- Nas, T. (2008) *Tracing the Economic Transformation of Turkey from the 1920s to EU Accession*, (Brill).
- van Nunen, K., Li, J., Reniers, G. ve Ponnet, K. (2018) "Bibliometric Analysis of Safety Culture Research", *Safety Science*, 108: 248–258. DOI: 10.1016/j.ssci.2017.08.011.
- Oktar, S. (2002) "Euro Bölgesinin Para Politikası", *Marmara Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 10(1): 81-95.
- Passas, I. (2024) "Bibliometric Analysis: The Main Steps", *Encyclopedia*, 4(2): 1014–1025. DOI: 10.3390/encyclopedia4020065.
- Pendlebury, D.A. (2010) *Using Bibliometrics in Evaluating Research*.
- Pritchard, A. (1969) "Statistical Bibliography or Bibliometrics?", *Journal of Documentation*, 25: 348–349.
- Ragazou, K., Passas, I., Garefalakis, A. ve Dimou, I. (2022) "Investigating the Research Trends on Strategic Ambidexterity, Agility, and Open Innovation in SMEs: Perceptions from Bibliometric Analysis", *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 8(3): 118. DOI: 10.3390/joitmc8030118.
- Redmond, J. (2007) "Turkey and the European Union: Troubled European or European Trouble?", *International Affairs*, 83(2): 305–317.
- Schimmelfennig, F. (2009) "Entrapped Again: The Way to EU Membership Negotiations with Turkey", *International Politics*, 46(4): 413–431. DOI: 10.1057/ip.2009.5.
- Tocci, N. (2014) *Turkey and The European Union: A Journey in the Unknown*.
- van Eck, N.J. and Waltman, L. (2010) "Software Survey: VOSviewer, a Computer Program for Bibliometric Mapping", *Scientometrics*, 84(2): 523–538. DOI: 10.1007/s11192-009-0146-3.
- Yalman, G.L. and Göksel, A. (2017) "Transforming Turkey? Putting the Turkey-European Union Relations into a Historical Perspective", *Uluslararası İlişkiler Dergisi*, 14(56): 23–37.
- Zou, X. and Vu, H.L. (2019) "Mapping the Knowledge Domain of Road Safety Studies: A Scientometric Analysis", *Accident Analysis & Prevention*, 132: 105243. DOI: 10.1016/j.aap.2019.07.019.

AVRUPA'DA ULUSAL KİMLİK İNŞASI: WEİMAR VE NAZİ DÖNEMİNDE SPORUN ALMAN KİMLİĞİNE ETKİSİ (1918-1945)

Hüseyin KAVAK*

Öz

Bu çalışma, 20. yüzyılın ilk yarısında Almanya'nın ulusal kimlik inşa sürecini, Weimar Cumhuriyeti ile Nazi iktidarının birbirinden farklı ideolojik yaklaşımları çerçevesinde, spor eksenli bir perspektiften incelemektedir. I. Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkilerinin ardından Almanya'da toplumsal birliği yeniden tesis etme çabaları, güçlü siyasi ve kültürel araçların kullanılmasını zorunlu kılmıştır. Weimar Cumhuriyeti, uluslararası alanda karşı karşıya kaldığı diplomatik izolasyonla mücadele ederken, toplumsal yeniden toparlanmayı sağlamak ve ulusal kimliği güçlendirmek amacıyla sporu kritik bir unsur olarak değerlendirmiştir. Savaş sonrası ekonomik ve sosyal yıkımdan derinden etkilenen Alman toplumu için spor, hem fiziksel direnci artıran hem de moral değerleri canlandıran bir çıkış yolu işlevi görmüştür. Nazi döneminde ise sporun işlevi köklü bir dönüşüme uğrayarak ideolojik bir araç hâline gelmiştir. Nazi rejimi, sporu yalnızca ulusal birliği pekiştirmek için değil, aynı zamanda ari ırkın üstünlüğünü vurgulayan bir propaganda mekanizması olarak da kullanmıştır. Statü göstergesine dönüşen büyük spor etkinlikleri, Nazi ideolojisinin temel değerlerini yansıtan militarist ve ayrıştırıcı bir yapıya dönüşmüştür.

Anahtar Kelimeler: Geleneğin İcadı, Kolektif Hafıza, Nazi İktidarı, Weimar Cumhuriyeti, Ulusal Kimlik.

* Dr., İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Avrupa Birliği Anabilim Dalı, huseyinkavak@istanbul.edu.tr, ORCID: 0009-0006-1760-1525

NATIONAL IDENTITY CONSTRUCTION IN EUROPE: THE IMPACT OF SPORT ON GERMAN IDENTITY DURING THE WEIMAR AND NAZI PERIODS (1918–1945)

Abstract

This study examines the process of national identity construction in Germany in the first half of the 20th century from a sports-centric perspective, within the framework of the differing ideological approaches of the Weimar Republic and the Nazi regime. Efforts to re-establish social unity in Germany following the devastating effects of World War I necessitated the use of powerful political and cultural tools. While grappling with the diplomatic isolation it faced internationally, the Weimar Republic considered sports a critical element in achieving social recovery and strengthening national identity. For German society, deeply affected by the post-war economic and social devastation, sports served as a means of cultivating both physical resilience and morale. During the Nazi era, however, the function of sports underwent a radical transformation, becoming an ideological tool. The Nazi regime used sports not only to reinforce national unity but also as a propaganda mechanism emphasizing the superiority of the Puritan race. Major sporting events, transformed into status symbols, took on a militaristic and divisive character reflecting the core values of Nazi ideology.

Keywords: *Invention of Tradition, Collective Memory, Nazi Regime, Weimar Republic, National Identity.*

Giriş

Ulusal kimlik, bir topluluğun ortak bellek, dil, kültür ve tarihle bağlantılı olarak hissettiği bir bütünlük olarak düşünülebilir. Birçok devlet, ortak değerlerin çıkarımı olan ulusal kimliğin oluşum ve biçimlenme aşamasında kültürel alanların sunduğu tamamlayıcı role sahip olanaklardan yararlanır. Ulusal kimliğin tamamlayıcı aktörlerinden biri olarak değerlendirilen spor da, üstlendiği roller ve yüklenen vizyon ile bu süreçte önemli görevler üstlenir. Bu nedenle spor, salt fiziksel etkinliğin ötesinde, bir ulusun toplumsal bilincini, değerlerini ve tarihini biçimlendiren bir araç konumundadır. Tarihte birçok siyasal ve toplumsal olaydan etkilenen Alman ulusal kimliğinin çağdaş anlamda oluşum süreci, 19. yüzyılın ortalarına rastlar. Bu süreç içinde Alman hükümetleri, toplumsal yakınlaşma ve bütünleşme aracı olarak sporu, etkili bir enstrüman olarak kullandı. Özellikle Weimar Cumhuriyeti tarafından izlenen politikalar,

Alman toplumunun sosyo-kültürel ve ekonomik yapısına derinlemesine etki etti. Yalnızca siyaset kurumunun işi olarak görülmeyen spor, bu dönemde özel sektörün de desteğiyle ülke geneline yayıldı. Spor tesislerinin yaygınlaşması, akademik alanda, üniversitelerde sporla ilgili çalışmaların yapılması ve Avrupa çapında spor organizasyonlarına başvurulması, devlet için bir saygınlık meselesi olarak değerlendirildi. Toplumsal açıdan spor yalnızca fiziksel etkinlik olmaktan çıkarak, Alman halkının birlikelik duygularını güçlendiren ve ulusal gururun anlatımı olan bir simge durumuna getirilmeye çalışıldı. Alman ulusal kimliğinin oluşumunda ve güçlenmesinde sporun oynadığı kültürel rol, Almanya'nın tarihî ve mimari dokusunu da derinden etkiledi. Özellikle, Alman ulusal tarihinin dönüm noktalarından biri olan 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları, sporun siyasileşmesi açısından yeni bir dönemi göstermektedir.

Spor, hem Weimar Cumhuriyeti döneminde hem de Nazi yönetiminde, ulusal kimlik politikası için stratejik ve işlevsel bir araç olarak kullanıldı. Alman halkının bir araya gelme ve ulusal kimlik duygusunu güçlendirme gerekliliği göz önüne alındığında, spor etkinlikleri toplumsal dayanışmayı artırma ve ideolojik görüşleri halka kabul ettirme konusunda en etkili algı yöntemlerinden biri olarak değerlendirilebilir. Weimar Cumhuriyeti ve Hitler dönemlerinde, sporun yaygınlaştırılması ve erişilebilir duruma getirilmesi, Alman halkı arasında eşitliği vurgulayan bir politika olarak öne çıkmış olarak görülebilir. Ancak toplumda 'öteki' olarak görülen, Cermen soyundan olmayanları bu yolla dışlayacak bir ayırıştırma aracına dönüştüğü de unutulmamalıdır. Özellikle Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi (NSDAP/Nazi Partisi) döneminde, ideolojik çerçevede hazırlanan milli kimlik projesi, ırksal üstünlüğe dayalı bir anlayışı barındırıyordu. Nazi yöneticileri, sporu 19. yüzyılın ortalarından beri Alman düşünürler tarafından idealize edilen Ari Alman ırkını inşa edecek biyolojik bir yapı ögesi olarak gördü. Sarışın, mavi gözlü ve atletik Alman bedeni, Nazi propagandasının merkezinde yer aldı; bu fiziksel özelliklere sahip bireyler ulusal kahraman olarak öne çıkarıldı. Bu açıdan 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları, Hitler ve yönetimi tarafından ideolojik propagandayı aşılayarak kitlesel bir silaha dönüşen spor organizasyonu olarak dikkat çeker.

Bu çalışma, Weimar Cumhuriyeti ve Nazi Almanyası dönemlerinde sporun ulusal kimlik inşasındaki rolünü, ideolojik açıdan karşılaştırmalı bir bakışla ele almaktadır. Mevcut çalışmalar daha çok Nazi dönemi propagandası ve spor organizasyonları üzerinden sporun siyasi işlevlerini tartışmaktadır. Bu durum, konuyu dar bir bakış açısının içine sıkıştırmakta ve Weimar döneminde sporun toplumsal bütünleşme ile ulusal birliği güçlendirme yönü yeterince araştırılmamaktadır. Çalışma, Weimar Cumhuriyeti ile Nazi dönemi arasındaki farklılıkları kuramsal bir çerçevede incelemekte; sporun bir yandan demokratikleşme ve toplumsal bütünleşmeye hizmet eden bir işlev üstlenmesini, diğer yandan ideolojik bir propaganda ve baskı aracına dönüşmesini bütüncül

biçimde analiz etmektedir. Bu yönüyle çalışma, yalnızca sporun tarihsel işlevini değil, aynı zamanda ulusal kimlik inşasındaki farklı ideolojik yaklaşımları da ortaya koyarak literatüre özgün bir katkı sunmaktadır. Ayrıca, çalışmada Hobsbawm'ın geleneğin icadı ve Halbwachs'ın kolektif hafıza kuramlarını spor-ulusal kimlik ilişkisine uygulayarak, literatürde çoğunlukla göz ardı edilen kültürel ve sembolik boyutları da araştırmaya dahil etmektedir. Bu bağlamda spor, yalnızca bir propaganda aracı değil, toplumsal hafızayı yeniden üreten ve kolektif kimliği pekiştiren bir araç olarak ele alınmaktadır. Araştırma, hem toplumsal katılım hem de devlet müdahalesi boyutlarını birlikte inceleyerek, demokratik ve Nasyonal Sosyalist bağlamlarda sporun ulusal kimlik üretimindeki farklı rollerini ortaya koymaktadır.

Kavramsal Çerçeve

Modern toplum düzeninin temel kavramları arasında yer alan ve etkileri günümüzde de tartışılan ulus-devlet kavramı, 1789 Fransız İhtilali sonrası derinlik kazanmıştır. Ulus-devlet anlayışının ideolojik çıkış noktası olan *ulusçuluk*; bireyleri ortak söylem, simgeler ve ulusal ritüeller etrafında kitlesel olarak birbirine bağlayarak modern devlet toplumunu inşa etmeyi amaçlamıştır (Zabunoğlu, 2018). Bu bağlamda, ulusçuluğun kabul edilen ideolojik bir söylem haline gelmesini Benedict Anderson'un, *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism* (1983), adlı çalışmasında hayali cemaatleri, kavramsallaştırarak açıklamaya çalışmıştır. Anderson'a göre uluslar hayali cemaatlerdir. Birbirini tanımayan insanların semboller, ritüeller ve iletişim araçları yoluyla kendilerini aynı topluluğun parçası olarak hayal etmesinin ürünüdür. Benzer biçimde Ernest Gellner, *Nations and Nationalism* (1983)'de, ulusun oluşumunu sanayi toplumuna bağlayarak farklı dil ve kültüre sahip toplulukların yaşam tarzlarının zamanla benzeşerek ulusal kimliği oluşturduğunu ifade etmiştir. Eric Hobsbawm (1992), yayınladığı *Nations and Nationalism since 1780: Programme, Myth, Reality* adlı çalışmada ulusal kimliği icat edilmiş gelenekler (*invented traditions*) olarak tanımlayarak sonradan oluşmasına dikkat çeker. Dolayısıyla, bu noktada kimlik kavramı öne çıkar.

Latince “identities” kökünden gelen *kimlik* kavramı; “özdeşlik” anlamı taşımaktadır. Türk Dil Kurumu (TDK), kimliği *insanın sahip olduğu nitelik ve özelliklerin bütünü* olarak tanımlamaktadır. Sosyal bilimlerde kimlik, bireysel özelliklerin yanı sıra toplumsal aidiyetleri ve öznel arasındaki ilişkiden ortaya çıkan bir tür statüyü ifade eder. Yapılan araştırmalar, kimliğin süreç odaklı yapısına dikkat çekerek, insanın sosyal çevresinde kendini tanımlama, konumlandırma ve kendini başkalarının gözünde değerlendirme süreci olarak açıklar (Kimlik. (b.t.). <https://sozluk.gov.tr/>; Yurdigül, 2017; Ak, 2019). Erikson'a göre kimlik, kişisel özellikler ve toplumsal değerlerin birleşimi olup, bireyin kendisini hem kendi gözünde hem de başkalarının gözünde tanımlama

sürecidir (Erikson, 1968). Bu nedenle kimlik, bireysel farklılıklardan öte, ortak bir konumlandırmanın sonucudur.

Ulus kavramı ise, sınırları belli bir alan içinde yaşayan farklı sosyo-kültürel, dinsel ve etnik yapıya sahip insanların; toprak, vatan, dil ve tarih gibi kutsal değerler çevresinde, bir devletin vatandaşı ve parçası olma düşüncesiyle bir araya gelmesi sonucunda oluşan yapıdır (Şengöz, 2022). Anthony D. Smith (1991), ulus kavramını, etnik kökene dayalı kültürel bağların zamanla siyasi düzende yeniden üretilmesi olarak görür. Ancak Jürgen Habermas, ulusal kimliği klasik etnik kökene dayandırma anlayışının aksine, anayasal değerler, demokratik ilkeler ve hukuki düzen çerçevesinde tanımlar. Anayasal vatandaşlık kavramının ön planda olduğu Habermas'ın düşüncesinde, günümüz çoğulcu toplumlarını etnik köken, dil ya da tarih gibi unsurların yerine özgürlük, eşitlik ve demokrasi ilkelerini taşıyan anayasa etrafında bir araya gelmelerini bekler (Habermas, 1992).

Ulusal kimlik, kendilerini tek bir ulus olarak gören, kader birliği yapan insan topluluğunun oluşturduğu ve sahip olduğu milli değer olarak tanımlanır. Ulusal kimlik, bir yandan tarihsel mitler, milli semboller ve ritüeller aracılığıyla inşa edilirken, diğer yandan günlük yaşamdaki söylemsel imgelerle canlı tutulur. Bu bağlamda Michael Billig'in (1995), "banal milliyetçilik" yaklaşımı, ulusal kimliğin yalnızca büyük törenlerde değil, gündelik semboller (bayraklar, marşlar, spor karşılaşmaları) aracılığıyla da sürekli yeniden üretildiğini vurgular. Böylece ulusal kimlik, bireylerin aidiyet duygusunu güçlendirirken, toplumsal bütünlüğün korunmasına da katkı sağlar (İstif İnci, 2020; Tükel Kanra, 2022). Weimar dönemi, Alman ulusal kimliğinin ciddi bir kriz ve tartışma sürecinden geçtiği bir dönem olarak öne çıkar. I. Dünya Savaşı'ndaki yenilgi ve Versay Antlaşması, yalnızca ulusal gururun kaybına yol açmakla kalmamış, aynı zamanda Alman toplumunda kimlik krizine neden olmuştur (Hobsbawm, 1990). Bu süreçte yaşanan ulusal kimlik tartışmalarında ortak çıkarım, kavramın yeniden inşa edilmesi gerektiğidir. Bu bağlamda kimlik tartışmaları iki ana eksenle yoğunlaşmıştır. İlk düşünce, ulusal kimliğin sadece doğuştan gelen bir özellik olmadığını, toplumsal ve kültürel etkileşimlerle sürekli inşa edildiğini öne sürdü. Yani bir toplum, bayrak, marş, gelenekler gibi paylaşılan değerler aracılığıyla kendini millet olarak tanımlar. İkinci olarak, Demokratik Cumhuriyet'e karşı olan milliyetçi çevreler, ulusal kimliği vatan ve ırk temelli bir anlayışla yeniden tanımlamaya çalışmıştır. (Peukert, 1992; Mosse, 1990). Mosse (1990), I. Dünya Savaşı sonrası Alman toplumunda yaşanan ortak acı, zorluklar ve anma törenlerinin, toplumsal kimliğin yeniden şekillenmesinde önemli rol oynadığını ileri sürmüş, bu sürecin ileride milliyetçi ve ırkçı fikirlerin yükselişine zemin hazırlandığını belirtmiştir.

Kuramsal Çerçeve

Araştırmada, Weimar Cumhuriyeti ve Nazi Almanyası dönemlerinde sporun ulusal kimlik inşasındaki ideolojik rolünü anlamak için iki kuramsal çerçeve seçilmiştir. Bunlardan ilki Maurice Halbwachs'ın kolektif hafıza kuramı, diğeri de Eric Hobsbawm'ın icat edilen gelenekler kuramıdır. Bu kuramlar, her iki dönemin farklı toplumsal ve politik dinamiklerini kavramsal olarak açıklamak için metodolojik bir temel sağlar.

Geçmiş bir yansıma olarak gören Fransız sosyolog Maurice Halbwachs'ın (1887-1945) öne sürdüğü “kolektif hafıza” kavramı; toplumların geçmişten gelen birikimlerin yansımasıyla cemiyetler arasında yer edindiğini ve tanındığını savunur. Halbwachs'ın düşüncesine göre toplumu ortak davranmaya yönelten unsur kolektif hafızaya yüklenen değerlerdir. Kolektif hafızayı canlı tutan da, toplumsal grupların kendi aralarında geliştirdiği özgün, sosyal ilişkiler ve sosyal çevredir. Halbwachs, bireylerin belleklerinin toplumsallaşma sayesinde ve diğer toplum üyeleriyle etkileşim sonucunda geliştiğini savunur (Halbwachs, 1980). Bu nedenle, bireyin hafızası ait olduğu grup ya da toplumun hafızasından bağımsız değildir. Bu bağlamda Almanya'nın toplumsal ve politik açıdan dönüşümler yaşadığı Weimar Cumhuriyeti döneminde spor faaliyetleri eğlenme ya da rekabet unsuru olmaktan öteye geçerek kolektif hafızayı yeniden canlandırmada önemli bir araç olarak kullanılmıştır. Bu dönemde spor, savaştan yeni çıkan bir toplumu hayata bağlayacak, savaşın yıkıcı travmalarını hafifletecek ya da unutulmasına yardımcı olacak ve ortak aidiyet duygusunu geliştirecek en büyük sosyo-kültürel araçlardan biri olarak görülmüştür (Halbwachs, 1980).

Weimar Cumhuriyeti döneminde sporun toplumsal ve kültürel alandaki rolüne yönelik kuramsal çıkarımlarda bulunmaya katkı sağlayan kolektif hafıza bu anlamda Nazi döneminden ayrışması bakımından önemli bir bakış açısı sunar. Halbwachs, bireylerin hafızasının toplumsal çerçeveden bağımsız değerlendirilemeyeceğini ifade eder. Toplumsal gruplar, geçmiş ortak değerler ve ritüeller üzerinden hatırlayarak kimliklerini ve aidiyetlerini yeniden üretir. Örneğin, Friedrich Ebert döneminde spor, kitlelerin moralini yüksek tutmak ve savaş sonrası toplumsal travmaları dönüştürmek amacıyla desteklenmiş, okul ve gençlik spor programları aracılığıyla vatandaşlık bilinci güçlendirilmiştir (Britannica, 2025). Weimar döneminde, okul ve kulüp sporları aracılığıyla toplumsal ritüeller yeniden canlandırılmış, halkın moral ve aidiyet duygusu güçlendirilmiştir. Spor etkinlikleri, geçmişin hatırlanmasını ve ulusal kimliğin paylaşılmasını somutlaştırarak ortak aidiyet duygusunu pekiştirdi.

Hobsbawm'ın geleneğin icadı yaklaşımı, kolektif hafıza kuramının aksine toplumsal ritüellerin ve kültürel uygulamaların tarihsel olarak köklü olmayabileceğini, ancak bilinçli biçimde toplumsal normları, değerleri ve

kimlikleri pekiştirmek amacıyla oluşturulabileceğini ileri sürer. Hobsbawm'a göre bir millet yaratmak ancak geleneğin icadı ile mümkün olmuştur (Hobsbawm & Ranger, 1983). Yaklaşım, bir geleneğin sürekli tekrarlanması yoluyla bireylerde ait olma duygusu, davranış biçimleri ve toplumsal rıza yaratabileceğini vurgular. Yaklaşım göre ritüeller, uygulamalar, adetler ve semboller, geleneğin inşa edilmesinde sıklıkla kullanılabilecek önemli araçlar olarak görür. Ritüeller, bireylerin davranışlarını toplumsal olarak kabul edilebilir kılar ve mevcut iktidar ya da ideolojik yapılarla uyumlu hâle getirir. İnsanlar uygulanan ritüeller aracılığıyla kendilerini bir topluluk veya ulus içinde konumlandırır. Bu nedenle törenler, anıtlar, askeri geçit törenleri, bayramlar, marşlar, kutlama gibi sürekliliği olan ritüeller halkı istenilen ideolojiye sevk etmede önemli kaynaklardır. Bu tören ya da kutlamalarda şarkılar, şiirler ve marşlar halka ezberletilerek birlik havası verilir. Asıl amaç ortadaki eşitsizliği gizleyerek her şeyi olağan ve meşru göstermektir (Sıdal, 2020).

Geleneğin icadı yaklaşımı açısından Nazi Almanyası'nda spor faaliyetleri ve düzenlenen törenler, gerçeği örtbas etmek amacıyla sistemin devamını güçlendirecek ritüellerle süslenmiştir. Hobsbawm'a göre, bir toplumda bu tür ritüeller ve törenler, bilinçli biçimde ulusal kimliği pekiştiren gelenekler olarak oluşturulur. Bu ritüeller, bireylerin aidiyet duygusunu ve toplumsal rızayı güçlendirmek amacıyla kurgulanır. Nazi Almanyası'nda bu yaklaşım, spor ve gençlik programlarında açık biçimde gözlemlenebilir. Hitlerjugend spor etkinlikleri, yalnızca fiziksel eğitim amacı taşımakla kalmamış, aynı zamanda genç bireyleri Nazi ideolojisine göre disipline etmek, itaat ve ortak aidiyet duygusunu içselleştirmek için tasarlanmıştır. 1936 Berlin Olimpiyatları, Alman ulusunun disiplinli, modern ve güçlü olduğu izlenimini vermek için düzenlenmiş bir ritüel olarak öne çıkmıştır. Bu etkinlikler, Hobsbawm'ın yaklaşımında vurgulanan bilinçli olarak yaratılmış gelenek mantığına uygun biçimde, ulusal kimliğin ideolojik bir araç olarak somutlaştırılmasına örnek gösterilebilir.

Literatür Taraması

Birey ve toplumsal grup kimliklerinin inşasında önemli rol oynayan spor, akademik çalışmalara konu olmuş ve üzerinde kuramsal ile ampirik çalışmalar yapılmıştır. Heere ve James (2007: 319-337) araştırmasında, spor takımlarının bireylerin ulusal ve bölgesel kimlikleri ile etkileşim halinde olduğunu ve bu takımların, bireylerin aidiyet duygusunu pekiştiren çok boyutlu bir yapı sunduğunu göstermektedir. Çalışmada, spor takımlarının sosyal kimlik inşasında merkezi bir rol oynadığı ve sporun bireylerin grup kimliklerini güçlendirdiği vurgulanmaktadır. Bu durum, sporun yalnızca bir eğlence aracı olmaktan öteye geçerek, bireylerin kendilerini tanımlama süreci olarak öne çıkmasında etkili olmuştur. Brentin ve Cooley (2015: 1-3), milliyetçilik ve kimlik üzerine yaptıkları çalışmalarda, sporun popüler kültürün önemli bir argümanı haline geldiğini savunur. Yerel, ulusal veya küresel çapta ortak kimliklerin yeniden

üretilmesinde veya biçimlenmesinde sporun sosyal, kültürel ve siyasi önemine dikkat çeker. J. McClancy (1996: 4) ise, kimliğin bir aracı olarak gördüğü sporun, toplumda farklılık hissi uyandırdığını ve bireyin kendisini ve başkalarını sınıflandırma yoluyla toplumun dinamikleri üzerine düşünmeye yönlendiğini ifade eder.

Smith (1991), sporun sadece güncel kimlik inşası ile sınırlı kalmadığını, aynı zamanda geçmişteki ulusal başarıların da hafızaya kazınarak bu kimlik duygusunu devam ettirdiğini savunur. Ulusal kimlik, sporun kimlik inşasındaki en önemli boyutlarından birini oluşturur. Uluslararası spor karşılaşmalarında elde edilen başarılar, halkların kültürel hafızasında yer edinir ve ulusal kimlik anlatısının bir parçası hâline gelir. Chalip (2006: 4), sporun ulusal kimlik üzerindeki rolünü vurgulayarak, uluslararası sistemde öncelik sırası değişse de sporun meşruiyetini artıran beş ilkenin varlığına işaret eder. Chalip'e göre; sağlık, sosyalleşme, ekonomi, toplumsal gelişme ve ulusal kimlik alanlarında spor ön plana çıkar. Ortak ulusal kimlik inşa etmenin zorluğuna değinen Chalip, spor bağlamında bir ulusal kimlik inşasından söz edilecekse sosyal, dini ve siyasi farklılıkları göz önünde bulundurarak bunları ayırtırmadan hareket edilmesi gerektiğini savunur. Ayrıca inşa edilecek ulusal kimlik ögesinin ulusçulukla ilişkilendirilebilecek olumsuz özellikler taşımaması gerektiğini ileri sürer (Chalip, 2006). Hoberman ise sporu, ulus kavramını basite indirgeyerek karmaşık gibi görünen olayları basit biçimde anlatan çözüm aracı olarak görür. Yapı olarak politik olmayan spor, güçlü ve basit anlatısı sayesinde ideolojilerin yeniden üretilmesi için propaganda aracı haline getirilmiştir (Brentin ve Cooley, 2015).

Ulusal Kimlik Oluşumunda Sporun Yeri ve Katkısı

Ulus kavramı ve ulusal kimliğin tarihsel geçmişi anlamak için, iç ve dış etkilerin birleşiminden ortaya çıkan bütünü incelemek gerekir. Bu bütünün ortak paydaları olan dil, tarih, coğrafya, kültür ve din, ulusları bir araya getiren, kimlik duygusu oluşturan temel yapı taşlarıdır. Ulusal kimlik, bu temel yapı taşlarının ortak ürünü olan “biz” ve “öteki” kavramları arasında biçimlenir. Öteki üzerinden tanımlanan ulusal kimlik, karşılaşmalar ve etkileşimlerle birlikte sürekli olarak yeniden yapılanma döngüsü içindedir. Sosyal bilimciler, ulusal kimliğin karşılıklı bir etkileşim içinde, iç ve dış ögeler çevresinde biçimlendiğine özellikle vurgu yapmaktadır. Bu bağlamda, ulusal kimlik, bir topluluğun kendi içinde ve başka topluluklarla etkileşimde bulunarak geliştirdiği dinamik bir yapı olarak anlaşılmalıdır. Belirli bir coğrafyayı ve paylaşılan kültür ögelerini içeren iç unsurların anlam kazanabilmesi ve değer taşıyabilmesi için, bunların dış etmenlerle ve diğer toplumlarla etkileşim içinde olmaları gerekir. Bu etkileşim sürecinden çeşitli çıkarımlar elde edilir. Kimlikleri oluşturmak, biçimlendirmek ve güvence altına almak için kültürel alanların kullanılması birçok devletin yararlandığı bir süreçtir. Özellikle spor, tarihsel olarak ulus inşa etme sürecinde tamamlayıcı bir rol oynar ve ulusal kimlik inşasına çeşitli yönlerden katkı sağlar

(İstif İnci, 2020; Virdi). Uluslar, spor sayesinde yaşanabilecek küçük çapta iç ayrılıkların önüne geçebilir ve vatandaşları yeniden ortak eylem çizgisine yöneltebilir. Ulusal duyarlılığı oluşturan maddi ögeler içinde sporun oynadığı ideolojik rol diğerlerine göre ön plana çıkar. Karşılaşmalar, niyet ve söylemlerin somutlaştığı, düşüncelerin anlam bulduğu ortamlardır. Her mücadele ve temsilde farklı anlamların ön plana çıkıp, bir anlamın diğerine üstün geldiği kimlik açıklamaları da dikkat çeker. Bu açıdan bakıldığında sporun ulusal kimliğin temsilinde ve milliyetçiliğin yaygınlaşmasında üstlendiği rol her ülkenin kendi ulusal kimlik tanımlamalarıyla anlam kazanır (Şahin, Yenel ve Çolakoğlu, 2010; Ak, 2019). Ulusu oluşturan bireyler, sportif başarılar sayesinde “birlik” olma farkındalığına erişir, vatanseverlik duygularını pekiştirir ve bunun sonucunda ulusal kimlik kazanımı elde eder. Ulusal birliktelik isteği sporcuları ve oyunları ulusal koşullara yöneltir. Milliyetçilik bu nedenle uluslararası arenada rekabetçiliğin temel dinamiklerinden bir sayılır (Horvath, 2015).

Spor etkinliklerinin uluslararası toplumda yaygınlaşması bir ulusun gelişimine ve tanıtımına olumlu katkılar sunar. Tanınmış ve egemen bir devlet olarak rekabet etmek, devletin uluslararası ilişkilerdeki rolünün baskınlığını artırabilir. 1932 Los Angeles ve 1936 Berlin Olimpiyatları’nın İtalya ve Almanya’ya uluslararası alanda kazandırdığı imaj son derece önemlidir. Yurt içinde toplumsal bellek ve duygu birliği sağlamak için kullanılan spor, sevinçlerin, üzüntülerin ve zaferlerin öyküleriyle birleşerek ortak bir deneyim oluşturur. Bir spor etkinliğinin parçası olmak, hatta bir izleyici olarak orada bulunmak, ulusal kimlik inşasının gerektirdiği birlik duygusunun gelişiminde önemli bir adımdır (Virdi,t.y). Spor karşılaşmaları, ulusların rekabet ve milli duygularını perçinlediği gibi, bireysel temsilcilere verilen destek ve ödüllendirme sistemi ulus içi sorunları toplumsal birlikteliğe dönüştüren yapıcı bir mekanizma görevi üstlenir. Örneğin, milli takım maçları yalnızca basit bir spor karşılaşması değil, aynı zamanda ulusal birliğin ve dayanışmanın simgesi olarak değerlendirilir. Bu maçlar, farklı görüş ve inançlardaki taraftarları bir araya getirerek, yalnızca spor tutkusu çevresinde değil, aynı zamanda ortak bir kültürel miras ve kimlik duygusu etrafında birleştirir.

Taraftarlar, milli takımlarının maçlarını izleyip, bir taraftan ulusal marşları söyleyerek bayraklarıyla destek verirken, diğer taraftan aynı heyecanı paylaşarak ulusal kimlik duygusunu güçlendirir. Milliyetçilik duygularının en çok hissedildiği alanlar olan uluslararası spor organizasyonları, katılan ülkelerin kendilerini kanıtlamalarına olanak verecek biçimde düzenlenir. En basit biçimiyle, tören sırasında selamlama bölümünde sporcuların giysilerinden, protokolü selamlama biçimine kadar her şey, ulusal kimliğin yansımasıdır. Bu nedenle organizasyonlarda kimlikleşme ve sahiplenme duygusu güçlenir. Devletler, milli karşılaşma sırasında ve sonrasında, madalya törenlerinde güçlerini gösterme şansı elde eder. Olimpiyat yayınları, milli marşların

çalışması, madalya törenleri ve bayrakların sıralanması, ulusların kültürel farklılıklarını ön plana çıkaran ve politik yanlarını güçlendiren törenlerdir. Kazanılan başarılar milletin gurur duygusunu artırır; bu durum beraberinde sosyal birliktelik azmini getirir. Bu yönüyle spor, milletlerin birbirine zarar vermeden mücadele edebildiği az sayıda halka açık kamusal alanlardan biri durumuna gelmiştir (Nie, 2013; Horvath 2015; İstif İnci, 2022).

20. yüzyılın başlarında araştırmacılar, sporun toplumsal inşa sürecinde önemli bir araç olduğunu ve ulusal kimliğin oluşumuna katkı sağladığını vurgulamışlardır. Ulusçuluk hareketlerinin hız kazandığı bu dönemde spor, devletlerin ulusal benliklerini ve politikalarını ifade etmelerinin yanı sıra toplumsal hareketliliği destekleyen bir araç olarak giderek daha fazla önem kazanmıştır. Nitekim ulusal değerlerin tanıtılması, toplumsal hareketlilikle doğrudan ilişkilidir. Toplumun merkezinden başlayarak çevreye doğru yayılan bu hareketlilik, kademeli biçimde ilerler ve son aşamada uluslararası düzeyde görünür hale gelir. Uluslararası alan, ulusal saygınlığın ve kimliğin temsil edildiği bir konum olduğundan, mücadele ve zafer arzusunun en yoğun hissedildiği noktadır. Bu düzeyde elde edilecek başarı, ulusların bağımsızlıklarının simgesi olduğu kadar, toplumların dayanışma ruhunu güçlendiren bir unsur olarak da önem taşır. Uluslararası organizasyonlarda kullanılan ulusal semboller, mitler ve yapılan göndermeler ise temsil edilen ulusun kendi toplumuna ve dünyaya iletmek istediği açık mesajlar olarak değerlendirilebilir. Örneğin, Güney Kore'de ülkenin ulusal ya da uluslararası spor organizasyonlarda tanıtımına büyük önem verilmesi ve milli değerlerin hatırlatılması, milliyetçilik duygularının barışçıl yollarla güçlenmesi için fırsat olarak görüldü. Milli sporculara milli kahraman gözüyle bakılmasının nedeni, de en yüksek aşamada onore edilen değerlerin yalnızca yüksek nitelik ve kişiliğe sahip yurttaşlar tarafından temsil edileceği düşüncesidir. Başarılı sporcular, ulusun farklı toplumsal gruplarını bir araya getiren ve simgesel olarak birleştiren ulusal bir imge haline gelir. 1980'lerde Avustralya Spor Kurumu'nun kurulmasının bir nedeni, genç insanlara sağlıklı spor etkinliklerine katılım olanağı sunmanın yanı sıra, dünya çapında şampiyonlar yetiştirme ve ulusal moralin artırılması amacını taşımaktadır (Şahin ve ark. 2010).

Milliyetçi politikayı benimseyen veya zaman zaman bu yönde karar alan ulus devletler, sporu hem olumlu hem de olumsuz sonuçlar doğurabilecek bir enstrüman olarak kullanabilir. Olumlu yönleri, birlik ve beraberlik duygusunu artırarak ulusal kimliği güçlendirmesi ve uluslararası etkinliklerin farklı kültürler arasında iletişimi ve anlayışı kolaylaştırmasıdır. Olumsuz yönleri ise, ayrımcılık, dışlanma, iç çatışma riski ve manipülasyonun kötü amaçla kullanılmasıdır. Farklı ülkelerin sporcuları arasındaki rekabetlerde, milliyetçilik unsuru genellikle politik hedeflerin gerçekleştirilmesinde önemli bir araç hâline gelir. Örneğin Demokratik Alman Cumhuriyeti (Doğu Almanya) sporcularından biri olan

bisikletçi Gustav Adolf Schur, ülkesinin spora yönelmesinin nedenini ulusal başarıya olan gereksinim olarak açıklar. Schur, Doğu Almanya'nın içinde bulunduğu politik çemberi yıkmak için sporda elde edilen başarıların kritik olduğuna inanıyordu. Marshall Planı'nın uygulanmaya başladığı ve Batı Almanya'nın NATO üyesi yapıldığı bir dönemde, Schur, Doğu Almanya'nın uluslararası arenada tanınması ve saygınlık kazanması için sporun gücüne olan inancını ifade ediyordu. Bu durum, Schur gibi sporcuların, ülkelerinin politik ve ulusal hedeflerini desteklemek amacıyla sporun milliyetçilik duygusunu güçlendiren bir araç olarak kullanılmasını teşvik etmelerine yol açmıştır (Şahin ve ark. 2010).

Spor etkinliklerinin yaygınlaşması ve rekabetin artmasıyla, her ulusun kendi kimliğinin bir parçası olarak gördüğü ulusal sporlar ön plana çıkmıştır. Ulus devletleşme sürecinin bir sonucu olarak değerlendirilen bu eğilimler, her ulusun kendi spor kültürünü, özgünlüğünü vurgulamak ve diğer uluslarla olan ilişkilerinde bir tanıtım aracı olarak hizmet etme amacı taşır. Iowerth, Hardman ve Jones, ulusal sporların ulusal kimlik, ekonomi ve en önemlisi ulus devleti yansıttığını vurgular. Ayrıca, Galler'in ulusal spor organizasyonu Sport Wales, Galler kültürünü, kimliğini ve uluslararası vizyonunu biçimlendiren temel öğenin spor olduğunu ifade eder (Üçüncüoğlu, 2017; İstif İnci, 2022). Her ülkenin tarihsel ve kültürel köklerinden esinlenen ulusal mitlerle ilişkilendirdiği sporlar vardır. Coğrafi farklılıkların da etkili olduğu ulusal spor dalları birini diğerinden ayırt eden önemli ulusal kimlik bileşenidir. Türkiye ve Azerbaycan güreş, İngiltere Futbol, Rusya Jimnastik, Amerika Amerikan futbolu ve Hentbol, Fransa, Belçika ve Hollanda bisiklette, İrlanda ise hurling gibi spor dallarında ön plana çıkar. Bu spor dalları yalnızca fiziksel etkinlik değil, aynı zamanda bir ülkenin tarihine, kültürüne ve toplumsal yapısına köklü toplumsal mesajlar taşıyan önemli unsurlardır. Güreş, Türk devletlerinin askeri geleneğini; İngiliz futbolu, Britanya İmparatorluğu'nun yayılma gücünü; Amerikan futbolu ve hentbol ise Amerikan kültürünün dinamizmi ile rekabetçi ruhunu yansıtır. İrlanda Hurling'i ise, İrlanda halkının dayanışma ve mücadele ruhunu simgeler. Bu spor dalları aracılığıyla kurulan tarihsel ve kültürel bağlar, ulusal rekabetin küresel düzeydeki yansımaları oluşturur (Çırka, 2017).

Sosyal Bütünleşme ve İdeoloji Aracı Olarak Spor

Ortak çıkar ve değerler çerçevesinde toplumu oluşturan bireyler, güçlü bir topluma ait olma ihtiyaç ve isteğini her zaman hissetmiştir. Bu ihtiyaç ve isteklerini karşılanmasında spor önemli bir araçtır; çünkü spor, bireyin fiziksel etkinlik gereksinimine yanıt verirken, toplumun ihtiyaç duyduğu maddi/manevi kaynakları da karşılayabilir. Spor, din, dil, kültür, cinsiyet ve ırk farkı gözetmeksizin, bireyleri ötekileştirmeden bir araya getirir, ortak düşünme ve hareket etme yeteneğini güçlendirir (Bolçay, 2019; Yılmaz, Karlı ve Yetim, 2006; Suner ve Adlı, 2018). Kuşkusuz bir devletin kuruluş serüvenini, kimlik

kazanım sürecini tek başına spora bağlamak doğru olmaz ancak birlikte yaşama isteğini gösteren en iyi örneklerden biri olduğu da yadsınamaz. Eski çağlardan bu yana sporun toplumsal kaynaşmayı sağlayan başarılı bir araç olduğunu gösteren birçok örnek bulunmaktadır. Örneğin, Çin imparatorları halkı bir arada tutarak enerjilerini yararlı işlere yöneltmek için spor etkinliklerini kullandı. Antik Yunan şehir devletleri ise toplumsal barışı sağlamak ve toplumu kaynaştırmak amacıyla olimpiyat oyunları düzenledi. Dahası Antik Yunan'da spor, barışı kan dökmeden sağlayan diplomatik bir araç olarak kullanıldı (Uğuryol, 2019; Şahin ve ark., 2010). Çağdaş ulus devletler de, toplumsal yakınlaşmayı sağlamak amacıyla spor etkinliklerinden yararlanmışlardır. Örneğin, İngiltere'de bireyin toplum içindeki saygınlığını artırmak, sosyalleşmeyi desteklemek ve kişilerin sınıflarını belirlemek için sporun alt dallarını etkin biçimde kullandı. 19. yüzyılın ikinci yarısında Kraliçe Victoria'nın (1837-1901) tahta olduğu dönemde toplumsal sorunların aşılmasında atletizm gibi spor faaliyetlerinin etkili olduğu görülür. Sanayi devrimiyle birlikte kapitalist toplumun yükselişi, sporun gelişimine ivme kazandırmış ve batılı ülkelerde kapitalist üretim biçiminin bir ürünü olarak yaygınlık göstermiştir (Aşım, 2007). Hobsbawm'a göre, geleneğin icadı sanayi devrimi sonrasında ortaya çıkmış ve seçkin gruplar, yeni bir siyasi topluluk oluşturmak amacıyla etnik topluluklardan birini ön plana çıkarmıştır. Bu süreçte geleneğin icadıyla millet oluşmuş, ortak kimlik ve dil kurgulama çabaları ise Hobsbawm'a göre, geçmişten koparılmış hayali cemaatler oluşturmak için zemin hazırlamıştır (Sıdal, 2020: 296).

Modern ulus-devlet politikalarında spor, devletle halk arasında açık ve gizli mesajlar barındıran iletişim aracı hâline gelmiştir. Hobsbawm'ın öngörülerine uygun örneklerde görüldüğü üzere, ideolojisini benimsetmek isteyen siyasi rejimler, iktidarın yasallığı sağlamak amacıyla sporu propaganda aracı olarak kullanmış ve kendi milliyetçilik anlayışını meşrulaştırmaktan geri durmamıştır. Buna örnek olarak, Hitler Almanyası'nın 1936 Berlin Olimpiyatları'nda Alman ırkı üzerinden propaganda yapması ve ideolojisine uygun gerekçeler sunması; İspanya'da Franco ve Portekiz'de Salazar iktidarlarının siyasi söylemlerini spor üzerinden inşa etmesi gösterilebilir. Almanya ve Polonya anayasaları, sporu bireysel bir hak olarak tanımlamış ve teşvik edici hükümler eklemiştir. SSCB döneminde ise spor, parti programına dâhil edilerek resmi bir nitelik kazanmıştır. 1978 Dünya Kupası'na ev sahipliği yapan Arjantin turnuvası, cunta yönetiminin başında olan General Videla'nın tanınırlığını artıracak biçimde organize etmiştir. Arjantin'in finalde Hollanda'yı yenerek kupayı kazanması, rejimin ulusal gururunu artırmış ve halk arasında destek sağlamıştır. Bu başarı, ülke içinde yaşanan siyasi baskılar ve insan hakları ihlallerini gölgelemek için fırsat olarak görülmüştür. Filipinler'deki toplumsal çatışma ve iç ayaklanmalar, Küba'da Fidel Castro'nun ortak kimlik oluşturma adına rejimi destekleyecek propaganda araçları, spor üzerinden geliştirilmiştir. Ayrıca, Avustralya ve Yeni Zelanda gibi uzak coğrafyada kurulan devletlerin, ana kültüre yabancılaşmadan ona uyumlu

ulusal kimlikler oluşturmada sportif faaliyetler etkili olmuştur (Hovarth, 2015; Aslım, 2007; İnce, 2016; Galeano, 2003).

19. ve 20. Yüzyıllarda Avrupa’da Alman Ulusal Kimliği Oluşturma Çabaları

20. yüzyıl Avrupa siyasi coğrafyası göz önüne alındığında dini, sosyal, bölgesel ve etnik ayrılıkların yaşandığı Alman topraklarında, dönem koşullarına göre net bir ulusal kimlik tanımlamak zordur. Sonradan kazanılan bir kimlik olmaması nedeniyle Alman ulusal kimliği tanımlama arayışı sürekli tartışılan konular arasında yer almaktadır. Nitekim Almanya’da ulusun devleti var etmesi, sürekliliğe dayalı bir kimliğe işaret ederken, Fransa’da devlet, kendi ulusunu belirlediği ulusal kimlik normları doğrultusunda biçimlendirmiştir (Özdemir, 2016). Bu nedenle ‘Almanlık’ kavramını kendi ideoloji ve ihtiyaçları doğrultusunda tanımlama çabasına giren düşünür ve siyasetçiler ulusal kimlik algısını çok farklı boyutlara taşıdı. 19. ve 20. yüzyıllarda Alman düşünürler, doğa ve insan güzelliğini tanımlama çabalarını ulusun düşünce ve ülkeleriyle ilişkilendirmişlerdir. 18. yüzyılda başlayan düşünsel dönüşüm, Winckelmann’ın önemli katkılarıyla biçimlenmiştir. Zamanla idealize edilen güzellik algısı; üstün ve ulaşılmak istenen bir konu haline gelerek 19. yüzyılda Alman ulusal kimlik tanımlamasının önemli bir parçası haline gelmiştir. Alman düşünürlerin idealize ettiği güzellik anlayışı, 19. yüzyıl boyunca kültürel temele dayalı bir ulus ve toplum inşa etme düşüncesini sistematik biçimde yerleştirmeye çalışmıştır (Burkel, 2006; Hohaus, 2003). Nazi ideolojisinde ise toplumu etkilemek ve birleştirmek amacıyla bu güzellik anlayışına romantik imgeler eklenmiş, ayrıca bu algı bilimsel bir temele dayandırılmaya çalışılmıştır. Bu düşünsel çaba, 20. yüzyılda somut bir modele dönüşerek ideal Alman’ı temsil eden “Aryan” tipini ortaya çıkarmış ve Hitler’in çalışma ofisinin bulunduğu Alman Şansölyelik Binası önünde sergilenmiştir.

Weimar Cumhuriyeti Döneminde Alman Ulusal Kimliğinin Spor Merkezli İnşası

I. Dünya Savaşı (1914-1918) sonunda Almanya ve müttefiklerinin yenilgiye uğraması, Almanya açısından savaşın Versay (1919) gibi koşulları ağır bir antlaşmayla sonuçlanması, ittifak devletleri açısından büyük kayıp olarak değerlendirildi. Antlaşma maddeleri gereğince Alman İmparatorluk ordusunun büyük bir bölümü terhis edilmiş ve geriye yurt savunması için az sayıda birlik bırakılmıştı. Savaş sonrası yaşanan siyasi krizler, ülkede sosyalist bir devrimi tetiklemiş ve 9 Kasım 1918’de Philipp Scheidemann’ın Weimar kentinde Cumhuriyeti ilan etmesiyle Weimar hükümeti görevine başlamıştır. Weimar Cumhuriyeti dönemi, Almanya’da toplumsal hayatın her alanda demokratikleşmenin yaşandığı, kalkınma ve refah düzeyinin artmaya başladığı bir dönem olarak değerlendirilir (Weitz, 2010; Yılmaz, 2013). Siyasetten,

ekonomiye, sosyo-kültürel açıdan önemli gelişmelerin yaşandığı bu dönemde Alman halkı yeni demokratik kazanımlar elde etti. Weimar Cumhuriyeti savaşın ardından azalan insan nüfusunu, ulusun ekonomik toparlanması için değerli bir kaynak olarak kabul ediyordu (Canning, 2010; Imhoof, 2009). Weimar yöneticileri, hayatta kalan bireyleri ulusa hizmet edebilecek duruma getirecek en iyi yöntemin fiziki ve psikolojik tedavi desteği olduğunu düşünmekteydi. Bu bağlamda, topluma geniş ölçüde kolayca ulaşacak ve motive edebilecek yöntemin spor etkinlikleri olduğu düşünülüyordu. 20. yüzyılın başlarında gelişen beden eğitimi, sağlık ve fiziksel etkinliğin önemine dikkat çeken *Körperkultur* bu dönemde halk arasında daha da yayılma fırsatı buldu. Sanatsal motiflerle kültürel bir işlev kazandırılan *Körperkultur*, bedenin gücünü ve estetiğini vurgulamanın yanı sıra, bireyin ruhsal ve zihinsel sağlığını destekleyen etkinlikleri de kapsamaktaydı. Weimar hükümeti *Körperkultur*'u bu yönleriyle ulusal birlik ve toplumsal bütünleşme için bir araç olarak kabul etti. Bu nedenle, ulusun biyolojik yönden inşası ve geleceğe hazırlanması bağlamında spor, önemli bir politika alanı olarak değerlendirildi (Kolwe, 2005; Woeltz ve Voeltz, 1997; Zink, 2009; Imhoof, 2009; Hughes, 2007; Hough, 2007).

Weimar hükümetinin önemli partilerinden biri olan Sosyal Demokrat Parti (SPD), savaşın ardından zedelenen toplumsal ve ulusal gururun ancak demokratik reformlarla yeniden sağlanabileceğini düşünüyordu. Bu doğrultuda hükümet, 1918'de çıkardığı yasal düzenlemeyle işçilerin çalışma saatlerini yeniden belirledi ve onların sosyal yaşama daha çok zaman ayırmalarının önünü açtı. Çalışma saatlerinde yapılan düzenlemeye ek olarak, geniş kitleleri kapsayacak toplum sporlarının (Gesellschaftssport) halk arasında yayılmasına öncelik verilmiştir. Alman İmparatorluğu ve Weimar Cumhuriyeti döneminde birbirinden bağımsız çok sayıdaki spor derneğinin örgütlenme yapısındaki karmaşıklık SPD yönetimini açısından sorun olarak kabul edilmekteydi. Nitekim bu örgütsel parçalanmışlık durumu sosyalist birliğin gerçekleşmesine hem engel oluşturuyor hem de toplumsal bütünleşmeyi zayıflatıyordu. Toplum içinde soylu ve işçi arasındaki mücadele spora yansımış; boks ve güreş gibi güç gerektiren spor dallarında işçi sınıfı ağırlıklayken tenis, yelken ve kürek gibi dallarda ise burjuva spor örgütleri söz sahibiydi. Spor dernekleri, temsil ettikleri sınıflara bağlı olarak iki farklı görüş etrafında kümelenmekteydi. Burjuva spor örgütlerinde kazanma ve üstünlük kurma anlayışı ön plandayken, işçi sınıfı örgütlerinde toplumsal katılım, eğlenceli vakit geçirme ve sınıf bilincinin gelişmesi öncelikli hedefler arasındaydı. 1882'den itibaren burjuva spor örgütleri devletten destek alırken, işçi sınıfı spor örgütleri Weimar dönemine kadar bu destekten yoksun bırakılmıştır (Türkmen, 2012; Horst, 1996).

I. Dünya Savaşı öncesinde Almanya, büyük spor organizasyonlarından biri olan 1916 Yaz Olimpiyatları'nı Berlin'de düzenleme hakkını kazanmış, ancak savaş nedeniyle organizasyon iptal edilmişti. Savaş sonrası dönemde, galip

devletler Almanya'yı ve onun müttefikleri Türkiye, Avusturya, Macaristan ve Bulgaristan'ı 1920 Olimpiyatlarına davet etmedi (Hekimler, 2013). Barış anlaşmalarının imzalanması ve bunun sonucunda siyasi ortamın kısmen yumuşaması, Almanya'nın müttefiki olan devletlerin 1924 Paris Yaz ve Kış Olimpiyat Oyunları'na davet edilmesini kolaylaştırmış olsa da, Almanya bu oyunlarda da yer almadı. Uluslararası kamuoyu, Almanya'ya tepkisini uluslararası organizasyonlardan dışlayarak ve yalnızlaştırma politikası izleyerek gösteriyordu. Bu dönemde Avrupa'da spor dallarının çeşitlenmesinde ve yaygınlaşmasında, Almanya ile savaşmak üzere kıtaya gönderilen Amerikan Seferi Kuvvetleri'nin (AEF) önemli rolü oldu. AEF tarafından Avrupa'da organize edilen ve tüm müttefiklerin katılımıyla gerçekleştirilen askeri oyunlar, yoğun ilgi gördü (Woeltz ve Voeltz, 1997). Almanya ise bu dışlanmaya karşılık, içeride toplumsal grupları birbirine yaklaştırmaya çalışıyordu. Alman İmparatorluğu ve Weimar döneminde kullanılan vatanımız için oynuyoruz (*pro patria est dum ludere videmur*) sloganı, sporu ulusal birlik açısından öne çıkarıyordu. Savaş başladığında, SPD ve işçi örgütleri uluslararası dayanışma ve işçi kardeşliği söylemleri üzerinden hareket etmişti. Buna karşılık burjuva spor örgütleri, İşçi spor örgütlerini vatansever olmamakla suçlayan söylemler yayarak toplumsal birlikteliğe zarar verici açıklamalarda bulunuyordu. İşçi spor örgütleri ise bu suçlamalara karşın hükümetle işbirliği yaparak vatan savunması için çaba gösterdi (Türkmen, 2012). Kolektif hafıza kuramının varsayımlarına uygun olarak Weimar hükümeti, dönemin zorlu şartlarına rağmen inşa etmeye çalıştığı toplumun ulusal belleğini sağlam, güçlü ve sağlıklı temellere dayandırmaya gayret etti. Bu amaçla, geçmişin ağır yükleri ve izlerini silmeye çalıştı. Bunu gerçekleştirebilmek için toplumun geniş kesimlerinin ilgi gösterdiği spor faaliyetlerini bir araç olarak benimsedi. İmparatorluk dönemindeki sınıfsal bölünme ve ayrışmanın göstergesi olan spor, Weimar döneminde ulusal bütünleşmeye hizmet eden bir yapıya dönüştü.

Alman ulusunun sporla olan bağı Weimar hükümetinin ilgi ve desteğiyle giderek artmış, 1919'da Alman Futbol Federasyonu'na kayıtlı üye sayısı 150 bine, 1920'de ise 1 milyona ulaşmıştır. Savaş sonrası dönemde Burjuvazi örgütler spor ve jimnastik arasında çatışma yaşarken, işçi örgütleri iki spor dalını da başarılı şekilde sürdürmüştür. SPD'nin güçlü desteğini alan İşçi Spor Örgütü (Turner) yapısal bir değişikliğe giderek adını İşçi Jimnastik ve Spor Federasyonu "*Arbeiter-Turn-und Sportbund*" (ATSB) olarak değiştirmiştir. SPD, spor faaliyetlerini tek merkezden yönetebilmek amacıyla ATSB'nin ulusal örgütlenmesine destek vermiştir. Bu dönemde spor faaliyetleri tek merkezden yönetilmeye çalışırken, burjuvazi spor örgütlerinin uluslararası organizasyonlara katılımı 1928 yılına kadar yasaklanmıştır (Kolwe, 2005, Türkmen, 2012). Weimar hükümetinde dikkat çeken başka bir gelişme ise *Vereinskultur*'un (dernek kültürü) yaygınlaşmasıydı. Çoğunlukla amatör spor dallarında görülen dernekleşme faaliyetleri, farklı sınıflardan vatandaşları bir araya getirmesi

bakımından önem taşımaktaydı. Nitekim SPD, dayanışma ve iş birliğini pekiştiren, toplumu oluşturan farklı grupları bir araya getiren bu yapıların demokratik değerleri güçlendireceğini ve önemli toplumsal etkiler yaratacağını düşünmekteydi

Weimar hükümeti, ATSB aracılığıyla sosyalist ideallere ve değerlere dayalı bir spor kültürü oluşturmaya çalışmaktaydı (Giesler, 1996). Bu doğrultuda Sosyal Demokratların desteğini alan ATSB, ülke genelinde toplumun her kesiminin katılabileceği spor organizasyonları düzenlemiştir. 1922'de Leipzig'de işçi sınıfı arasında birlik ruhunu pekiştirmek amacıyla 15 ülkeden 100 bini aşkın katılımcıyla Alman İşçi ve Jimnastik Festivali düzenlenmiş, ardından 1925'te Frankfurt'ta gerçekleştirilen işçi olimpiyatları 150 bini aşkın izleyiciyle buluşmuştur. Kolektif hafıza ve toplumsal bütünleşmenin sağlanması adına SPD, ulusal karşılaşmalarda burjuvazi spor örgütleriyle yarışmanın doğru olmayacağını düşünüyordu. Çünkü statları dolduran izleyicilerin çoğunluğu ve burjuvazi spor örgütleri adına mücadele eden yarışmacılar, işçilerden oluşuyordu. Bu nedenle onlarla yarışmak yerine gerçekler anlatılmalıydı. ATSB, spor derneklerini müsabakalarda komünist faaliyetlerden arındırmak amacıyla, SPD'nin de desteğiyle binlerce komünistin üyeliğini sonlandırmıştır. Bu gelişmenin sonucunda komünistler, etkin bir şekilde harekete geçerek kendi derneklerini kurmuşlardır. Komünistler, bu dönemde sosyal demokratları 'sosyal-faşist' olarak tanımlayarak, öncelikle işçi sınıfı içindeki mücadeleyi kazanmayı, ardından burjuvaziye karşı mücadele etmeyi benimsemişlerdir. Nazilerin iktidara gelmesinden sonra dahi ATSB, komünistlerle işbirliği yapmayı reddetmiştir. ATSB ve diğer bütün işçi spor birlikleri, 1934'te Nazi Spor Birliği'nin kurulmasıyla birlikte kapatılmıştır. Bununla birlikte Naziler, açtıkları spor derneklerine işçi spor kulübü üyelerinin bireysel olarak katılmasına, sıkı denetim altına almak kaydıyla, izin vermiştir (Türkmen, 2012).

Nazi İktidarı Döneminde Alman Ulusal Kimliğinin Spor Merkezli İnşası

Nasyonal Sosyalizm ilkeleri doğrultusunda 5 Ocak 1919'da kurulan Nasyonal Sosyalist Alman İşçi Partisi (NSDAP ya da Nazi Partisi), 1921'de Adolf Hitler'i başkan seçmiş ve 5 Mart 1933'te iktidara gelene kadar Alman muhalefetine giderek güç kazanarak önemli bir konum elde etmiştir. NSDAP'ın muhalefette güç kazandığı yıllarda Almanya, Sosyal Demokratlar iktidarının son dönemlerini yaşıyordu. Alman siyasi yaşamının çalkantılı olduğu, ekonomik bunalımların yaşandığı bir dönemde 11. Yaz Olimpiyatlarına ev sahipliği yapmak üzere seçildiği haberi 13 Mayıs 1931'de Alman yönetimine bildirilmişti. O dönemde spora çekimser yaklaşan ve Nasyonal Sosyalist amaçlarla bağdaşmadığı için olimpiyat gibi uluslararası organizasyonlara sıcak bakmayan NSDAP, sosyalist iktidara destek vermek bir yana, milliyetçi bir duruş sergileyerek olimpiyatların milli bir nitelik taşımadığını, masonluğa ve Yahudilere hizmet ettiğini ileri sürmüştür. Ayrıca Nazi rejimi, bu organizasyonların Nasyonal Sosyalist ilkelere

aykırı olduğunu savunarak destek vermek istememiştir. Nazilere göre, Cermen ırkına mensup bir ulusun kendine denk olmayan, aşağı ırklarla mücadele etmesi düşünülemezdi. NSDAP'ın bu olumsuz yaklaşımı, 1933'te Hitlerin Şansölye seçilmesine kadar devam etmiştir. Nazi iktidarında Halkı Aydınlatma ve Propaganda Bakanı olarak atanan Paul Joseph Goebbels (1933-1945), 1936 Olimpiyat Oyunlarının dünyaya bağımsız ve özgür bir Alman devleti görünümü sunmak için bulunmaz bir fırsat olduğunu savunarak, başta Hitler olmak üzere Nazi yöneticilerini ikna etmeye çalışmaktaydı (Horvath, 2015; Hau, 2008; Hekimler, 2013). Goebbels, Carl Diem ve üst düzey Nazi yöneticileri, yaptıkları toplantılarda olimpiyat organizasyonunu Nasyonal Sosyalist ulusal kimlik inşasında önemli bir aşama olarak görmekte ve Nazi ideolojisine göre şekillenen çağdaş Alman ulusunun tanıtımı olarak değerlendirmekteydiler (Burkel, 2006; Virdi: 5). Tartışmaların sürdüğü bu dönemde, spor açısından Hitler'i etkileyen ve dikkatini çeken önemli bir gelişme, 1932 Los Angeles Olimpiyatlarında Mussolini yönetimindeki İtalya'nın önemli bir başarı elde ederek uluslararası imajını artırması olmuştur. Goebbels, düşüncelerini hayata geçirmek amacıyla başında bulunduğu Propaganda Bakanlığı'nı üç temel stratejik misyon çevresinde örgütlemiştir. Buna göre; Almanya dışında uluslar üzerinde yeni rejimin mutlak barış yanlısı olduğu izlenimi yaratılacak, yeniden silahlanma faaliyetleri gizlenecek ve Alman halkında propaganda araçları yoluyla öz savunma isteği uyandırılacaktı (Horvath, 2015).

Hem Goebbels'in çabaları, hem de İtalya'nın 1932 Los Angeles Olimpiyatlarında elde ettiği başarı, Şansölye Hitler'in spora yönelik düşünce ve söylemlerini etkileyerek NSDAP'ın spor konusundaki parti politikasını değiştirmiştir. Halkı tek çatı altında birleştirmek isteyen Hitler; ekonomik, siyasi ve sosyal farklılıkları ortadan kaldırmanın toplum bütünleşmesine tek başına çözüm olamayacağını farkındaydı. İnsan yaşamını öncelikli bir mücadele alanı olarak gören Şansölye, Alman toplumunun üstün bir ırk olduğuna inanarak bu uğurda savaşıması gerektiğini dile getiriyordu. Nazizm'e göre, doğanın yasaları gereği güçlü olan zayıf olanı yenmekte ve ona hükmetmektedir. Bu nedenle, Almanlar arasında güçlü bağlar kurulmalı, ulusun tek parça haline gelmesi için tüm toplum eşit haklar çerçevesinde tüm güçleriyle çalışmalıydı. Bağımsız, özgür ve uluslararası toplum tarafından kabul görmüş bir Alman devleti, varlığını ancak bu şekilde kanıtlayabilirdi. Bu ilkeler doğrultusunda Nazi iktidarı, Alman ulusunun, uluslararası toplumda güçlü ve saygın bir konum edinmesini temel hedef olarak benimsemiştir. Bu amaçla, Alman bireylerinin fiziksel ve ruhsal açıdan tam anlamıyla sağlıklı olmaları ve bedensel bütünlüklerini tehlikeye atacak faaliyetlerden uzak durmaları gerekiyordu. Almanları spora teşvik eden bu düşünceler, Hitler'in ulusal eğitim politikasını şekillendirmesinde etkili olmuştur.

Köklü bir değişiklik yapılan Alman eğitim müfredatı, spor etrafında hırs ve mücadele odaklı olarak şekillenmeye başladı. Böylelikle Alman gençleri, gelecekte karşılaşacakları zorluklara karşı dayanıklı hâle getiriliyordu. Alman filozof Friedrich Nietzsche'nin eserlerinde kullandığı '*Übermensch*' (insanüstü/insan ötesi) kavramı, Naziler tarafından farklı bir şekilde yorumlanarak süper insan modeli üzerinden siyaset geliştirildi. Nazilere göre bu süper insan; işlediği suçtan vicdani rahatsızlık duymayacak, fazla düşünmeyecek ve yalnızca verilen emirlere uyacaktı (Heckmaan, 2017). Nazizm'de değişen spor algısının altında yatan bir diğer neden ise gizli genişleme politikasının izleri olarak görülebilir. Nazi rejimi, Alman ulusunun sınırlı toprak içinde sıkıştığını ve bu nedenle yeni yaşam alanlarının (*Lebensraum*) elde edilmesini gerekli görüyordu. Dolayısıyla, yeni yaşam alanlarının elde edilmesi için büyük bir mücadeleye girilecek olması, Almanların fiziksel açıdan güçlü ve hazır olmasını zorunlu kılıyordu. Bu bağlamda rejim, devlet denetimi altında eğitim politikasında sporun ön plana çıkmasını ve spor derslerinin zorunlu hâle getirilmesini savundu (Çakı, 2019; Bozkurt, 2014).

Nazi iktidarından önce başlayan Ari ırk tartışmaları, NSDAP döneminde sistemli bir biçimde ele alındı. Sarışın, mavi gözlü, uzun boylu ve açık tenli olarak betimlenen Ari ırk, spor yapan ve güçlü fiziksel yapıya sahip bireyler olarak idealize edildi. Bu ideali gerçekleştirmek amacıyla Alman ulusunun sportif faaliyetlere yönelmesi teşvik ediliyordu. Buna karşın, toplum içinde Alman soyundan gelmeyen gruplar, fiziksel açıdan zayıf ve güçsüz görülüyordu. Bu nedenle Naziler, Almanların ulusal bir seferberlik içinde olduğunu vurgulayarak sporu yalnızca ari ırk olarak kabul ettikleri Almanların doğal uğraşı olarak değerlendiriliyordu. Bedenlerini sporla eğiten Alman erkekleri, yurdun kutsal çıkarları uğruna ölmeye hazır birer savaşçı olarak, kutsal görev zamanı gelene kadar bekleyeceklerdi. Alman ulusunun geleceğini şekillendirecek kadınlar da erkekler kadar Cermen soyunun devamından sorumlu görülüyor, bu nedenle beden sağlıklarına önem veriliyordu. Nasyonal Sosyalist ilkelere inanmış, erdemli kadınlar yetiştirmeyi amaçlayan *Bund der Deutschen Mädel* (Alman Kızları Birliği), rejimin isteklerini gerçekleştirmek için sporu bir araç olarak kullandı. "*Her şey vatan içindir*" ilkesini benimseyen Nazi yönetimi, yapılan yayınlarda Alman halkını sporla iç içe göstererek vatan savunması için hazır olduklarını ileri sürüyordu (Çakı, 2019; Hekimler, 2013).

SPD döneminde sporun tek merkezden yönetilmesi anlayışı Nazi iktidarında da devam etmiş, ancak SPD'nin aksine demokratik değerler göz ardı edilerek tüm uygulamalara son verilmişti. Sporun Nasyonal Sosyalist ilkelere göre yönetilmesini amaçlayan rejim, sert ve katı bir politika izledi. Nazi yönetimi, SPD döneminde uygulanan sosyalist spor politikasını ortadan kaldırdığı gibi, ulusal örgütlenmesi güçlü olan Alman Turnerschaft (DT) ve diğer spor örgütlerinin bağımsızlığını da sona erdirdi. SPD'ye görüş olarak yakın olan işçi

kulüpleri kapatılarak faaliyetleri durduruldu. Rejim, 1934'te sporu tek merkezden yönetmek için Beden Eğitimi için Nasyonal Sosyalist Reich Birliği / NSRL (*NS-Reichsbund für Leibesübungen*) kurdu. İdeolojik eğitimi desteklemek için sporu önemli bir araç olarak gören Nazi yönetimi, spor organizasyonlarını ve gençlik gruplarını propaganda amacıyla kullandı. Alman Turner Gençliği (*Deutsche Turnerjugend*), yapısal olarak dönüştürülerek Nasyonal Sosyalist ilkeleri benimseyen Hitler Gençliği (*Hitlerjugend*) bünyesinde toplandı. Hitler Gençliği, Alman gençliğini Nazi ideolojisi doğrultusunda eğitmek ve militarize etmek amacıyla kullanıldı. Nasyonal Sosyalist Reich Spor Dairesi (*NSRL*), savaş döneminde askeri eğitimlerin yürütülmesinde önemli görevler üstlendi. Önceki gençlik örgütlerinden farklı olarak, Hitlerjugend'de çocuklara ve gençlere havalı tüfek atışı gibi askerî içerikli dersler verildi. Bu bağlamda beden eğitimi öğretmenleri, rejimin belirlediği sistem içerisinde öğrencileri fedailer olarak yetiştiren bir hizmetkâr konumunda değerlendirildi (Krüger, 2021).

Dış politikada Almanya'nın yaşadığı sıkıntılı dönemin farkında olan Hitler, hem zaman kazanmak hem de dünya kamuoyuna Almanya'nın savaş sonrası başarılarını göstermek için 1936 Berlin Yaz Olimpiyatları'nın mutlaka iyi değerlendirilmesi gerektiğini dile getiriyordu. Olimpiyatların sağlayacağı propaganda başarısını kaybetmemek için Nazi hükümeti, bazı ırkçı ve katı ilkelerini yumuşatarak -en azından dünya kamuoyuna böyle göstererek- ABD tarafından yapılması planlanan boykotun önüne geçmeyi hedefledi. İç politikada ise Nazi yönetimi, oyunların etkilerini ideolojik ulusal kimlik ve tek toplum yapısının pekiştirilmesi için kullanmak istedi. Nazi yönetimi, organizasyonun süreceği iki hafta boyunca Berlin'in dünyanın spor başkenti olmasından gurur duyuyor ve Almanlar arasında ulusal birlik duygusunu güçlendirmeyi amaçlıyordu. Yurtdışından gelen sporcular ve ziyaretçiler üzerinde olumlu bir yönetim imajı oluşturan rejim, konuklara Almanya'nın demokratik ve özgürlükçü bir ulus olduğunu gösterecek tavırlar sergiledi. Bu amaçla ülkeye giriş-çıkışlar kolaylaştırıldı; Alman yurttaşları ise rejimin verdiği tüm sözleri yerine getirmekle sorumlu tutuldu. Alman halkı dışındaki diğer toplumsal unsurlar dikkate değer görülüyordu. Bu nedenle, Yahudi ya da Roman gibi unsurları toplamak için olimpiyat oyunları sırasında Berlin'e 35 km uzaklıkta Oranienburg bölgesine bağlı Sachsenhausen'de bir toplama kampı kuruldu. Hitler'in modern bir alan olarak nitelendirdiği kamp, daha sonra inşa edilecek diğer Nazi toplama kamplarına örnek olacaktır. Olimpiyatlar boyunca dünya, Alman topraklarında yalnızca Nazilerin izin verdiği ve istediği şeyleri görecekti. Bu açıdan bakıldığında, 1936 Yaz Olimpiyatları'na kadar hiçbir politik sistem spor organizasyonlarında etkili biçimde temsil edilmedi ve propaganda aracı olarak kullanılmadı (Horvath, 2015: 42-43; Reicher, 2020; Hekimler, 2013: 114-116,125).

Olimpiyatlarda tarihe tanıklık edecek Alman ulusal mitlerinin sistemli biçimde yerleştirilmesi için film yapımcısı Leni Riefenstahl'a *Olympia* filmi yapma görevi verildi. Çalışmalarından ötürü Nazi hükümetinden aldığı övgüler dikkate alındığında, Riefenstahl'ın, Nazilerin idealize ettiği Alman kimliğini doğru bir biçimde betimlediği anlaşılmaktadır. *Olympia*'nın ulusal kimlik inşası bağlamında sıradan yapıtlardan farklı yönleri bulunuyordu. Antik dönemdeki oyunlara gönderme yaparak klasik Yunanlıların görüntüleriyle başlamış görünse de, Riefenstahl'ın bu imgeyi sürekli yinelemesi, ortaya çıkan sahnelerin Alman sporcuların zafer anlarıyla benzeşmesine yol açmaktadır. Film, simgelerle çevrelenerek bir ideolojik öğreti aracına dönüştürüldü. Alman sporcular ile Helenistik fiziksel formlar, doğal bir uyum içindeymiş gibi sunuldu. Naziler, olimpiyatların başlamasıyla birlikte tüm ulusların ve temsilcilerinin hazır bulunduğu açılış töreninde, saflık simgesi olarak nitelendirilen olimpiyat meşalesini kullandı (Saure, 2007). Hobsbawm'ın yaklaşımı açısından Riefenstahl'ın *Olympia*'sı, Antik Yunan oyunları ile Nazi Almanyası arasında hayali bir süreklilik inşa etmiş ve Alman sporcuların başarılarını tarihselliğin doğal bir uzantısı gibi kurgulamıştır. Böylece sporun içinde barındırdığı estetik ve sembolik değerler, Nazi ideolojisinin arı beden mitini meşrulaştırmak için araçsallaştırıldı.

Alman ulusal kültürü ve kimliğinde kutsal sayılan ateş, toplum üzerinde oluşturduğu izlenim bakımından önemli bir yere sahiptir. 1815'te Waterloo önlerinde Napolyon Bonaparte'ın kesin yenilgisiyle sonuçlanan savaş, Almanlar açısından büyük bir zafer olarak değerlendirildi. Bu zafer, Alman ulusal birliğinin nüvesi olarak görüldü. O dönemde halk, hem bu zaferi kutlamak hem de yeniden dirilişi simgelemek amacıyla düzenlenen serenomilerde ateşi kullandı. Çünkü alev; karanlığın karşısında aydınlığı, gecenin karşısında gündüzü ve güneşi simgeliyordu. III. Reich düşüncesi doğrultusunda hareket eden Nazilerin başından beri kullanılmasını ısrarla savundukları olimpiyat meşalesi, 'arınma ve kardeş Cermen soylarıyla bütün oluşturma' anlamına geliyordu. Bu nedenle ilk kez Berlin oyunlarında tanıtılan ve saflığın simgesi olarak görülen meşale, Hitlerin, Alman ulusunu temizleme söyleminde önemli bir rol üstlendi. Riefenstahl, görsel yapıtında Alman ulusal düşüncesinin somutlaşmış hâlini ustaca sembolize ederek, Hellenistik ritüelleri tıpkı Alman kültürünün doğal bir parçasıymış gibi uzun mesafe koşullarıyla ilişkilendirdi (Burkel, 2006; Virdi: 5-6; Gülada, 2019). Kuramsal açıdan bakıldığında, olimpiyatlarda kullanılan meşale geçmişten devralınmış kadim bir uygulama değil, sonradan icat edilen bir gelenektir. Nazi Almanyası'nın kendi ideolojik amaçları doğrultusunda üretilmiş bir simge olan bu icat edilmiş gelenek, olimpiyatlara katılan ulusların gözünde tarihselliği olan köklü bir ritüel gibi sunulurken Nazi rejiminin arzu ettiği ulusal kimlik tabanı güçlendirildi.

Teknik açıdan değerlendirildiğinde, dönemin en önemli yapıtlarından biri sayılan Olympia, Nazi ideolojisinin öngördüğü ulusal kimliğinin halka daha yoğun bir şekilde aşılmasına katkı sağladı. Uluslararası alanda Hitler'e gurur verecek bir eser niteliği taşıyan Riefenstahl'ın filmi, kullandığı sembeler aracılığıyla Nazi ülkelerine hizmet ettiği gibi, Aryan ırkın kökeni Antik Yunan'a dayandırarak geçmişle gelecek arasında yapay bir bütünlük görüntüsü sundu. Bu durum, Hobsbawm yaklaşımı çerçevesinde değerlendirildiğinde, geçmişten devralınan sembollerin siyasi ihtiyaçlara göre iktidarı meşrulaştırmak için yeniden kurgulandığı savını desteklemektedir. Böylece Alman ulusal kimliği Antik Yunan mirasına dayandırılarak kadim bir geçmişe sahip devlet imajı verilme istenmiştir.

Alman ulusal kimliği, bir yandan tarihsel süreklilik ve kadim bir devlet geleneği imajı üzerinden inşa edilirken, diğer yandan idealize edilmiş insan bedeni ulusal kimliğin ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmekteydi (Burkel, 2006). Bu anlayışla, toplumda Alman ırkına bağlılık güçlendirilerek ulusal kimliğe sonsuz bir mükemmeliyet havası kazandırılmak istenmiştir. Zira Hitler ve Nazilerin ulusal kimlik oluşturma yönünde gösterdikleri yoğun çaba Alman toplumunda karşılık bulmasaydı, harcanan emekler boşa gidebilirdi. Bu nedenle rejim, ulusal bağı güçlendirmek adına teknolojik yeniliklerden sonuna kadar yararlanmayı tercih etti. Riefenstahl'ın film çalışmasının yanı sıra, Berlin Olimpiyat Oyunları televizyonda yayınlanan ilk olimpiyat olma özelliği taşıdı. Görsel erişim, işitsel unsurlarla desteklenerek radyo kullanımının yaygınlaştırılması amaçlandı. Böylece Nazi ülkeleri ve propagandaları, görsel ve işitsel araçlarla Almanya'daki tüm evlere ulaştırıldı (Mackenzie, 2003; Virdi: 5-6). Halkı Aydınlatma ve Propaganda Bakanlığı, bu noktada radyo alıcılarının (volksmpfänger) her Alman hanesine girmesi için yoğun çaba gösterdi; böylece halk günlük gelişmeleri doğrudan takip edebilme imkânı elde etti. Nazi yönetimi, toplumu bir araya getirme ve ulusal kimliğe olan bağlılığı artırma politikasını yalnızca kitlesel gösterilerle sınırlı tutmadı. Ortak aidiyet duygusunu geliştirmek amacıyla Berlin başta olmak üzere büyük kentlerin merkezlerine hoparlörler yerleştirilerek spor karşılaşmalarına her yerden ulaşma imkânı getirildi. Böylelikle Almanlar, karşılaşmaları stadyumda izlemeseler bile, istedikleri yerden uluslarının başarılarına tanıklık ederek, kendilerini kazanılan zaferlerin bir parçası olarak hissedecekti. (Virdi: 6-7; Hekimler, 2013; Bozkurt, 2014). Olimpiyatlar süresince iç siyaset konularına "Olimpik Ara" (Olympic Pause), söylemiyle ara veren Nazi yönetimi, olimpiyatın sorunsuz tamamlanması için gerekli düzenlemeleri yapmaktan geri durmadı. Böylelikle uluslararası kamuoyuna sorunsuz işleyen bir devlet ve barışsever bir ulus görüntüsü verilerek, Nazi ideolojisine uygun biçimde sentezlenmiş Alman yurttaş model ve ulusal kimlik algısı olimpiyat aracılığıyla dünyaya duyuruldu (Virdi: 7; Bozkurt, 2014).

Nitekim Nazilerin çabaları sonuç vermiş, olimpiyatlar sona erdiğinde Hitler, liderlik konumunu güçlendirmiş ve hem Alman sınırlarında hem de Alman dilinin yaygın olduğu topraklarda etkisi artmıştır. Başından beri planlandığı gibi toplum, Nazi ideolojisine göre şekillenen Alman ulusal kimliğine, eskisine kıyasla daha sadık hâle gelmiştir. Olimpiyat Oyunları'nın sorunsuz bir biçimde tamamlanması, Almanlar arasında Nazi yönetiminin dünyaca değer ve kabul gördüğü yönünde bir algının oluşmasına yol açmıştır. 1936 Berlin Olimpiyatları'nın etkisi, sonrasında Almanya'nın ulusal birlik ve genişleme isteğini simgeleyen kitlesel gösterilere dönüşmüştür. Bu süreçte halk, coşku içinde bir araya gelerek alanlarda *tek halk, tek imparatorluk, tek önder* (Ein Volk, Ein Reich, Ein Führer) sloganlarıyla birlik ve dayanışma duygularını kutlamıştır. (Schleswig-Holstein, 1938; Burkel, 2006; Hekimler, 2013).

Tartışma

Weimar iktidarının ulusal kimlik inşasını kurumsal bir perspektiften ele almak için kullanılan kolektif hafıza kuramının açıklama gücü bazı açılardan sınırlı kalmaktadır. Öncelikle kuram, toplumsal birlik ve motivasyonu sağlayan anlatılara odaklandığından, geçmişin acı dolu deneyimlerini sürece dahil etmemektedir. Bu nedenle ortak ulusal belleğin inşasında yalnızca olumlu tarihsel anılara ağırlık vermesi, geçmişle yüzleşme ve eleştirel hatırlama süreçlerinin kullanmasını engellemektedir. Ayrıca, kimlik oluşumunu yalnızca olumlu etkiler bırakan izler üzerinden açıklama eğilimi, tarihsel gerçekliğin bütüncül bir biçimde kimliğe yansıtılmasını ve değerlendirilmesini güçleştirmektedir. Öte yandan, kolektif hafıza kuramı bireylerin ve grupların geçmişi nasıl algıladıklarına yoğunlaşırken, devletin ve kurumların hafıza inşasındaki rolünü yeterince dikkate almamaktadır. Ulusun ortak hafızasına odaklanırken, bu hafızayı şekillendiren farklı etnik, kültürel ve sosyal grupların deneyimlerini göz ardı etmek ulusal kimliğin bütüncül yönünü eksik bırakmaktadır. Bu eksiklik, ulusal kimlik analizlerinde tek boyutlu bir kimlik yorumunun öne çıkmasına neden olmaktadır. Dolayısıyla, birey ve grupların algılarına odaklanmak önemli olmakla birlikte, devletin, siyasi kurumların ve ideolojik araçların ortak hafıza inşasındaki konumu ve etkisi arka planda kalmaktadır; bu, kuramın en temel sınırlılıklarından biridir. Bu bağlamda, Weimar dönemi salt başarıların yaşandığı bir dönem olmamakla birlikte, kısa süren iktidar dönemi birçok siyasi ve ekonomik krize tanıklık etmiştir. Bu nedenle, dönemin sadece hafızada olumlu iz bırakan olaylarına yönelerek ulusal kimlik inşa etme çabası, verilen mücadelelerin ve uygulanan politikaların anlaşılmasını zorlaştırmakta ve kurumsal açıklamanın yetersiz kalmasına yol açmaktadır.

Hobsbawm'ın geleneğin icadı yaklaşımı, modern ulus-devletlerin tarihsel süreklilik yaratma ve meşruiyet sağlama çabalarını anlamak açısından milliyetçilik literatürüne önemli analitik çerçeve sunmaktadır. Bu bağlamda;

törenler, marşlar, bayramlar ve ritüellerin ulusal kimliği güçlendirmeye yönelik açıklamaları kuramsal katkıları arasında değerlendirilebilir. Ancak bu yaklaşım, bazı önemli sınırlılıkları da beraberinde getirmektedir. Öncelikle Hobsbawm, milliyetçiliği modern bir icat olarak nitelendirse de, millet öncesi kavramını kullanarak ulus olgusunun belirli bir tarihsel arka plana sahip olduğunu kısmen kabul etmektedir. Bu durum, kavramsal açıdan bir çelişkiye yol açmaktadır. Bunun yanı sıra, geleneğin icadı yaklaşımı işlevsel olmakla birlikte, bazı sorulara tatmin edici yanıtlar üretememektedir: Neden bazı icat edilen gelenekler toplumlar tarafından inandırıcı bulunup benimsenirken diğerleri etkisiz kalır? Modernleşme zihniyeti neden geçmişle bağları koparma iddiası taşıırken aynı zamanda yeni bir tarihsellik yaratmaya yönelir? Elitlerin siyasi birlik kurma amacıyla kurguladıkları gelenekler, hangi toplumsal koşullarda meşruiyet kazanır ya da reddedilir? Bu tür sorular, Hobsbawm'ın yaklaşımında yeterince açıklığa kavuşmamaktadır. Hobsbawm gelenekleri çoğunlukla modern dönemde, özellikle 19. yüzyıl sonrasında icat edilmiş yapılar olarak değerlendirmektedir. Bu durumda yaklaşım, bazı geleneklerin daha eski kökenlere dayanan, kuşaklar arası aktarım ve yeniden yorumlama süreçleriyle süreklilik kazandığını göz ardı etme riski taşır. Dolayısıyla geleneğin icadı kavramı, ulusal kimlik ve milliyetçilik çalışmalarında verimli bir analitik araç olmakla birlikte, tarihsel süreklilik, toplumsal kabul mekanizmalarını yeterince hesaba katmaz.

Geleneğin icadı yaklaşımı, spor üzerinden ulusal kimlik inşasını açıklama ve analiz etmede önemli bakış açısı sağlar. Milli marş eşliğinde gerçekleştirilen karşılaşmalar, ulusal sembollerle süslenen törenler ve spor ritüelleri, bu yaklaşımın öngördüğü icat edilmiş geleneklerin en tipik örnekleri arasında yer almaktadır. Bunlar sonradan icad edilmiş ve kimlik oluşumuna entegre edilmiş olabilir; ancak bu durum, geleneksel bağın kopartıldığı ya da unutulduğu anlamına gelmez. Bu nedenle yaklaşım, sporun ulusal kimlik üzerindeki kültürel, ekonomik ve uluslararası boyutlarını kapsamlı biçimde açıklayamamaktadır. Ayrıca semboller, ritüeller ve bayramlar içe dönük bir kimlik inşasını oluşumunda etkili olabilir. Yani devlet, kullanılan semboller ve marşlar aracılığıyla toplum arasında ulusal aidiyet bağı kurmaya çalışabilir. Nazi Almanyası özelinde bu durum, içsel bir öğretilen çıkarak uluslararası bir öğretiye ya da propagandaya dönüşmüştür. Nitekim 1936 Berlin Olimpiyatları, sporun yalnızca içsel bir kimlik inşası aracı değil, aynı zamanda uluslararası meşruiyet ve propaganda aracı olarak da kullanıldığını göstermektedir. Bu örnek, Hobsbawm'ın modelinin küresel etkileşim ve dış politika boyutunu yeterince dikkate almadığını ortaya koymaktadır.

Sonuç

20. yüzyılın ilk yarısı Alman toplumunu bir arada tutmak ve ulusal bütünlük sağlamak açısından önemli bir dönüm noktası olarak değerlendirilebilir. Dünya tarihinde siyasi çalkantıların ve büyük savaşların yaşandığı bu dönemde, İtilaf

Devletleri savaşın sorumlusu olarak gördükleri Almanya'yı uluslararası toplumdan dışlayarak yalnızlaştırma politikası izlediler. Uluslararası toplumun izlediği bu politikanın 1926 yılına kadar devam ettiği görülmektedir. Toplumsal birliğin parçalandığı bu siyasi ortamda, Weimar Cumhuriyeti ve ardından göreve gelen Alman hükümetleri, toplumsal bütünlüğü yeniden sağlayarak ulusal kimliği güçlendirmek için siyasi ve kültürel araçları etkin bir biçimde kullanmaya çalıştılar. Özellikle savaş sonrası dönemde ortaya çıkan "insan ekonomisi" kavramı, Almanya'nın ulusal kimlik inşasında merkezi bir rol oynadı. Bu kavram, savaştan sonra kalan nüfusun niteliğini artırmayı ve gelecek nesilleri buna göre hazırlamayı amaçlıyordu. Bu doğrultuda spor, hem Weimar Cumhuriyeti, hem de izleyen hükümetler döneminde nitelikli bireylerden oluşan bir ulusal kimlik oluşturma sürecinde etkin olarak kullanılmaya çalışıldı. Uzun savaş dönemlerinin ardından fiziksel ve ruhsal yönden yıkım yaşayan toplumu ayağa kaldıracak en iyi yöntemin spor olduğunu düşünen Alman hükümetleri, arzu ettikleri insan modeline ancak bu yolla ulaşabileceklerine inanıyorlardı. Weimar Cumhuriyeti'nin ekonomik ve siyasi bunalımlarla dolu kısa iktidarı ile Nazi Almanyası'nda sporun etiksel uygulamalarında ve ideolojik kurgusunda ciddi farklılıklar olduğu görülmektedir. Çağdaş ve demokrat bir Alman ulusal kimliğinin amaçlandığı Weimar döneminin tersine, militarist ve nasyonalist ulusal kimlik yapısına bürünen toplum, siyasi rejim tarafından tarihte eşine az rastlanır biçimde, sporunda dâhil edildiği propaganda faaliyetleriyle, buna inandırılmaya çalışıldı.

Barışçıl bir toplum inşa etme düşüncesinin egemen olduğu Weimar iktidarında, spor ulusal kimlik oluşumuna organik bir bağ olarak hizmet ederek, toplumu birleştirmeyi ve toplumsal farklılıkları azaltmayı amaçlamıştır. Ancak Nazi döneminde spor, yalnızca Alman ırkı için kaynaşma aracı olarak görülmüş ve tek tip toplum oluşturma amacıyla kullanılmıştır. Bunun dışında, toplumun geri kalan kesimleri için spor, birleştirici değil; aksine toplumsal ayrışma ve kutuplaşma aracı olmuştur. Çünkü Nazi yönetimi, Cermen soyundan gelmeyen ırkları, ari ırkın hedeflerine ulaşmasını engelleyen bir yük olarak görmüştür. İki iktidar arasındaki önemli farklardan biri de Nazi döneminde sporun, militarist öğeler taşıyacak biçimde yeniden düzenlenmiş olmasıdır. Nasyo Sosyalistler, gerçek niyetlerini gizlemek için spor etkinliklerini kullanmış; bu etkinlikler yalnızca belirlenen temalar eşliğinde, adeta bir nakış gibi işlenerek uluslararası topluma sunulmuştur. Bu dönemde spor örgütlenmeleri ve federasyonlar temelde militarist amaçlar doğrultusunda biçimlenmiş, organizasyonlar yalnızca Alman kimliğine hizmet edecek senaryolar üzerine kurulmuştur. Nasyonal Sosyalistlerin spor politikaları, her ne kadar sonraki dönemlerde yoğun tartışmalara yol açmış olsa da, Nazi iktidarı boyunca ulusal kimliğin güçlendirilmesine önemli katkılar sağlamıştır. Büyük spor etkinlikleri ve bu etkinliklerde elde edilen başarılar, yalnızca Almanya'nın ulusal imajını olumlu yönde pekiştirmekle kalmamış, aynı zamanda ülkenin uluslararası alanda güçlü bir aktör olarak gösterilmesine hizmet

etmiştir. Özellikle 1936 Berlin Olimpiyatları, Nazi rejiminin propaganda stratejisinin bir vitrini niteliğinde olmuş ve spor aracılığıyla hem içte toplumsal birliği pekiştirme hem de uluslararası alanda “modern ve barışçıl Almanya” imajı yaratma işlevi üstlenmiştir.

Kaynakça

- Ak, M. A. (2019) “Uluslararası İlişkilerde Kimlik Analizi ve Rol Teorisi”, *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 38(1): 199-239.
- Algün Doğu, G. (2010) “Sporun Uluslararası İlişkiler Açısından Fonksiyonlarının Değerlendirilmesi”, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ankara.
- Anderson, B. (1983). *Imagined Communities: Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. (Verso).
- Aslım, M. (2007) “Modern Toplumda Sporun İşlevi Üzerine Karşılaştırmalı Bir Araştırma”, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Billig, M. (1995). *Banal Nationalism*. London: Sage.
- Bolçay, D. D. (2019) “Avrupa Birliği’nin Spor Politikaları”, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çankaya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bozkurt, C. (2014) “Nazilerin Gölgesinde 1936 Berlin Olimpiyatları ve Türk Sporcuların Müسابakaları”, *History Studies*, 6(6): 17-41.
- Brentin, D., & Cooley, L. (2015). “Nationalism and Sport: A Review of the Literature. *Studies on National Movements*”, 3(1), 33.< <https://doi.org/10.21825/snm.85397>>, (24 Ağustos 2025).
- Britannica. (2025).. *Friedrich Ebert*. Erişim adresi: <https://www.britannica.com/biography/Friedrich-Ebert> (25 Ağustos 2025).
- Burkel, L. M. (2006) “Cups, Cowbells, Medals, And Flags: Sports and National Identity in Germany 1936-2006”, unpublished Master’s Thesis, Naval Postgraduate School, California.
- Çakı, C. (2019) “Nazizm İdeolojisinde Sporun Sunumu: Spor Konulu Nazi Propaganda Posterleri Üzerine İnceleme”, *TRT Akademi*, 4(8): 346-366.
- Canning, K. (2010). “The Politics of Symbols, Semantics, and Sentiments in the Weimar Republic”. *Central European History*, 43, 567–580.
- Chalip, L. (2006). “Toward a Distinctive Sport Management Discipline”. *Journal of Sport Management*, 20(1), 1–21.< <https://doi.org/10.1123/jsm.20.1.1> >, (24 Ağustos 2025).
- Çırka, S. (2017) “Küreselleşme Sürecinde Sporun Genel Bir Değerlendirilmesi”, *ABMYO Dergisi*, 45: 127-146.

- Galeano, E. (2003) *Soccer in Sun and Shadow* (M. Fried, Trans.), (London: Verso)
- Gellner, E. (1983). *Nations and Nationalism*. (Cornell University Press).
- Giesler, H. (1996) “Sportpolitik und Alltagserfahrungen: Die oberhessische Arbeitersportbewegung zur Zeit der Weimarer Republik”, *Mitteilungen des Oberhessischen Geschichtsvereins Gießen*, 81: 109-146. < <http://dx.doi.org/10.22029/jlupub-3796> > , (24 Ağustos 2025).
- Gülada, M. O. (2019) “1936 Berlin Olimpiyatları’nda Spor Yayıncılığının Propaganda Amaçlı Kullanımı: Olympia Filmi Üzerine İnceleme”, *TRT Akademi*, 4(8): 326-344.
- Habermas, J. (1992). “Citizenship and National Identity: Some Reflections on the Future of Europe”. *Praxis International*, 12(1), 1–19.
- Halbwachs, M. (1980). *The Collective Memory* (F. J. Ditter Jr. & V. Y. Ditter, Trans.; M. Douglas, Intro.). Harper & Row. (Original work published 1950)
- Hau, M. (2008) “Sports in the Human Economy: Leibesübungen, Medicine Psychology, and Performance Enhancement During the Weimar Republic”, *Central European History*, 41: 381-412.
- Heckmann, P. (2017) “Historical Development of Sport in Germany in the 20th Century: The Formation of Physical Culture”, unpublished Master’s Thesis, University of Jyväskylä, Finland.
- Heere, B., & James, J. D. (2007). “Sports Teams and Their Communities: Examining the Influence of External Group Identities on Team Identity”. *Journal of Sport Management*, 21(3), 319–337. < <https://doi.org/10.1123/jsm.21.3.319> > (26 Ağustos 2025).
- Hekimler, O. (2013) “1936 Berlin Olimpiyatları: Bir Barış Aracı mı? Yoksa Meşruiyet Arayan Bir Rejimin Propaganda Aracı mı?”, *Humanites*, 1(1), 103-128.
- Hobsbawm, E. J. (1992). *Nations and Nationalism Since 1780: Programme, Myth, Reality*, 2nd ed., (Cambridge University Press).
- Hobsbawm, E., & Ranger, T. (Eds.). (1983). *The Invention of Tradition*. Cambridge University Press. < <https://doi.org/10.1017/CBO9781107295636> > , (26 Ağustos 2025).
- Hohaus, J. (2023) “Sport and National Identity-A German Example”, *Academia.edu*, < <https://www.academia.edu> > (25.08.2025).

- Horvath, P. (2015) "Kalter Krieg im Stadion-Die Olympischen Spiele als Teil des Systemwettstreits", unpublished Master's Thesis, Universität Wien, Wien.
- Hough, D. (2007) "Sport in German Culture: Introduction", *gfl-Journal*, 2: 3-6.
- Hughes, J. (2007) "Im Sport ist der Nerv der Zeit selber zu spüren: Sport and Cultural Debate in the Weimar Republic", *gfl-journal*, 2: 28-45.
- Imhoof, D. (2009) "The Game of Political Change: Sports in Göttingen During The Weimar and Nazi Eras", *German History*, 27(3): 374-377.
- İnce, M. (2016) "Spor ve Siyasetin İlişkisi Üzerine Bir Analiz; Sporu Siyasete Alet Etmek", *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(2): 456-464.
- İstif İnci, E. (2020) "Küresel Göçün Spor ve Vatandaşlık Boyutu: Sporda Temsiliyet Sorununun Türkiye, Azerbaycan, İngiltere ve Kanada Örneklerinde Değerlendirilmesi", yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Krüger, M. (2021). "Jugend und Sport – Zur Geschichte einer symbiotischen Beziehung von der Wende zum 20. Jahrhundert bis ins nationalsozialistische Deutschland", *Forum Exilforschung / Sportwissenschaft*. <https://doi.org/10.1007/s43594-021-00038-5>
- MacClancy, J. (1996). Sport, Identity and Ethnicity. (Berg).
- Mackenzie, M. (2003) "From Athens to Berlin: The 1936 Olympics and Leni Riefenstahl's Olympia", *The University of Chicago Press Journals*, 29(2): 302-336.
- Mosse, G. L. (1990). Fallen Soldiers: Reshaping the Memory of the World Wars. (Oxford University Press).
- Nie, T. (2013) "National Identity Representation in Sport Media: The Case of China and The U.S.", unpublished Master of Science Thesis, University of Missouri, Columbia.
- Özdemir, H. ve Bakan, S. (2016) "Ulus Devletin Oluşumu ve Sorunları Açısından Almanya İle Fransa'nın Karşılaştırılması", *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5(Ek Sayı): 19-58.
- Peukert, D. J. K. (1992) The Weimar Republic: The crisis of classical modernity. Penguin.
- Reicher, D. (2020) "Nationalistic German gymnastic movements and Modern Sports", *Historical Social Research / Historische Sozialforschung*, 45(1): 207-225.

- Şahin, M. Y., Yetim, A. A., Karlı, Ü. ve Yılmaz, B. (2010) “Spor ve Milliyetçilik Etkileşimi: Ulusal Kimlik Oluşturmada Sporun Yeri ve Önemi”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1): 1244-1263.
- Saure, F. (2007) “Körperliche Stärke und Behendigkeit zu Ehren oder Olympia in Berlin”, *gfl-journal*, 2: 7-27.
- Schleswig & Holstein (1938) *Nationalsozialistisches Wahlplakat zur Abstimmung über den “Anschluss” Österreichs*, Deutsches Historisches Museum, Berlin.
- Şengöz, M. (2022) “Ulusal Kimlik ve Ulus Bilinci Üzerine Bir Değerlendirme”, *Birey ve Toplum Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2): 277-295.
- Sidal, S. (2020). “Eric J. Hobsbawm”. In *Milliyetçilik*, Ankara: Otorite: 292–299.
- Smith, A. D. (1991). *National Identity: Ethnonationalism in Comparative Perspective*. Penguin Books.
- Suner, A. ve Altay, A. (2018) “Toplumsal Kutuplaşma Ekseninde Sanat ve Spor”, *İstanbul Politikalar Merkezi Sabancı Üniversitesi Araştırma Raporu*, <<https://ipc.sabanciuniv.edu/Content/Images/Document/toplumsal-kutuplasma-ekseninde-sanat-ve-spor-ec8276/toplumsal-kutuplasma-ekseninde-sanat-ve-spor-ec8276.pdf>> (25.08.2025)
- Tükel Kanra, Y. (2023) “Alman Ulusal Kimliğinin Dil Merkezli İnşası”, *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 30: 825-841.
- Türkmen, M. (2012) “Siyasal Toplumsallaşma Aracı Olarak Beden Eğitimi ve Spor: İşçi Sporları ve Türkiye’deki Etkileri (1923-1938)”, yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Üçüncüoğlu, M. (2017) “Ulusal kimlik oluşumunda sporun rolü: Litvanya ve basketbol örneği”, *SOBİDER Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(13): 589-600.
- Uğuryol, F. S. (2019) “Spor Felsefesinin Antik Yunan’da Paideia ile İlişkisi”, yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Virdi, S. (t.y). “Constructing German Identity Through Sport”, Academia.edu, <https://www.academia.edu/17327328/Constructing_German_Identity_Through_Sport>(25.08.2025).
- Wedemeyer, K. B (2005). “Ein Ereignis für den ganzen Westen: Körperkultur in Weimar zwischen Öffentlichkeit, Kunst und Kultur”, in M. Cowan & K. M. Sicks (eds.), *Leibhaftige Moderne: Körper in Kunst und Massenmedien 1918 bis 1933*, (München: Wilhelm Fink), pp. 188-199.

- Weitz, E. D. (2010) “Weimar Germany and its Histories”, *Central European History*, 43(4): 581–591. DOI: 10.1017/S0008938910000713
- Woeltz, R. A. (1997) “Sports, Culture and Society in Late Imperial And Weimar Germany: Some Suggestions for Future Research”, *Journal of Sports History*, 4(3): 295-315.
- Yılmaz, B., Karlı, Ü. ve Yetim, A. A. (2006) “Sporda Sosyal Bütünleşme Ölçeği (SSBÖ): Geçerlilik Ve Güvenirlilik Çalışması”, *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(4): 3-10.
- Yılmaz, N. (2013) “Weimar Dönemi ve Öncesinde Meydana Gelen Siyasi Çekişmeler ve Ekonomik Krizlerin Alman Sosyal Demokrat Partisi Bağlamında Bir Değerlendirmesi”, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(1): 73-87.
- Yurdigül, Y. (2007) “Avrupa Birliği Uyum Sürecinde Ulusal Kimlik Olgusu ve Ulusal Kimliğin Televizyon Haberlerine Sunumu”, yayımlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Zabunoğlu, H. G. (2018) “Günümüzde Ulus-Devlet”, *Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 13(1): 535-539.
- Zink, F. (2009) “Der Sport und seine Institutionen im Spannungsfeld von Staat und Politik: Eine zeitgeschichtliche Untersuchung zur Anpassungsfähigkeit der Institutionen des Sports”. Unveröffentlichte Doktorarbeit, HW-Fakultät für Empirische Humanwissenschaften und Wirtschaftswissenschaft, Kaiserslautern.

“SÜRDÜRÜLEBİLİR YEŞİL AVRUPA” HEDEFLERİ BAĞLAMINDA TÜRKİYE İLE AVRUPA BİRLİĞİNİN GENÇLİK POLİTİKASI STRATEJİ BELGELERİNİN GENÇLİK KATILIMI ÖZELİNDE KARŞILAŞTIRILMASI

SEDA TEKELİ*^{id}
ERHAN AKDEMİR**^{id}

Öz

Çalışmanın amacı “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” hedefleri bağlamında Türkiye ile Avrupa Birliği’nin (AB) Gençlik politikası strateji belgelerinin gençlik katılımı özelinde karşılaştırmalı incelemesidir. Bu çerçevede “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” hedeflerinin gerçekleştirilmesinde gençlik katılımına verilen rol ve önem Birliğin gençlik politikası strateji belgeleri temelinde ele alınmıştır. Çalışmanın ilk bölümünde, Avrupa Gençlik Hedefleri’ne ulaşmada gençlik katılımının nasıl sağlandığı incelenmiştir. İkinci bölümde ise, Türkiye Cumhuriyeti’nin AB’ye aday ülke olarak gençlik katılımına verdiği önem ve bu yaklaşımın ulusal gençlik politikası strateji belgelerine nasıl yansıdığı incelenmiştir. Bu çerçevede, Türkiye’de gençlik katılımının söz konusu hedeflere ulaşma sürecinde nasıl teşvik edildiği ele alınmıştır. İkinci bölümün devamında ise, Türkiye’deki gençlik politikası belgelerinin, ‘Sürdürülebilir Yeşil Avrupa’ başlığı altındaki Avrupa Gençlik Hedefleri ile ne ölçüde uyumlu olduğu değerlendirilmiştir. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise iki tarafa ait gençlik strateji belgelerindeki karşılaştırmalara yer verilmiştir. Karşılaştırmada özellikle gençlik katılımı, sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm gibi temel konulara belgelerin nasıl yaklaştığı incelenmiş; bu bağlamda belgeler arası kavramsal ve içeriksel tutarlılık, önceliklendirme düzeyleri ve uygulama önerileri değerlendirilmiştir. Bu çerçevede çalışmanın temel varsayımı; Türkiye’nin gençlik katılımı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca oluşturulan stratejik belgelerin “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” Hedefleri ile uyum düzeyinin düşük olduğudur.

Anahtar Kelimeler: Avrupa Birliği, Sürdürülebilir Yeşil Avrupa, Gençlik Katılımı, Sosyal Politika, Gençlik Hedefleri

JEL Sınıflandırma Kodları: F50, F59, J88

* Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi, sakyalcin@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1839-8291

** Doç.Dr., Anadolu Üniversitesi, erhanakdemir@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-4579-3759.

COMPARISON OF YOUTH POLICY STRATEGY PAPERS OF TURKEY AND THE EUROPEAN UNION IN THE CONTEXT OF ‘SUSTAINABLE GREEN EUROPE’ GOALS IN TERMS OF YOUTH PARTICIPATION

Abstract

The aim of this study is to conduct a comparative analysis of the youth policy strategy documents of Turkey and the European Union (EU) in the context of the “Sustainable Green Europe” goals, with a particular focus on youth participation. Within this framework, the role and importance attributed to youth participation in achieving the Sustainable Green Europe objectives are examined based on the EU’s youth policy strategy documents. In the first section of the study, the ways in which youth participation is ensured in the process of achieving the European Youth Goals are explored. The second section focuses on the importance that the Republic of Turkey, as a candidate country for EU membership, attaches to youth participation and how this approach is reflected in its national youth policy strategy documents. In this context, the ways in which youth participation is encouraged in Turkey in the process of achieving these goals are examined. The latter part of the second section evaluates the extent to which Turkey’s youth policy documents align with the European Youth Goals under the heading of a “Sustainable Green Europe.” In the third section, a comparative analysis of the youth strategy documents of both parties is presented. The comparison particularly focuses on how the documents address key issues such as youth participation, sustainability, and green transformation; in this context, conceptual and content-based consistency, prioritization levels, and proposed measures for implementation are assessed. The main assumption of this study is that the level of alignment between the strategic documents prepared by public institutions and organizations in Turkey concerning youth participation and the “Sustainable Green Europe” goals is relatively low.

Keywords: European Union, Sustainable Green Europe, Youth Participation, Social Policy, Youth Goals

JEL Classification Codes: F50, F59, J88

Giriş

Ülkelerin nüfus yapıları ile sosyo-ekonomik koşullarındaki çeşitlilik, beraberinde politik yaklaşımlardaki farklılıkları da getirmekte; bu durum, gençlik kavramının tanımlarını hem kronolojik hem de sosyolojik bir olgu olarak çeşitlendirmektedir (Işık, 2016: 142). Gençlik tanımları öznel nitelikler taşıdığından, evrensel ölçekte kabul görmüş tek bir yaş aralığına dayanan bir tanımdan söz etmek mümkün değildir. Her ne kadar ülkelerin bu konudaki yaklaşımları farklı gerekçelere dayansa da, genç ve gençlik kavramlarına ilişkin

tanımlar temelde yaş aralığına göre şekillenmektedir. Gençlik kavramı, ülkeler ve kurumlar arasında farklı biçimlerde tanımlanmaktadır. Almanya’da gençler 14-27 yaş aralığında kabul edilirken (Asutay, 2017: 68), İsveç bu grubu 13-25 yaş olarak tanımlamaktadır (Baş, 2019: 17). AB gençleri 13-30 yaş arasında değerlendirirken, Birleşmiş Milletler (BM) ve Türkiye İstatistik Kurumu ise genç nüfusu 15-24 yaş aralığıyla sınırlandırmaktadır. Gençlik, çoğunlukla belirli bir yaş aralığıyla tanımlansa da; bireylerin fiziksel, ruhsal, zihinsel ve sosyal gelişimleri dikkate alındığında, kişinin kendini keşfettiği, kariyerini şekillendirdiği ve topluma uyum sağladığı hayatın önemli bir dönemi olarak görülmektedir (Akay, 2023: 1281).

BM’nin verilerine göre, günümüzde dünya genelinde 10-24 yaş aralığında yaklaşık 1,8 milyar çocuk ve genç yaşamaktadır. Buna ek olarak, 2015-2030 yılları arasında yaklaşık 1,9 milyar kişinin 15 yaşına ulaşacağı tahmin edilmektedir. Bu durum, tarihteki en büyük genç nüfusun oluşmakta olduğuna işaret etmektedir (UN, 2017). Öte yandan, Dünya Bankası verilerine göre 2050 yılına gelindiğinde hem Dünya’da hem de Türkiye’de doğum oranlarında önemli ölçüde azalma gözlenecektir. Tahminler 2050-2055 yıllarını kapsayan dönemde kaba doğum oranının %1,85’e gerileyeceğini göstermektedir. Bu nedenle mevcut demografik yapının sürdürülebilir gelişim için fırsata çevrilmesinin devletlerin öncelikli hedefleri arasında yer alması önemlidir. Her iki veri açısından da bakıldığında bir toplumun sürekli gelişiminin vazgeçilmez unsuru olan ve aynı zamanda o toplumun en dinamik ve yenilikçi kesimini oluşturan gençlerin toplumsal dönüşümlerin ve kalkınmanın da en önemli itici güçleri olduğu bir gerçektir. Bu bağlamda, “gelecek” olarak nitelendirilen gençlerin yerel, bölgesel, ulusal ve küresel karar alma mekanizmalarında ve süreçlerinde yer alması, geleceğin bugünden şekillenmesi açısından çok önemli bir role sahiptir (Sloam, 2016: 522). Küresel iletişim ağları sayesinde yeryüzünde daha önce hiç olmadığı kadar birbirlerine bağlı olan gençler, toplumlarının siyasal, sosyal ve ekonomik dayanıklılığına ve sürdürülebilirliğine katkıda bulunma, yenilikçi çözümler önerme, toplumsal ilerlemeyi yönlendirme ve siyasi değişimler yaratma konusunda üstün bir yeteneğe, donanım ve fırsata sahip durumdadırlar. Gençlerin söz konusu bu yetenek, donanım ve fırsatlarını hayata geçirmek için ise onların karar alma süreçlerine aktif katılımlarını destekleyecek kanalların oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ise ancak gençlik katılımının teşvik edilmesi ve güçlendirilmesi ile mümkündür (Crowley ve Moxon, 2017: 13). Bu teşvik ve güçlendirmenin ulusal düzeyde hayata geçirilmesi ise ancak karar alıcılar ve diğer siyasal aktörler tarafınca ortaya konacak ve bütün aktörlerin birlikte katkıda bulunarak oluşturacakları bağlayıcı hukuki metinlerin ve siyasi belgelerin varlığı sayesinde olabilecektir. Bu belgelerden güç ve cesaret alacak olan gençler de böylece bugünlerini ve geleceklerini doğrudan etkileyen ulusal, bölgesel ve küresel tehditlerle mücadelede aktif bir katılımcı role sahip olabileceklerdir (Falanga, 2024: 21). BM verilerinde de aktarıldığı gibi, dünyanın

önemli bir toplumsal grubu olan gençler iklim değişikliğinin sonuçlarının pasif bir gözlemleyicisi olmayı değil, iklim değişikliğiyle mücadelenin aktif bir katılımcısı olmayı tercih etmektedirler (Narksompong ve Limjirakan, 2015: 174). Böylece de çevresel konularda sürdürülebilir çözümlerin oluşmasını sağlayabileceklerdir. Bu bağlamda gençlerin, karar alıcı mekanizmaların birer parçası olması ise gerek küresel gerekse de bölgesel siyasal aktörler tarafından desteklenmektedir. Küresel düzeyde bu mekanizmaların oluşturulmasına destek veren en baş aktör Birleşmiş Milletler (BM)’dir (Kolleck ve Schuster, 2022: 2). BM, sahip olduğu küresel platformlar sayesinde gençlerin seslerini duyurabilmelerine imkân tanımakta; aynı zamanda siyasi gücünü kullanarak gençlerin karar alma mekanizmalarına katılımını desteklemektedir. Bu süreç, BM’nin kendi bünyesindeki somut örneklerle dünya kamuoyuna gösterilmektedir (Thew, 2018: 371). Bölgesel düzeyde gençlik katılımının savunuculuğunu yapan en önemli örnek ise, bu çalışmanın da konusunu oluşturan, Avrupa Birliği (AB)’dir. Örneğin Birlik, detayları sonraki başlıklarda aktarılabilecek olan, AB Gençlik Stratejisi belgesi aracılığı ile gençlerin çevre ve iklim değişikliği gibi politika alanlarında alınacak kararların parçaları olması için onları cesaretlendiren, destekleyen ve onlarla bir araya gelerek oluşturulan siyasi ve hukuki metinler ortaya koymuştur. Hatta bu perspektifle 2022 yılını Gençlik Yılı ilan etmiştir. Birlik bu adımla, daha yeşil ve daha kapsayıcı bir geleceğin inşasında Avrupa gençliğinin önemine dikkat çekmeye çalışmıştır (EU, 2022: 1). Bu çerçevede çalışmada, Sürdürülebilir Yeşil Avrupa hedefleri bağlamında Türkiye ile AB’nin gençlik politikası strateji belgelerinin gençlik katılımı özelinde karşılaştırılması yapılmıştır. Çalışma, odaklandığı konuların kavramsal içeriğinin aktarılması bakımından öncelikle sürdürülebilirlik, yönetim ve katılım kavramlarının açıklamasına yer vermiştir. Daha sonra Birliğin, gençliğe dair temel politika belgeleri üzerinde durulmuş, sonrasında ise Avrupa Gençlik Hedefleri kapsamındaki Sürdürülebilir Yeşil Avrupa hedeflerinin detaylı incelemesine geçilmiştir. Bu incelemenin çerçevesini AB’nin 2018 yılında kabul ettiği Konsey Kararı, 2019-2027 Avrupa Gençlik Strateji Belgesi ve Avrupa Gençlik Hedefleri oluşturmuştur. Çalışmanın son bölümlerinde ise, Türkiye’deki gençliğe dair politika belgeleri incelenmiştir. Çalışmada ayrıca gençlerin karar alma süreçlerine katılımlarında Birliğin onlara sunduğu katılım mekanizmalarından somut örnekler de aktarılmıştır.

Kavramsal Çerçeve: Sürdürülebilirlik, Yönetişim ve Katılım

Sürdürülebilirlik kavramının ortaya çıkışını 1990’lı yılların ortaları ve sonrası olarak kabul etmek mümkündür. Gelecek nesiller için iyi bir yaşam kalitesi sağlamayı amaçlayan bu kavram, son yıllarda artan ilgiyle birlikte; Ekonomiden Tarıma, Çevre Bilimlerinden Siyaset Bilimine, Uluslararası İlişkilerden Sanata kadar birçok disiplinin çalışma alanı içerisinde yer almaktadır. Günümüzde ise kavram üç ana alan - çevre, ekonomi ve toplum - etrafında yoğun şekilde

kullanılmaktadır. Bu çalışma bakımından ise kavrama çevresel ve toplumsal sürdürülebilirlik açısından yaklaşılacaktır. Toplumsal sürdürülebilirlik, çevresel sürdürülebilirlik kavramına göre daha soyut bir kavram olsa da, toplumda ekonomik, sosyal ve siyasal refahın ve istikrarın uzun soluklu sağlanabilmesidir. Bu bağlamda, söz konusu istikrar unsurlarının uzun vadeli olabilmesi, alınan kararlarda hangi önceliklerin esas alındığıyla doğrudan ilişkilidir. Kararlarda, belirli kişi ya da grupların çıkar ve talepleri mi ön planda tutulmaktadır, yoksa toplumun genelinin ihtiyaç ve faydaları mı gözetilmektedir? Toplumsal sürdürülebilirlik, esasen şu iki temel soruya verilen yanıtlar üzerinden değerlendirilebilir: Toplumun genel çıkarları dikkate alınıyor mu ve bu ihtiyaçlara nasıl yanıt veriliyor? Eğer toplumsal fayda önceleniyorsa, toplumsal sorunların tespiti ve çözümüne yönelik süreçlerde, özellikle gençler başta olmak üzere tüm toplumsal aktörlerin siyasal katılım yoluyla sürece dahil olmaları gerekmektedir. Gençlerin, kendilerini doğrudan ilgilendiren konularda karar alma mekanizmalarında aktif vatandaşlar olarak yer almaları, sürdürülebilir bir toplum yapısının inşası açısından kritik öneme sahiptir. Bu durum, gençlerin yaşam becerileri kazanmalarını sağlamakla kalmaz; aynı zamanda aktif vatandaşlık bilinci geliştirmelerine ve küresel ölçekte sosyal hareketlere katılım yoluyla toplumsal değişime katkı sunmalarına da olanak tanır.

Bir ülkede demokrasinin güçlenmesi, vatandaşların siyasal aktör olarak kabul edilmesine ve siyasi ile toplumsal yaşama aktif şekilde katılmalarına bağlıdır. Bu nedendir ki, vatandaşlık ve demokrasi tartışılırken gençlik katılımına sıklıkla başvurulmaktadır (Brondi vd., 2012: 390). Bu anlayış Birlik tarafından da benimsenerek Avrupa'nın genç vatandaşlarının karar alma süreçlerine aktif katılımının önemine vurgu yapmaktadır (Brooks, 2009: 4). Bu bağlamda, gençlerin karar alma süreçlerine etkin biçimde dahil edilmesi, gelecekte kendi ihtiyaçlarını karşılayacak politika ve kararların bugünden şekillendirilmesine — ya da en azından bu politikaların altyapısının oluşturulmasına— katkı sağlayacaktır. Bu noktada üzerinde durulması gereken bir diğer önemli kavram ise yönetişimdir. Günümüz çoğulcu siyasal sistemlerinde, toplumun farklı kesimlerinin siyasal katılım göstererek kendilerini ilgilendiren sorunları ortaya koymaları ve bu sorunların çözümünde yönetenlerle birlikte hareket etmeleri “yönetişim” olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle yönetişim, resmi ve özel kuruluşlarda idari, ekonomik ve politik otoritenin ve yetkinin diğer siyasal aktörlerle (sivil toplum örgütleri, baskı ve çıkar grupları, bireyler, medya vb.) ortak kullanımını belirten bir kavramdır. Bu anlamda yönetişim, sivil toplum örgütlerinin, baskı ve çıkar gruplarının, bireylerin ve diğer siyasal aktörlerin yönetime etkin katılımı ve karar alma mekanizmalarında aktif rol almalarını içeren bir yönetim anlayışıdır. Avrupa ve dünyayı tehdit eden ve çağımızın en büyük zorluklarından birisi olan iklim değişikliği ve çevrenin bozulmasına karşı alınacak kararlar ve uygulanacak politikalarda da bu anlayış doğrultusunda karar alıcı aktörlerden gençlerin diğer siyasal aktörlerle ve toplumsal gruplarla yoğun

ve sıkı bir iş birliğine ve dayanışmaya ihtiyacı vardır. Gençlerin öncülük edeceği girişimler ve karar alma süreçlerine aktif katılım göstererek sürdürülebilir çevre politikalarının oluşmasına verecekleri katkılar da iklim değişikliği ile mücadelede yönetim modelinin somut bir göstergesi olabilecektir. İşte bu çerçevede çalışmanın sonraki bölümlerinde AB kurumlarının iklim değişikliği ile mücadelede gençlerin katılımını sağlamak için ortaya koyduğu strateji belgelerinin incelenmesi gerçekleştirilecektir.

Avrupa Birliği Strateji Belgeleri

Yeşil Mutabakat

İklim krizi dünya için giderek daha büyük bir tehdit halini almaktadır. Seller, yangınlar ve kuraklıklar gibi aşırı hava olaylarının nedeni olarak artan sıcaklıklar ve özellikle küresel Güney'de yaşanan yiyecek ve su kıtlıkları, iklim krizinin ciddi boyutlara geldiğinin işaretleri arasındadır. Bu bağlamda yerel, ulusal ve küresel bir niteliğe sahip olan çevrenin korunması konusu ise küreselleşmenin hız kazandığı 1990'lı yıllardan günümüze dünya gündeminin en üst sıralarında yer almaktadır. Çevresel sorunlara gerek ulusal düzeyde gerekse de küresel düzeyde ortak çözüm arayışları bulma ve stratejiler geliştirme hedefi ise dünyada pek çok aktörün siyasi hedefleri içerisinde yer almaktadır. Bu bağlamda AB'de çevresel sorunlara karşı önlem almaya çalışan küresel aktörlerden biri durumundadır (Çetiner, 2024: 276). İklimi zarar vermeyen, yeşil, adil ve sosyal bir Avrupa'nın inşası 2019-2024 döneminin siyasi önceliklerini belirleyen AB Stratejik Gündemi'nin dört temel önceliklerinden birisi olmuştur. Birlik, öncelik alanlarından birisi olarak belirlediği iklim ve çevrenin korunması alanında sürdürülebilir politikaların hayata geçirilmesine yönelik siyasi adımlar da atmaktadır. Bu çerçevede Birlik, hava ve su kalitesini iyileştiren, sürdürülebilir tarımı teşvik eden, çevresel sistemleri ve biyolojik çeşitliliği koruyan yeşil girişimleri desteklemek gibi farklı sektörler üzerinden somut hedefler belirlemektedir (Europion Council, 2019: 4). Birlik döngüsel ekonomilerin yaratılması ve buna bağlı olarak sürdürülebilir, güvenli ve uygun fiyatlı enerji sağlayan bir AB enerji pazarının oluşturulmasının arkasında durmaktadır. Bu çerçevede Birlik, yenilenebilir enerji kaynaklarına ve enerji verimliliğine daha hızlı geçiş sağlayan teknolojilerin ortaya çıkarılmasını ve kullanımının artmasını sağlayan yenilikçi fikirlerin savunuculuğunu da yapmakta ve teşvik etmektedir. Söz konusu Stratejik Gündem ile uyumlu olacak şekilde Birliğin çevre ve iklim değişikliğiyle mücadele ve sürdürülebilir yeşil Avrupa ile ilgili en önemli politika belgesi Avrupa Komisyonu'nun kabul ettiği Avrupa Yeşil Mutabakatı'dır. Avrupa Komisyonu'nun 2019–2024 dönemine ilişkin dört önceliği arasında ilk sırada Avrupa Yeşil Mutabakatı yer almaktadır. 2000 yılında temelleri atılan bu mutabakat (Çetiner, 2024: 278), AB için yeni bir büyüme stratejisi olarak görülmektedir. Mutabakatın temel amacı, Avrupa'yı 2050 yılına kadar hem karbon nötr hem de kaynakları verimli kullanan bir bölgeye dönüştürmektir. Aynı

zamanda Avrupa ekonomisinin daha modern, sürdürülebilir ve rekabetçi hale gelmesi hedeflenmektedir. Bu hedefler, 2024–2029 Stratejik Gündemi’nde de korunmuştur (European Council, 2024). Öte yandan, Birlik, iklim değişikliği ile mücadele yönteminde, yönetim kavramını esas alarak ve çeşitli siyasal aktörler ile birlikte çalışarak sürdürülebilir politikalar üretmeyi temel ilke olarak benimsemektedir. Birlik yönetim ilkesiyle, çevre ve iklim değişikliğiyle mücadelede hem sektör bazlı girişim ve fikirleri desteklemekte hem de bu durumdan doğrudan etkilenen ve onu etkileyen Avrupa kamuoyuna yönelik politikalar ve stratejiler de belirlemektedir. Avrupa’daki kamuoyları arasında gençlik alanı ise Birliğin öncelik verdiği ve gençlerin karar alıcı mekanizmalara aktif katılımını desteklediği bir alandır. Bu doğrultuda AB, gençlerin çevre sorunlarına karşı artan duyarlılıklarını dikkate almakta ve çözüm süreçlerine daha fazla katılma taleplerine önem vermektedir (Macanović, 2017: 192-193). Bu yaklaşım, gençlerin çevresel sürdürülebilirlik taleplerini dile getirebilecekleri kurumsal platformlara olan ihtiyacı artırmakta ve bu platformların resmi politikalarla desteklenmesini gerekli hale getirmektedir (Falanga, 2024: 23). Buradan hareketle, AB’nin çevre ve iklim değişikliği ile mücadelede ve sürdürülebilir yeşil Avrupa’nın sağlanmasında gençlik katılımını gündeme getirdiği önemli politik belgelerden birisi AB Gençlik Stratejisi’dir. Bu strateji belgesi, 26 Kasım 2018 tarihli AB Konsey Kararına dayanan ve 2019-2027 AB gençlik politikasının da çerçevesini çizen politika rehberidir. Bu nedenle çalışmanın bu bölümünde öncelikle söz konusu AB Konsey Kararı ve ardından da Gençlik Hedefleri ele alınacaktır. Böylece çalışmanın diğer bölümlerinde incelenecek olan Sürdürülebilir Yeşil Avrupa Hedefleri bağlamında Birliğin gençlik politikası strateji belgelerinin oluşumunda gençlik katılımının anlaşılması için bir çerçeve çizilmiş olacaktır.

2018 AB Konsey Kararı

Avrupa Komisyonu tarafından 1995 yılında yayımlanan ve temelleri 1993 Brüksel Zirvesinde atılan “Beyaz Kitap”, gençleri hedefine alan ve gençlik ile ilgili konu alanlarını genişleten temel AB gençlik politikası rehberi niteliğindedir. Bu rehber göre, üye ülkeler demokrasi ve katılımcılık prensipleri temelinde gençlerin daha aktif vatandaşlar olmalarını sağlamalı ve gençlik ile ilgili konu alanlarını genişletmelidir (European Commision, 2017). Ancak, günümüzde halen gençlerin sosyo-ekonomik ve siyasi alanda karşılaştıkları pek çok eşitsiz ve ayrımcı uygulama ve tutumlar ortak bir gençlik politikasının sadece eğitim, istihdam ve sosyal politika alanlarında sınırlı kalmasına neden olmaktadır. Ancak bu alanların çevre, iklim değişikliği, enerji ve göç gibi diğer politika alanlarını da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekmektedir (Akman, Akçay ve Argun 2011: 42-47). Buradan hareketle, AB’ye üye olan ülkelerin ortak katılımıyla oluşturulan AB Gençlik Politikası ile gençlerin sadece kendileri ile ilgili sorunların çözülmesine değil toplumun büyük çoğunluğunu etkileyen

sorunların çözülmesine de aktif katılımı amaçlanmaktadır. Bu hedef, gençlerin politika belgelerinin oluşturulması ve politika süreçlerine aktif katılım göstermeleri gerektiğini ortaya koymaktadır (Çetintürk ve Küçük, 2019: 265). Birlik bu doğrultuda, aktif katılım ve fırsatlara eşit erişim ilkelerine dayalı bir AB gençlik politikası takip etmeyi hedeflemektedir. Bu politikanın temelinde ise iki yaklaşım vardır. İlki gençlere karar alma süreçlerine katılım ve söz hakkı tanınmasıdır. İkinci yaklaşım ise ilkinin bağı olarak, sürdürülebilir gençlik politikalarının uygulanmasıdır. Birlik bu yaklaşımla gençlerin karar alma süreçlerine katılım mekanizmalarının önünü açarak, sürdürülebilir ve işleyen bir demokratik toplumun varlığını sağlamaktadır. Bu çerçevede, örneğin, gelecekte sürdürülebilir yeşil Avrupa'nın sağlanması ve korunması için bugünden alınan kararların uzun süreli etkisi günümüz genç nesil üzerinde olacaktır. Dolayısıyla çevre ve iklim değişikliği ile mücadelede ortaya konacak her türlü karar belgesinin oluşumunda gençlerin de katılımına odaklanmak gerekmektedir. Birliğe göre bu aynı zamanda gençlerin, ulusal gençlik stratejileri gibi kendilerini ilgilendiren politikaların geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde de söz sahibi olması gerektiği anlamına gelmektedir (Konsey Kararı, 2018: 3). Söz konusu aktif katılımın sağlanması için Konsey'in önerileri arasında vatandaşlık eğitimi ve öğrenme stratejilerinin oluşturulması, katılımı öğrenme fırsatlarının desteklenmesi ve geliştirilmesi sayılabilir. Konseyin öneri alanlarından bir diğeri ise katılımcı eylemlere ilginin artırılmasının ve gençlerin katılıma hazırlanması ile yenilikçi ve alternatif demokratik katılım biçimlerinin keşfedilmesinin sağlanmasıdır. Yine Konsey kararına göre bu önerilerin hayata geçirilebilmesi için kapsayıcılık ve çeşitlilik temelinde gençlik temsilcilikleri, gençlik örgütleri, gençlik çalışanları ve araştırmacılarının karar alıcılar ile bir araya getirilmesi, toplumu ve gençleri ilgilendiren kararların bu katılım prensibiyle alınması gerekmektedir. Katılım, gençlerin ve ihtiyaçlarının karar alıcılar tarafından daha iyi görülmesini sağlarken, gençlerin de gençlik politikasındaki karar vericileri daha iyi tanımasına olanak verir. Bu sayede katılım süreçleri ve karar alma yöntemleri, gençlik politikalarının kabul görmesini ve meşruiyet kazanmasını destekler.

Sıralanan Konsey Kararı önerileri doğrultusunda, katılımcılık ve yönetim ilkeleri gözetilerek Avrupa'nın çeşitli yerlerinden gençlerin katılımıyla yürütülen Gençlik Diyalogu sürecinin sonucunda elde edilen bilgilerin derlenmesiyle 2019-2027 AB Gençlik Stratejisi'nin içeriğini belirleyen Avrupa Gençlik Hedefleri belgesi oluşturulmuştur.

Avrupa Gençlik Hedefleri ve 2019-2027 Avrupa Birliği Gençlik Stratejisi

Avrupa'nın farklı bölgelerinden gençler, katılımcılık, kapsayıcılık, çoğulculuk ve yönetim ilkeleri temelinde karar alıcılar, araştırmacılar ve diğer paydaşlarla bir araya gelerek Avrupa gençliğinin görüşlerini, ihtiyaçlarını ve hedeflerini yansıtan 11 Avrupa Gençlik Hedefi'ni oluşturmuşlardır. Söz konusu

hedeflerden onuncusu ise, çalışmanın da ana temasını oluşturan, “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” dır. AB’yi gençlerle buluşturmak, cinsiyet eşitliği, kapsayıcı topluluklar, bilgi ve yapıcı diyalog, ruh sağlığı ve refah, kırsal gençliğe olanaklar tanımak, kaliteli istihdam, kaliteli öğrenme, katılım ve Avrupa programları ve gençlik örgütleri de diğer Avrupa Gençlik Hedeflerini oluşturmaktadır (EU, 2024c). Her ne kadar Avrupa Gençlik Hedefleri hukuken bağlayıcı nitelikte olmasa da, gençlerde Avrupa projesine yönelik aidiyet duygusunu güçlendirmesi ve AB ile gençler arasında güven inşa etmesi açısından önemlidir. Ayrıca, gençlerin karar alma süreçlerine katılımını artıracak politikaların geliştirilmesi konusunda kamuoyuna ve karar alıcılara yol gösterici öneriler sunması bakımından da dikkate değerdir (EU, 2024d). Avrupa Birliği Gençlik Stratejisi, 26 Kasım 2018 tarihli Konsey Kararı temelinde ve yukarıda belirtilen katılımcılık ilkeleri doğrultusunda şekillendirilen Avrupa Gençlik Hedefleri öncülüğünde geliştirilmiş olup, 2019–2027 dönemi için AB gençlik politikasının stratejik çerçevesini oluşturmaktadır (EU, 2018). AB Gençlik Stratejisi’nin içeriğini Konsey kararı ve Avrupa Gençlik Hedefleri temelinde gençlerin sosyal ve sivil katılımının desteklenmesi, gençlerin demokratik yaşama katılımının teşvik edilmesi ve aynı zamanda gençlerin yaşadıkları toplum içerisinde ihtiyaç duydukları ekonomik, siyasal, sosyal ve kültürel kaynaklara erişebilmelerinin sağlanması yer almaktadır. Bu doğrultuda AB Gençlik Stratejisi siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik alanlarda gençlik katılımını savunan bir hedefe sahiptir (Hofmann-van de Poll ve Williamson, 2021). Bu hedef, gençleri topluma aktif olarak katılmaya teşvik ederek ortak sorunların çözümünde onların da görüşlerinin alınmasını ve seslerinin duyulmasını sağlamaktır.

AB Gençlik Stratejisi, AB politika araçlarını harekete geçirmenin yanı sıra ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde paydaş eylemlerini teşvik ederek gençlerin vizyonunun gerçekleşmesine de katkıda bulunmaktadır. Bu anlamda yönetim yaklaşımını benimseyen Strateji belgesi, yerel yönetimleri, tüm aktörleri ilgili belgenin oluşturulması süreçlerine dahil ederek kapsamlı, çoğulcu, katılımcı ve demokratik bir gençlik politikasının ortaya çıkmasını teşvik etmiştir (Tutuianu, 2022: 173). Stratejinin öncelikli alanlarından ilki gençlerin yaşadıkları toplumda karar alma süreçlerine katılımlarını cesaretlendirerek onların aktif vatandaşlık bilinçlerini ve dayanışma gösterebilme yeteneklerini geliştirmek iken; bir diğer öncelikli alan ise söz konusu Strateji kapsamında gerçekleştirilen tüm eylemlerin, uluslararası insan hakları değerleriyle ve kurumsal sistemiyle sıkı sıkıya bağlı olmasıdır. Bunlar arasında, eşitlik ve ayrımcılıkla mücadele etmek ile toplumsal cinsiyet eşitliğini desteklemek yer almaktadır. Ayrıca, özellikle dezavantajlı gruplar olmak üzere tüm gençler için kapsayıcı faaliyetler ve politikalar teşvik edilmektedir. Gençlerin bireysel olarak ve gençlik örgütleri aracılığıyla kendilerini etkileyen politikaların geliştirilmesine, uygulanmasına ve takip edilmesine katılma hakkı desteklenmektedir (Klatt, 2020: 78).

Bunun yanı sıra AB Gençlik Diyalogu da AB Gençlik Stratejisinin genel hedeflerine ulaşmada yol gösterici bir niteliğe sahip olmuştur. Gençlerin, gençlik örgütlerinin, karar vericilerin ve araştırmacıların bir araya geldiği bir yönetim platformu olan AB Gençlik Diyalogu, AB Gençlik Stratejisi hedeflerinin takibini yapmaktadır. Bu itibarla AB Gençlik Diyalogu, AB Gençlik Stratejisi çerçevesinde gençler ile karar vericiler arasında gerçekleşen bir diyalog mekanizmasıdır (EU, 2024a). Bu diyalog mekanizması gençlerin yerel, bölgesel, ulusal ve Avrupa düzeyinde Avrupa'nın demokratik yaşamına katılımını teşvik etmeyi, desteklemeyi ve kolaylaştırmayı sağlamaktadır (Kirtzel ve Lorenz, 2023: 112). Böylece AB'nin gençlik politikalarının belirlenmesinde gençlerin ve gençlik örgütlerinin görüş, düşünce ve ihtiyaçlarının dikkate alınması sağlanabilmektedir. Bunun yanı sıra Diyalog mekanizması gençleri ilgilendiren tüm konularda AB ülkeleri arasında iş birliğini teşvik eden 2019-2027 AB Gençlik Stratejisi'nin uygulanmasını da desteklemekte ve denetlemektedir (EU, 2024b). AB Gençlik Diyalogu, ülkedeki katılımcı süreçler temelinde, gençlik bakanlıkları, ulusal gençlik konseyleri, gençlik örgütleri, gençlik çalışanları, araştırmacılar ve her kesimden gençlerin temsilcileri aracılığıyla ulusal çalışma grupları tarafından organize edilmektedir. Böylece gençlik temsilcileri ve karar alıcılar birlikte çalışma olanağına kavuşabilmektedirler (EU, 2024a). Tüm gençlerin politika şekillendirmeye katkıda bulunabilmesine fırsat sağlayan bu diyalog mekanizması gençlerin vatandaşlık bilinçlerini ve yaşadıkları topluma aidiyet duygularını güçlendirmeyi de hedeflemektedir. Netice itibarıyla AB gençlik politikası, Gençlik Hedefleri, Gençlik Stratejisi ve Gençlik Diyalogu gibi katılımcı yönetim mekanizmaları aracılığıyla ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde karar alma süreçlerinde gençlik katılımının teşvik edilmesi ve cesaretlendirilmesi mantığına dayanmaktadır.

“Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” ve Gençlik Katılımı

Çalışmanın önceki bölümlerinde açıklanan üç farklı belge üzerinden ele alınan gençlik katılımının Birlik düzeyinde somut olarak nasıl sağlandığını Avrupa Gençlik Hedeflerinin onuncusu olan “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” hedefi ile açıklamak yerinde olacaktır. Çünkü Hedefe ulaşılmasında gençlik katılımının rolü ve görevi büyüktür. Bu örnek, çalışmanın üzerinde durduğu Avrupa Gençlik Hedefleri'nin onuncusu olan “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” hedefine ulaşmada gençlerin katılımına verilen rol ve görevlerin incelenmesini içermektedir (EU, 2024e). Söz konusu Hedef en başta tüm gençlerin çevreye duyarlı, eğitilmiş ve günlük yaşamlarında fark yaratabilecek bir güce sahip olduklarını savunmakta ve hatta günümüz gençlerinin özellikle bilgi ve iletişim teknolojileri ile sosyal medyayı kullanma konusunda yeteneklerinin sınırsız olduğunu savunmaktadır. Bu durumu bir fırsat olarak değerlendiren Hedef, toplumun en dinamik parçasını oluşturan gençlerin çevreye duyarlı “sürdürülebilirlik” politikalarının gerek oluşturulmasında gerekse de

kamuoyunda farkındalığının artırılmasında onlara büyük rol düştüğünü vurgulamaktadır.

Üretilenden daha fazla tüketilen günümüz dünyasında, iklim değişikliğine ve büyüyen çevresel tehditlere karşı toplumun tüm aktörlerinin ortak hareket etmesi gerekmektedir. Bu nedenledir ki yukarıda da değinildiği gibi “gelecek” olarak nitelendirilen toplumun geniş bir kesimini oluşturan gençlerin söz konusu tehditlere karşı üretilecek fikirlerde ve çözümlerde aktif bir siyasal aktör olarak yer alması gerekmektedir (Schreuder, 2019: 6). Çünkü insanlar karar alma süreçlerinde ya da bir politikanın oluşturulma aşamasında o politikanın şekillenmesinin düşünsel bir parçası oldukları zaman kendilerini alan kararların bir parçası olarak hissederler ve bu hissiyat da onlarda aidiyet ve kimlik duygusunun gelişmesine katkı sağlar. Bireyler, aidiyet duydukları ve kimliklerini bu aidiyet üzerinden tanımladıkları yapılara karşı sorumluluk hissetme eğilimindedir. Bu sorumluluk duygusu, ilgili yapı ya da değerleri koruma ve sahiplenme davranışlarını beraberinde getirir. Koruma ve sahiplenme davranışı ise bireyin aidiyet bağını daha da güçlendirir. Bu durum, siyasal katılım açısından bir döngü oluşturur. Söz konusu döngünün en yoğun biçimde yaşandığı dönem ise gençliktir. Dolayısıyla, yüksek sorumluluk bilincine sahip genç bireylerin varlığı, onların içinde bulundukları topluma ve ülkeye yönelik aidiyet ve kimlik bilinciyle doğrudan ilişkilidir. Bu bağ ancak gençlerin yaşadıkları yerel ya da ulusal düzeyde kendilerini ilgilendiren politikaların oluşturulma ve karar alma süreçlerine aktif olarak katılmalarıyla kurulabilir. Bu doğrultuda “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” hedefleri de az önce dile getirilen sorumluluk bilincinin, aidiyet ve kimlik bağının güçlenmesi temelinde öncelikler belirlemiş ve bu öncelikleri karar alıcılara doğrudan iletebilmiştir. Gençlere çevresel sürdürülebilirlik sorunlarının çözümünde söz hakkının verilmesi, gençlerin her düzeyde sürdürülebilir kalkınma politikalarının oluşturulma süreçlerine dahil edilmesinin sağlanması, çevreye zararlı üretim ve tüketim konusunda gençlerin farkındalıklarının artırılması, gençlerin çevre sektöründe gönüllü olma fırsatlarının desteklenmesi ve artırılması, gençlerin daha sürdürülebilir bir yaşam tarzına sahip olabilmesi için çevre dostu altyapıya kolay erişilebilirliklerinin sağlanması, çevre dostu çözümlerin ve teknolojilerin artırılması için gençlerin yararlanabilecekleri araştırma ve yenilik girişimlerinin desteklenmesini bu öncelikler arasında sayabiliriz.

Yukarıda ele alınan belgeler doğrultusunda, Avrupa Birliği gençlerle ilgili politika ve faaliyetlerde eşitlik, ayrımcılık yapmama, kapsayıcılık ve katılım ilkelerine öncelik vermektedir. Bu kapsamda, tüm gençlerin kendilerini ilgilendiren politika ve faaliyetlere katılımını desteklemekte ve politikaların geliştirilmesi, uygulanması ve takip edilmesini gençlerin sorumluluk bilincini artıracak şekilde onlara bırakmaktadır. Birlik, gençlerin yönetime katılma hakkını destekleyip teşvik etmektedir. Bu nedenle, gençlerin katılım becerilerini

artıracak stratejiler geliştirmekte ve onları katılım süreçlerine hazırlayacak politika belgelerini, gençlerle birlikte yönetim ilkeleri çerçevesinde hazırlamaktadır. Böylece Birlik, gençlerin katılımını stratejik gündemine olarak karar vericileri bu konuda doğrudan harekete geçmeye davet etmektedir.

Buraya kadar bu çalışma içerisinde Birliğin, Sürdürülebilir Yeşil Avrupa hedeflerinin belirlenmesi ve bu hedeflere ulaşılmasında gerekli politik uygulamaların hayata geçirilmesi için alınan kararların içerisinde gençlik katılımını teşvik ettiğini, gençleri bu anlamda cesaretlendirdiğini ve bu yaklaşımını politika belgeleriyle de hayata geçirerek gençlik katılımına hukuki ve siyasi bir zemin kazandırdığını inceledik. Çalışmanın ikinci ayağında yapılacak inceleme ise kendi içerisinde ikiye ayrılacaktır. Bunlardan ilki Birliğe aday ülke olarak Türkiye Cumhuriyeti’nin gençlik katılımına verdiği rol ve önemin ülkenin gençlik politikası strateji belgelerinde nasıl karşılık bulduğu ve bu çerçevede Avrupa Gençlik Hedeflerine ulaşmada gençlik katılımının nasıl sağlanmaya çalışıldığının incelenmesi olacaktır. İkinci incelemeyi ise Türkiye’deki gençlik politika rehberlerinin “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” kapsamında “Avrupa Gençlik Hedefleri” ile uyum düzeyinin tespit edilmesi oluşturacaktır.

Türkiye’de Gençlik Politikaları

AB’ye aday üye ve Birlik üyesi ülkeler için önemli bir ticaret ortağı olması sebebiyle Türkiye yeşil dönüşüme duyarsız kalmamıştır. 2021 yılında Ticaret Bakanlığı önderliğinde hazırlanan “Yeşil Mütabakat Eylem Planı” ile uyum sürecinde Türkiye AB’deki iklim değişikliği ve kapsayıcı diğer risklere ilişkin geliştirilen yeşil dönüşüm ilkesine katkı sunmuştur (Aksoy, 2023: 36). Toplam dokuz ana başlık altında otuz iki hedef ve seksen bir eylem içeren plan dokuzuncu başlık altında Avrupa Yeşil Mütabakatı bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri başlığı altında hedeflere yer vermiştir. Türkiye’de gençlere yerel ve merkezi düzeyde; doğrudan ve dolaylı olarak hizmet veren pek çok kamu kurum ve kuruluşu ile sivil toplum kuruluşu vardır. Gençlik ve Spor Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sosyal Yardımlar Genel Müdürlüğü, Ulusal Ajans, Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu bunlardan bazılarıdır. Çalışmada söz konusu kurumlarca hazırlanan ve “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa Hedefi” kapsamında olduğu değerlendirilen politika belgeleri amaç çerçevesinde incelenmiştir. Politika belgeleri özelinden değerlendirmeye geçmeden önce, en temel politika belgesi olması itibarıyla Anayasanın öncelikle incelenmesinde yarar vardır. T.C. Anayasa’sı gençlik tanımlamasına göre;

“Devlet, İstiklal ve Cumhuriyetimizin emanet edildiği gençlerin müspet ilmin Atatürk İlke ve İnkılapları doğrultusunda ve devletin

ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü ortadan kaldırmayı amaç edinen görüşlere karşı yetişme ve gelişmelerini sağlayıcı tedbirleri alır.” (Anayasa m. 58).

Görüldüğü gibi 1982 Anayasası gençlik ile ilgili bağımlılık, suç ve cehalet bağlamında üç önemli konuya vurgu yapmakta, devletin bu konularda gerekli tedbirleri alacağı belirtilmektedir. Her ne kadar Anayasada “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” kapsamında doğrudan bir hedef bulunmamakla birlikte, Devlet, İstiklal ve Cumhuriyetin gençlere emanet edildiği vurgusu, bu yolda alınacak kararlara gençlerin katılımının sağlanması gerekliliği yönünde yorumlanabilir niteliktedir. Anayasa’nın temel bir belge olması gerçeğinden hareketle çalışmanın amacı kapsamında katılımın vurgulanmış olması önemlidir.

Çalışma kapsamında incelenen bir diğer politika belgesi ise, ülkenin ekonomi, sağlık, eğitim, ulaşım, sosyal güvenlik, adalet vb. konulara dair kararların alınması ve politika uygulamalarının belirlenmesi adına oluşturulan Beş Yıllık Kalkınma Planlarıdır. Planlar, yakın dönemde yeşil ve dijital dönüşüm konularını da kapsamaya başlamıştır. Bu bağlamda, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel açıdan gelişmesine yardımcı olmak amacıyla belirlenen hedeflere ulaşmada stratejik öneme sahip olan kalkınma planları, belirli bir süre boyunca uygulanarak ülkelerin gelişmesine katkı sunmaktadır. Türkiye tarihinde birçok kalkınma planı ve programı uygulanmış ancak günümüze kadar ulaşan kalkınma planları II. Dünya Savaşı’ndan sonraki süreçte, 1963-1967 yılları arasında, uygulanmaya başlamıştır. AB’nin “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” için Avrupa Gençlik Hedeflerinin yayımlandığı dönem ve sonrası çalışmanın sınırlılığını oluşturduğundan, Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planından günümüze, Kalkınma Planlarının “Gençlik” başlığı altında gençlerle ilgili ilke ve politikalar incelenmiş; “Yaşanabilir Şehirler ve Sürdürülebilir Çevre” (Onuncu ve On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında kullanılmıştır) ile “Yeşil ve Dijital Dönüşümle Rekabetçi Üretim” (sadece On İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında kullanılmıştır) başlıkları altında da çevre sorunları, sürdürülebilir çevre, yeşil dönüşüm ve iklim değişikliği konuları ile ilgili inceleme yapılmıştır.

Kalkınma Planlarında Sürdürülebilirlik, Yönetişim ve Katılım

Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (10. BYKP) (2014-2018) (PB 1)

Hizmet sektörünün geliştirilmesi, sosyal güvenlik sisteminin güçlendirilmesi, kamu yönetiminin modernleştirilmesi, üretim yapısının çevresel sürdürülebilirliğinin sağlanması ve bölgesel ekonomik farklılıkların azaltılması gibi temel hedeflerle oluşturulan Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (10. BYKP) 2014-2018 yılları arasındaki dönemi kapsar. 10. BYKP’ında; gençlerin sosyal hayata ve karar alma mekanizmalarına katılmaları, bu süreçte aktif rol almaları ayrıca dezavantajlı gençlerin katılımı üzerine önemli ifadeler yer almaktadır. Söz konusu ifadelere aşağıda yer verilmektedir.

“Gençlere ve çocuklara yönelik hizmetlerin bütüncül bir yaklaşımla sunulması ve yaygınlaştırılması amacıyla yeni bakanlıklar kurulmuş ve strateji belgeleri hazırlanmıştır. Çocuk ve gençlerin fırsat eşitliğinin artırılmasına yönelik sağlık sigortasının kapsamı genişletilmiş; şartlı eğitim ve sağlık yardımları, ücretsiz kitap, okul sütü ve taşınabilir eğitim uygulamaları geliştirilmiş; erken çocukluk eğitimi yaygınlaştırılmış ve okullaşma oranları artırılmıştır. Ayrıca gençlere yönelik burs, kredi ve barınma imkânları iyileştirilmiş, gençlik merkezleri ve kampları ile hareketlilik programları yaygınlaştırılmıştır. Dezavantajlı çocuk ve gençlere yönelik başta SODES olmak üzere sosyal destek programları yürütülmektedir” (10. BYKP, 2014: 41). “Gençlerin sosyal hayatta ve karar alma mekanizmalarında daha aktif rol almaları sağlanacak, hareketlilik programları özellikle dezavantajlı gençlerin katılımını artıracak biçimde genişletilip çeşitlendirilecektir” (10. BYKP, 2014: 42).

İfadelerden de anlaşıldığı üzere, Plan gençlerin eğitim, istihdam, sağlık, sosyal hayat ve çevreye dair ihtiyaçları çerçevesinde oldukça kapsamlı gençlik politikası oluşturmuştur. Bu bağlamda 10. BYKP gençlerin kalkınmada aktif rol alması ve kalkınma sürecine katkı sağlaması açısından önemlidir.

Planda iklim değişikliği ve çevre konusunda ise şu hükümler yer verilmiştir.

“... Çevre kirliliği, iklim değişikliği, çölleşme, ormansızlaşma, su kirliliği ve küresel ısınmayla ilgili sorunlar dünya gündemindeki yerini korumaktadır. Sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmak için küresel ölçekte başlayan yeni büyüme modeli arayışlarıyla birlikte “yeşil büyüme” kavramı önem kazanmıştır” (10. BYKP, 2014: 13). “Ülkemizde başta iklim değişikliği olmak üzere, çevre sorunlarına duyarlı politikalar sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde yürütülmüş, kurumsal yapı, mevzuat ve standartlar geliştirilmiştir” (10. BYKP, 2014: 25). “İklim değişikliği ile mücadele ve uyum çalışmaları ülke gerçekleri gözetilerek ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar ile görevli kabiliyetler ilkeleri doğrultusunda sürdürülecektir” (10. BYKP, 2014: 137).

Planla birlikte gençlere yönelik çevre eğitimleri ve çevre projeleri hayata geçirilmiş ve çevre politikalarına gençlerin katılımları sağlanmış olacaktır.

On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (11. BYKP) (2019-2023) (PB 2)

Türkiye’nin teknoloji ve inovasyon alanında ilerleme kaydetmesi, insan kaynaklarının geliştirilmesi, çevrenin korunması ve sürdürülebilir bir ekonomik

büyüme sağlanması temel hedefleriyle oluşturulan On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (11. BYKP) toplumun aktif üyeleri olan gençleri önemli bir kaynak ve güç olarak görmektedir. Önceki kalkınma planında belirtilenlere ilave olarak gençlerin katılımı ve sürdürülebilir çevre konularına yer verilmiş, gençlerin çevre bilinci kazanmaları için politikalar belirleyerek gençler arasında yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının teşvik edilmesi hedeflenmiştir. Planda gençlerle ilgili olarak şu ifadeler yer almaktadır.

“Gençlerin kalkınmanın önemli itici gücü olma potansiyellerini öne çıkarmayı amaçlayan On Birinci Kalkınma Planı döneminde gençlerin; yaşam becerileri yüksek özgüven sahibi, insani ve milli değerleri haiz, bilgi toplumunun gerekleriyle donanmış, yetenekleri, eğitimleri ve tercihleri ile sosyal, siyasal ve ekonomik hayata aktif katılan, yaşadığı topluma ve sorunlarına duyarlı olmalarını amaçlayan politikalar öngörülmektedir (11. BYKP, 2019: 126). “Gençlerin güçlü yaşam becerilerine, insani ve milli değerlere sahip olarak yetişmelerinin, iktisadi ve sosyal hayata ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarının sağlanması temel amaçtır” (11. BYKP, 2019: 145). “Gençlerin sosyal hayatta ve karar alma mekanizmalarında daha aktif rol almaları sağlanacak, hareketlilik programları özellikle dezavantajlı gençlerin katılımını artıracak biçimde genişletilip çeşitlendirilecektir” (11. BYKP, 2019: 145).

Planda iklim değişikliği, çevrenin korunması ve sürdürülebilirlik konularında ifade edilen bazı hükümlere ise şu ifadelerle yer verilmiştir.

“Çevre ve doğal kaynakların korunması, kalitesinin iyileştirilmesi, etkin, entegre ve sürdürülebilir şekilde yönetiminin sağlanması, her alanda çevre ve iklim dostu uygulamaların gerçekleştirilmesi, toplumun her kesiminin çevre bilinci ile duyarlılığının artırılması temel amaçtır”. (11. BYKP, 2019: 168). “Toplumun çevre bilincini artırmaya yönelik çevre ve doğa koruma ile sürdürülebilir üretim ve tüketim konularında eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları gerçekleştirilecektir” (11. BYKP, 2019: 169).

On İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (12. BYKP) (2024-2028) (PB 3)

Milletin temel değerlerini ve beklentilerini esas alıp ekonomik ve sosyal kalkınmayı sağlayarak ülkenin uluslararası konumunun yükseltilmesi ve refahının artırılmasını amaçlayan On İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2024-2028) (12. BYKP); istikrarlı büyüme, güçlü ekonomi, yeşil ve dijital dönüşümle rekabetçi üretim, nitelikli insan, güçlü aile, sağlıklı toplum, afetlere dirençli yaşam alanı, demokratik ve iyi yönetim olmak üzere beş ana eksen

oluşmaktadır (12. BYKP). Plan önceliklerden farklı olarak, yeşil ve dijital dönüşümü ayrı bir bölümde ele almakta ve rekabetçi üretim için önemini vurgulamaktadır. Ayrıca, insan odaklılık, katılımcılık, kapsayıcılık, hesap verebilirlik, öngörülebilirlik, şeffaflık, verimlilik ve etkinlik 12. BYKP’nın temel ilkeleri olarak belirtilmiştir (12. BYKP, 2024: 52). Söz konusu ilkeler çerçevesinde planda gençler ve gençlerin katılımına dair şu ifadelere yer verilmektedir.

“İşgücüne dâhil olmayan nüfusun ekonomide aktif hale gelmesi amacıyla kadın ve gençler başta olmak üzere işgücüne katılımın teşvik edilmesine, yeşil ve dijital dönüşümün de gerektirdiği mesleki becerilerin kazandırılmasına ve işgücü piyasasının esnekleştirilmesine yönelik programlar hayata geçirilecektir. Çalışma çağındaki her bireyin üreterek gelir elde edeceği beceriler ile aidiyet hissedeceği meslekleri edinmesine yönelik politikalar uygulamaya konulacaktır” (12. BYKP, 2024: 54).“Gençlerin güçlü yaşam becerilerine, eğitim ve istihdam imkânlarına, insani ve milli değerlere sahip olarak yetişmelerinin, iktisadi ve sosyal hayat ile karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarının sağlanması temel amaçtır” (12. BYKP, 2024: 178).“Gençlerin yeşil ve dijital dönüşümün etkilerine ve geleceğin ihtiyaçlarına uyum sağlayabilmesi ve üretkenliklerinin desteklenmesi için gerekli becerileri kazanmalarına yardımcı programlar geliştirilecektir”(12. BYKP, 2024: 178).“Gençlik merkezleri ile genç ofislerin sayısı ihtiyaca göre artırılacak ve benzer faaliyetler yürütülen kuruluşlarla ortaklıklar geliştirilecektir” (12. BYKP, 2024: 178).“Gençlerin proje ve faaliyetlere katılımları artırılarak sorumluluk alma ve liderlik becerilerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler yaygınlaştırılacaktır” (12. BYKP, 2024: 178). “Gençlerin karar alma süreçlerine aktif katılımını sağlayacak mekanizmaların sayısı ve niteliği artırılacaktır” (12. BYKP, 2024: 178).“Türkiye Ulusal Gençlik Konseyi’nin aktif hale getirilmesine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır” (12. BYKP, 2024: 179).“Gençlerin gönüllülük faaliyetlerine ilişkin bilinçlendirilmesi ve katılımlarının artırılmasına yönelik çalışma yürütülecektir” (12. BYKP, 2024: 179).“Ülkemizin geliştirilebilecek alanlarında çalışmalar üretmek üzere ilgili kamu kurum ve kuruluşları, STK’lar, üniversite ve özel sektör ile gençleri bir araya getiren yönetim modelleri geliştirilecektir” (12. BYKP, 2024: 179).“Gençlik alanında faaliyet gösteren STK’ların kurumsal yapıları, iletişim kabiliyetleri ve proje yapma kapasiteleri geliştirilecektir” (12. BYKP, 2024: 179).

Planda iklim değişikliği ve yeşil dönüşüm konusunda ise şu ifadelere yer verilmiştir.

“İklim değişikliğiyle mücadeleyi merkeze alan düşük karbonlu büyüme yaklaşımıyla 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda adımlar atılmaktadır. İklim değişikliğine uyum, teknoloji geliştirme ve transferi, kapasite geliştirme ve finansman yönünde adımların atılmasına öncelik verilmektedir. Sıfır atık yönetim sisteminin güçlendirilmesi, yeşil dönüşümün desteklenmesi, döngüsel ekonomiye geçiş ile toprak ve su kaynaklarının sürdürülebilir şekilde yönetilmesi yönünde çalışmaların önemi artmaktadır” (12. BYKP, 2024: 200). “İklim değişikliğiyle ilgili uygulamaların bütüncül bir biçimde ele alındığı temel mevzuat hazırlığı tamamlanacaktır” (12. BYKP, 2024: 210). ““Paris Anlaşması” hedeflerine ulaşmak amacıyla sera gazı emisyonlarını azaltmak, iklim değişikliğine uyum ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında atılacak adımları ortaya koymak üzere strateji ve eylem planları hazırlanacak ve uygulamaya geçirilecektir” (12. BYKP, 2024: 210). ““Yeşil Mutabakat Eylem Planı” kapsamında sektörel yol haritaları güncellenecek, izleme ve değerlendirme sistemleri geliştirilecek ve mevzuat çalışmaları yürütülecektir” (12. BYKP, 2024: 210). “Net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda iklim değişikliğiyle mücadelenin ekonomiye maliyetlerini en aza indirecek ve dijital dönüşümle birlikte yeşil dönüşümün getirdiği fırsatlardan azami düzeyde faydalanılmasını sağlayacak düzenlemeler hayata geçirilecektir.” (12. BYKP, 2024: 53). “Başta enerji, ulaştırma, sanayi ve tarım sektörleri olmak üzere sürdürülebilir, düşük emisyonlu, dijital üretim teknikleriyle bütünleşik ve çevre dostu politikalar benimsenecek, net sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda yeşil dönüşüme yönelik gerekli düzenlemeler hayata geçirilecektir” (12. BYKP, 2024: 55). “Toplam istihdam içinde yeşil dönüşüme uyumlu işgücünün payının artırılması için gerekli politikalar uygulamaya konulacak, yeşil dönüşüm sürecinden çalışanların olumsuz etkilenmemesine yönelik adil geçiş mekanizmaları kurulacaktır” (12. BYKP, 2024: 57). “Sanayinin yeşil dönüşümü konusunda kamu ve özel sektörün kurumsal kapasitesi geliştirilerek farkındalık artırılacaktır (12. BYKP, 2024: 84). “Yeşil ve dijital dönüşüm başta olmak üzere gelişen ihtiyaçlar doğrultusunda mevcut mevzuat ve uygulamalar katılımcı bir yaklaşımla iyileştirilecektir” (12. BYKP, 2024: 142).

Hükümet Programlarında Sürdürülebilirlik, Yönetişim ve Katılım

Türkiye’de gençleri odağına alan bir diğer politika belgesi ise Hükümet (Yıllık) Programlarıdır. 2018 yılı hükümet programı (PB 4) ile 2019 yılı sonrasında içinde Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programları (CYP) incelendiğinde “Çocuk ve Gençlik” başlıkları altında gençlik ile ilgili ele alınan temel konuları; işsizlik, çocuk işçiliği, Suriyeli gençler ve çocuklar, madde bağımlılığı, erken okul terki gibi sorun alanları oluşturmaktadır. Bununla birlikte gençlerin toplumsal hayata katılımları konusu da bölümlerde yer almaktadır. Programda aktif katılımı ilgili

“Gençlerin toplumsal hayata aktif katılımlarını ve sağlıklı bireyler olarak yetişmelerini sağlayacak, özgüven ve toplumsal aidiyet duygularını güçlendirecek hizmetlerin sunulması ve çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Bu amaçla politika ve hizmetlerin geliştirilmesi, yürütülmesi ve kurumlar arası eşgüdümün artırılması ihtiyacı devam etmektedir” (CYP, 2018: 112).

2019 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında (PB 5) gençliğin aktif katılımı için politika ve tedbirler şöyle ifade edilmiştir;

“Eğitimde ve istihdamda olmayan gençlerin profilleri belirlenerek durumlarına uygun eğitime, işgücüne ve istihdama yönlendirici politikalar ve programlar geliştirecektir” (CYP, 2019: 113). “Türkiye Ulusal Gençlik Konseyine yönelik ikinci mevzuat çalışmaları tamamlanacak ve Konseye üyelik işlemlerine yönelik düzenlemeler gerçekleştirilecektir” (CYP, 2019: 113). “Gençlerin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlamak amacıyla düzenlenen eğitim faaliyetlerinin, rehberlik hizmetlerinin ve gençlik alanında yapılan inceleme ve araştırmaların sayısı ve kalitesi artırılacaktır” (CYP, 2019: 13).

2020 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında (PB 6), ise “*Gençlerin güçlü yaşam becerilerine, insani ve millî değerlere sahip olarak yetişmelerinin, iktisadi ve sosyal hayata ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarının sağlanması*” (CYP, 2020: 297). Temel amaç olarak ifade edilmiştir. Ayrıca,

“Gençlerin ulusal ve uluslararası platformlarda daha aktif hale gelmesi, taleplerini dile getirmesi ve katkı sağlamasında önemli bir araç olma potansiyeli taşıyan Türkiye Ulusal Gençlik Konseyine yönelik ikincil mevzuat çalışmalarının bitirilmesi ve Konseye işlevsel bir yapı kazandırılmasına yönelik çalışmaların tamamlanması ihtiyacı devam etmektedir” (CYP, 2020: 298). “Gençlerin sosyal hayatta ve karar alma mekanizmalarında aktif rol almaları desteklenecek, hareketlilik programları özellikle

dezavantajlı gençlerin taleplerine uygun biçimde genişletilip çeşitlendirilecektir”(CYP, 2020: 299).“Başta Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından gençlik merkezleri ve gençlik kamplarında yürütülen programlar olmak üzere, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlamasına yönelik düzenlenen programlar ile faaliyetlerin sayısı ve kalitesi artırılacaktır” (CYP, 2020: 299).“Türkiye Ulusal Gençlik Konseyinin aktif hale getirilmesine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır” (CYP, 2020: 299).“Gençler gönüllülük faaliyetleri kapsamında bilinçlendirilecek ve yönlendirilecek, gençlerin gönüllü faaliyetlere katılımı teşvik edilecektir” (CYP, 2020: 300).

2021 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında (PB 7); Gençlerin güçlü yaşam becerilerine, insani ve millî değerlere sahip olarak yetişmelerinin, iktisadi ve sosyal hayata ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarının sağlanması temel amaçtır (CYP, 2021). Buna göre,

“Ulusal ve uluslararası platformlarda gençlerin daha aktif ve söz sahibi hale gelmesi, taleplerini dile getirmesi ve karar alma mekanizmalarına katılım sağlamasında önemli bir araç olma potansiyeli taşıyan Türkiye Ulusal Gençlik Konseyine yönelik ikincil mevzuat düzenlemesi ile Konseye işlevsel bir yapı kazandırılmasına yönelik hazırlıklar devam etmektedir” (CYP, 2021: 310).“Gençlerin sosyal hayatta ve karar alma mekanizmalarında aktif rol almaları desteklenecek, hareketlilik programları özellikle dezavantajlı gençlerin taleplerine uygun biçimde genişletilip çeşitlendirilecektir” (CYP, 2021: 312).“Başta Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından gençlik merkezleri ve gençlik kamplarında yürütülen programlar olmak üzere, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlamasına yönelik düzenlenen programlar ile faaliyetlerin sayısı ve kalitesi artırılacaktır” (CYP, 2021: 312).“Türkiye Ulusal Gençlik Konseyinin aktif hale getirilmesine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır” (CYP, 2021: 312). “Gençler gönüllülük faaliyetleri kapsamında bilinçlendirilecek ve yönlendirilecek, gençlerin gönüllü faaliyetlere katılımı teşvik edilecektir” (CYP, 2021: 312). “Gençlik alanında faaliyet gösteren STK’ların kurumsal kapasiteleri geliştirilecektir” (CYP, 2021: 312).

2022 Yılı Cumhurbaşkanlığı Programında (PB 8); Gençlerin güçlü yaşam becerilerine, insani ve millî değerlere sahip olarak yetişmelerinin, iktisadi ve sosyal hayata ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarının sağlanması temel amaçtır (CYP, 2022). Bu bağlamda belgede yer alan ifadeler şöyledir.

“Ulusal ve uluslararası platformlarda gençlerin daha aktif ve söz sahibi hale gelmesi, taleplerini dile getirmesi ve karar alma mekanizmalarına katılım sağlamasında önemli bir araç olma potansiyeli taşıyan Türkiye Ulusal Gençlik Konseyine yönelik ikincil mevzuat düzenlemesi ile Konseye işlevsel bir yapı kazandırılmasına yönelik hazırlıklar devam etmektedir” (CYP, 2022: 286). “Gençlerin sosyal hayatta ve karar alma mekanizmalarında aktif rol almaları desteklenecek, hareketlilik programları özellikle dezavantajlı gençlerin taleplerine uygun biçimde genişletilip çeşitlendirilecektir” (CYP, 2022, s. 288). “Başta Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından gençlik merkezleri ve gençlik kamplarında yürütülen programlar olmak üzere, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlamasına yönelik düzenlenen programlar ile faaliyetlerin sayısı ve kalitesi artırılacaktır” (CYP, 2022: 288). “Türkiye Ulusal Gençlik Konseyinin aktif hale getirilmesine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır” (CYP, 2022: 288). “Gençler gönüllülük faaliyetleri kapsamında bilinçlendirilecek ve yönlendirilecek, gençlerin gönüllü faaliyetlere katılımı teşvik edilecektir” (CYP, 2022: 288). “Gençlik alanında faaliyet gösteren STK’ların kurumsal kapasiteleri geliştirilecektir” (CYP, 2022: 288).

2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında (PB 9), Gençlik merkezleri ve kamplarında yürütülmekte olan hizmetler, hareketlilik programları ve sosyokültürel faaliyetler vasıtasıyla gençlerin toplumsal hayata aktif katılımlarının artırılması, umut, özgüven ve toplumsal aidiyet duygularının güçlendirilmesi, gençler arasında sosyal sorumluluk ve gönüllülük bilinci ve kültürünün geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Gençlerin güçlü yaşam becerilerine, insani ve millî değerlere sahip olarak yetişmelerinin, iktisadi ve sosyal hayata ve karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarının sağlanması temel amaçtır (CYP, 2023). Buna göre,

“Başta Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından gençlik merkezleri ve gençlik kamplarında yürütülen programlar olmak üzere, gençlerin kişisel ve sosyal gelişimine katkı sağlamasına yönelik düzenlenen programlar ile faaliyetlerin sayısı ve kalitesi artırılacaktır” (CYP, 2023: 280). “Türkiye Ulusal Gençlik Konseyinin aktif hale getirilmesine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır” (CYP, 2023: 280). “Gençler gönüllülük faaliyetleri kapsamında bilinçlendirilecek ve yönlendirilecek, gençlerin gönüllü faaliyetlere katılımı teşvik edilecektir” (CYP, 2023: 280). “Gençlik alanında faaliyet gösteren STK’ların kurumsal kapasiteleri geliştirilecektir” (CYP, 2023: 280).

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında (PB 10); Gençlerin güçlü yaşam becerilerine, eğitim ve istihdam imkânlarına, insani ve millî değerlere sahip olarak yetişmelerinin, iktisadi ve sosyal hayat ile karar alma mekanizmalarına aktif katılımlarının sağlanması temel amaçtır (CYP, 2024). Belgede bu kapsamda şu ifadelere yer verilmiştir.

“Gençlerin karar alma süreçlerine aktif katılımını sağlayacak mekanizmaların sayısı ve niteliği artırılacaktır” (CYP, 2024: 348). “Türkiye Ulusal Gençlik Konseyi”nin aktif hale getirilmesine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır” (CYP, 2024: 349). “Gençlerin gönüllülük faaliyetlerine ilişkin bilinçlendirilmesi ve katılımlarının artırılmasına yönelik çalışma yürütülecektir” (CYP, 2024: 350).

Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesinde Sürdürülebilirlik Yönetişim ve Katılım

Türkiye Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından hazırlanan Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi (PB 11)

“Gençlerin evrensel ve insani değerlere sahip, milli ve manevi değerlerine bağlı, çevreye saygılı, bilgi ve özgüven sahibi, etkin, girişimci, toplumsal aidiyet duygusu yüksek, toplumsal hayata aktif katılan, temel hak ve hürriyetlerini etkin bir biçimde kullanan ve uluslararası alanda akranlarıyla rekabet edebilecek seviyede bireyler olarak kendi potansiyellerini tam anlamıyla gerçekleştirilebilecek imkan ve zemini oluşturma” (GSB; 2013: 5-6)

vizyonu ile oluşturulmuştur. Gençlik algısını doğru bir zemine oturtma; gençliğin ihtiyaç, beklenti ve endişelerini tespit etme; gençlerle ilgili kurumlar arasındaki koordinasyon ve işbirliğini sağlama ve gençliğin vatandaşlık bilincini geliştirme ve demokratik katılımını sağlama gibi pek çok amaç için oluşturulan politika belgesi, söz konusu amaçlara erişimde başta katılımcılık olmak üzere, erişilebilirlik, bütüncülük, uygulanabilirlik, şeffaflık vb. pek çok unsur da kendisine ilke edinmiştir (GSB, 2013: 5-6).

Günümüzün çevre sorunlarına dikkat çeken politika belgesi, çevre sorunlarının ortadan kaldırılması veya azaltılabilmesi için gençlere önemli roller düşüğünü vurgulamaktadır. Belge çevre sorunları ile ilgili olarak gençlere yönelik iki temel politika ve bu politikalara erişimde ulaşılması gereken hedefleri belirlemiştir. Söz konusu politikalardan ilki gençlerin çevreye daha duyarlı hale gelmesi ve farkındalıklarının artırılmasıdır. Politikanın gerçekleşmesi için çevre bilincinin tüm eğitim kademelerinde müfredatta yer edinmesi, gençler arasında çevreye zarar vermeyen araç ve gereçlerin kullanımının özendirilmesi, gençlerin enerji dönüşümü ve geri dönüşüm hakkında bilgilendirilmesi ve gençlerde çevre duyarlılığının artırılması için uygun medya araçlarının kullanılması temel

hedefler olarak sıralanmaktadır. Belgede yer alan çevreyle ilgili bir diğer politika ise gençler arasında doğa sevgisini yaymak amacıyla, doğada gerçekleştirilen etkinliklerin artırılmasıdır. Bu politika gereğince de gençlerin doğada daha fazla zaman geçirmelerini sağlamak amacıyla doğa sporlarının teşvik edilmesi, gençlik doğa kamplarının yaygınlaştırılması, gençlere doğa ile ilgili projelere katılımlarının sağlanması vb. hedef olarak planlamıştır (GSB, 2013: 24-25). Politika belgesinde, “Demokratik Katılım ve Yurttaşlık Bilinci” başlığı altında, gençlerin siyasi katılımı ve paydaşlığının ileri demokrasinin kurulmasında önemi vurgulanmakta; gençlerin katılımcı demokraside karşılaştıkları engellerin tespit edilip kaldırılması ve gençlerin sivil toplum kuruluşlarında kurucu, yönetici ve üye olarak yer almalarının teşvik edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Bu nedenledir ki eğitim-öğretim politikaları belirlenirken demokrasi bilincinin gençler arasında yaygınlaştırılması, gençlerin ulusal ve yerel meclislerde temsil yetlerinin artırılması gerekmektedir. Sivil toplum kuruluşları başta olmak üzere, gençlerle ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları ile yerel yönetimlerin gençlerin karar alım süreçlerine katılımına açık hale gelmesi ve gençlerin siyasal süreçlere katılım imkanlarının artırılması söz konusu politikalara erişimi kolaylaştıran hedeflerdir (GSB, 2013: 26-27).

Araştırma

Araştırma Yöntemi

Çalışmanın incelenmesinde belge karşılaştırması yaklaşımı benimsenmiştir. Bu yöntem kapsamında, incelenen politika belgeleri belirli temalar çerçevesinde karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Söz konusu belgelerin karşılaştırılması sürecinde özellikle gençlik katılımı, sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm gibi temel konulara belgelerin nasıl yaklaştığı incelenmiş; bu bağlamda belgeler arası kavramsal ve içeriksel tutarlılık, önceliklendirme düzeyleri ve uygulama önerileri değerlendirilmiştir. Böylece çalışma, gençlik politikalarına yön veren farklı belgelerin aynı konu başlıkları altında nasıl bir yaklaşım benimsediğini ortaya koymayı ve söz konusu belgelerin hedeflerle ne ölçüde örtüştüğünü incelemeyi amaçlamaktadır.

Karşılaştırma Sonrası Bulgular ve Tartışma

Türkiye’de gençlik politikalarına yön veren politika belgeleri (PB1–PB11), Avrupa Gençlik Hedefleri arasında yer alan “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” başlığıyla örtüşme düzeyleri açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Bu kapsamda yapılan inceleme, belgelerin gençlerin katılımı, çevresel sürdürülebilirlik ve beceri geliştirme konularına farklı düzeylerde ve içeriklerde yaklaştığını ortaya koymaktadır. PB1, gençlik kavramını bütüncül bir bakış açısıyla ele almakta ve özellikle sağlık ile eğitim alanlarında gençlerin desteklenmesini ön plana çıkarmaktadır. Dezavantajlı gençlerin toplumsal hayata ve karar alma süreçlerine aktif katılımı belge açısından öncelikli bir tema olarak

sunulurken, çevresel sorunlar ve iklim değişikliği yalnızca “yeşil büyüme” kavramı çerçevesinde sınırlı bir şekilde ele alınmıştır. Ancak, gençlerin çevresel sorumluluk üstlenmelerine ilişkin somut bir yönlendirme bulunmamaktadır. PB2, gençleri ülke kalkınmasının temel toplumsal kaynaklarından biri olarak görmekte ve onların güçlü yaşam becerileri ile insani ve millî değerler doğrultusunda yetiştirilmelerini hedeflemektedir. Karar alma süreçlerine katılım konusunda PB1 ile benzer bir yaklaşım sergileyen belge, çevre sorunlarına değinse de gençlerin yeşil dönüşüm sürecindeki potansiyel rollerini açık biçimde ortaya koyamamaktadır. PB3, diğer belgelerden ayrıışan özgün bir nitelik taşımakta ve “yeşil dönüşüm” kavramını doğrudan içeren ilk politika metni olma özelliğini taşımaktadır. Bu belgede gençlerin yeşil dönüşüm sürecinde aktif rol üstlenmeleri gerektiği açık bir şekilde ifade edilmekte; ayrıca dönüşümün gerektirdiği mesleki becerilerin kazandırılması amacıyla eğitim desteğine ihtiyaç duyulduğu vurgulanmaktadır. Gençlerin gönüllülük faaliyetleri yoluyla sürece katılımı da desteklenmektedir. Bununla birlikte, söz konusu gönüllülük faaliyetlerinin çevre sektörü ile doğrudan ilişkilendirilmemesi önemli bir eksiklik olarak değerlendirilmektedir. PB4–PB6, gençlerin toplumsal yaşama katılımını teşvik eden genel ilkeler barındırmakla birlikte, çevresel sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm konularına sınırlı düzeyde yer vermektedir. PB7 ve PB8, gençlerin kurumsal karar alma mekanizmalarına katılımını önceliklendiren belgeler olup, özellikle Türkiye Ulusal Gençlik Konseyi’nin aktif hâle getirilmesi ve bu yapının uluslararası düzeyde temsiliyet kazanması yönünde somut öneriler sunmaktadır. PB9 ve PB10, gençlerin aktif vatandaşlık becerilerini geliştirmeyi, sosyal sorumluluk ve gönüllülük bilincini artırmayı hedeflemektedir. Ancak, bu belgelerde de çevresel sürdürülebilirlik doğrudan ele alınmamış; gençlik ile yeşil dönüşüm arasında net bir ilişki kurulmamıştır. PB11, çevre sorunları ve iklim değişikliği bağlamında gençlerin duyarlılıklarının artırılması gerektiğine dikkat çekmekte, bu doğrultuda eğitim ve projelerin geliştirilmesini önermektedir. Ayrıca, demokratik katılım ve yurttaşlık bilinci başlıkları altında gençlerin siyasal süreçlere ulusal ve yerel düzeyde daha etkin katılımının sağlanması gerektiği vurgulanmaktadır. Genel bir değerlendirme yapıldığında, PB1 ve PB2 gençlerin toplumsal katılımını önceleyen belgeler olarak öne çıkmakta; ancak sürdürülebilir kalkınma ve yeşil dönüşüm ekseninde gençliğe özgü rollerin ve sorumlulukların açık biçimde tanımlanmadığı görülmektedir. Bu bağlamda PB3, hem kavramsal derinliği hem de gençlerin yeşil dönüşüm sürecinde aktif aktörler olarak konumlandırılması açısından Avrupa Gençlik Hedefleri’ndeki “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” başlığı ile yüksek düzeyde örtüşen tek politika belgesi olma özelliğini taşımaktadır. Diğer belgeler ise, gençlerin katılımı, gönüllülük ve sosyal sorumluluk gibi temalara odaklanmakta; ancak yeşil dönüşüm sürecine gençlerin etkin katılımını sağlayacak yapısal politika önerileri açısından yetersiz kalmaktadır. Elde edilen bulgular, Türkiye’nin gençlik politikalarının çevresel sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm bağlamında

güçlendirilmesi, ayrıca AB gençlik hedefleriyle daha yüksek düzeyde yapısal uyum sağlanması gerektiğine işaret etmektedir.

Sonuç

Çalışma, AB'nin “Sürdürülebilir Yeşil Avrupa” hedefi doğrultusunda, Türkiye'deki gençlik politikası belgelerinin örtüşme düzeylerini belirlemek amacıyla belge karşılaştırması yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. İnceleme, üç temel ölçüt çerçevesinde yapılandırılmıştır: gençlerin karar alma süreçlerine katılımı; yeşil dönüşüm ve çevresel sürdürülebilirliğe yönelik yaklaşım; ve beceri geliştirme ile eğitim desteği. Elde edilen bulgular, Türkiye'de gençlerin toplumsal ve siyasal katılımının birçok politika belgesinde demokratikleşmenin ve kalkınmanın temel bir unsuru olarak tanımlandığını göstermektedir. Özellikle karar alma süreçlerinde gençliğin daha görünür kılınmasına yönelik çeşitli vurgular mevcuttur. Ancak, çevresel sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm konularında gençliğe özgü rollerin, sorumlulukların ve destekleyici mekanizmaların net bir şekilde tanımlandığı tek belge PB3 olmuştur. PB3, yeşil dönüşüm kavramını yalnızca anmakla kalmayıp, bu dönüşümde gençlerin aktif birer değişim aktörü olarak konumlandırılmasını sağlayan stratejik bir çerçeve sunmaktadır. Bu yönüyle, Avrupa Gençlik Hedefleri'nin 10. maddesiyle yüksek düzeyde örtüşmektedir. Diğer belgeler (PB1, PB2, PB4-PB11) ise, genel katılım, gönüllülük ve toplumsal sorumluluk temaları etrafında şekillenen ifadeler içermekle birlikte, gençlerin sürdürülebilirlik politikalarındaki yerini belirleyen sistematik ve bütüncül bir yaklaşım ortaya koyamamaktadır. Sonuç olarak, Türkiye'nin gençlik politikalarının AB'nin gençlik vizyonu ile tam anlamıyla uyumlu hâle gelebilmesi için, özellikle çevresel sürdürülebilirlik ve yeşil dönüşüm ekseninde gençlerin sürece aktif, sistematik ve sorumluluk sahibi bireyler olarak dâhil edildiği yeni politika yaklaşımlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda, PB3'ün sunduğu bütüncül ve stratejik çerçevenin diğer politika belgeleriyle entegrasyonunun sağlanması ve uygulama düzeyinde kurumsal karşılık bulması, hem Türkiye'nin gençlik politikalarının gelişimi hem de AB ile bütünleşme süreci açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu çalışma, giderek önem kazanan gençlik katılımı konusunu 'Sürdürülebilir Yeşil Avrupa' hedefleri çerçevesinde ele alarak, Türkiye ile Avrupa Birliği'nin gençlik politikalarını politika belgeleri üzerinden kapsamlı bir şekilde karşılaştırmıştır.

Çalışma Araştırma ve Yayın Etiğine uygun olarak hazırlanmıştır.

Kaynakça

- Akay, H. (2023). Kalkınma Planlarındaki Gençlik Politikaları Üzerinden Genel Bir Değerlendirme. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 6(4): 1278-1297.
- Akman, E. Akçay, E. Y. ve Argun, Ç. (2011). Avrupa Birliği’ni Değişen Nüfus Yapısında Gençler ve AB’nin Gençlik Politikaları, *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (22): 41-72.
- Asutay, H. (2017). Almanya’da Gençlik ve Gençlik Kültürleri Kavramlarının Tanımı ve Tarihsel Gelişimi. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1): 59-74.
- Baş, H. (2019). Farklı Refah Rejimlerinde Genç İşsizliği ve Neet’nin Görünümü: İtalya, İngiltere ve İsveç Örnekleri, *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 8(21): 125-148.
- Brondi, S., Sarrica, M. ve Nencini, A. (2012). Youth Participation in Environmental Issues: A Study With Italian Adolescents, *Human Affairs*, (22): 390-404.
- Brooks, R. (2009). Young People and Political Participation: An Analysis of European Union, *Sociological Research Online* 14(1): 63-74.
- Chiapella, E. & Fairclough, N. (2002). “Understanding the new management ideology: A transdisciplinary contropution from critical discourse analysis and new sociology of capitalism” *Discourse and society*, 13 (2): 185-208.
- Council of the Europion Union (2019). “A New Strategic Agenda for the EU (2019-2024)” <<https://www.consilium.europa.eu/en/eu-strategic-agenda-2019-2024/>> (16.09.2024).
- Council of the Europion Union (2024). “EU Strategic Agenda” <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/strategic-agenda-2024-2029/> (20.09.2024).
- Crowley, A. ve Moxon, D. (2024) New and innovative forms of youth participation in decision-making processes, *Council of Europe*, (21).
- Çetiner, Ö. (2024). Avrupa yeşil mutabakatı konusundaki akademik çalışmaların görsel haritalama tekniği ile bibliyometrik analizi. *Anadolu Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 25(1): 275-295.
- Çetintürk, V. E. ve Küçük, H. (2019). Gençlik politikalarında karşılaştırmalı bir değerlendirme: türkiye ve finlandiya örneği” *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 24(2): 263-284.

- European Union. (2012). Communication from the commission to the european parliament, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. <https://youth.europa.eu/year-of-youth_en> (03.09.2024).
- European Union. (2018). Resolution of the council of the european union and the representatives of the governments of the member states meeting within the council on a framework for european cooperation in the youth field: the european union youth strategy 2019-2027, < [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:42018Y1218(01))> (03.09.2024).
- European Council. (2019). “A New Strategic Agenda for the EU (2019-2024)”< <https://www.consilium.europa.eu/media/39914/a-new-strategic-agenda-2019-2024.pdf> > (20.09.2024).
- European Union. (2024a). “What is the EU Youth Dialogue?” < https://youth.europa.eu/get-involved/eu-youth-dialogue/what-eu-youth-dialogue_en > (11.09.2024).
- European Union. (2024b). “What is the EU Youth Dialogue?” <https://youth.europa.eu/strategy/european-youth-goals_en>(11.10.2024).
- European Union. (2024c). “Youth Goals”, <<https://youth-goals.eu/yg10>> (21.08.2024).
- European Union. (2024d). “Youth Goals”, <https://youth.europa.eu/strategy/strategy-2010-2018_en > (11.10.2024).
- European Union. (2024e). “Youth Goals”,<<https://youth-goals.eu/wp-content/uploads/YouthGoalsHandout-tr.pdf>> (15.08.2024).
- Falanga, R. (2024). Youth participation in environmental sustainability: insights from the Lisbon Participatory Budget, *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 36(1), 20-39
- Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2013). Ulusal gençlik ve spor politikası belgesi *TC Resmi Gazete*, 28541(27.01).
- Hofmann-van de Poll, F. ve Williamson, H. (2021). “European Youth Strategies - A Reflection and Analysis”, *Youth Partnership*, <https://www.researchgate.net/publication/354116283_European_Youth_Strategies_-_A_reflection_and_analysis?enrichId=rgreq-5981dad96a662b10a7971181fb883a15-XXX&enrichSource=Y292ZXJQYWdlOzM1NDExNjI4MztBUzoxMDYwNTYxNzQ3OTY4MDIxQDE2Mjk4NjkwMzM4OTU%3D&el=1_x_2&esc=publicationCoverPdf>(25.09.2024).

- Işık, V. (2016). Türkiye’de genç işsizliği ve genç nüfusta atalet. *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi*, 5(11): 130-145.
- Kalkınma Bakanlığı. (2013). Onuncu kalkınma planı 2014-2018.
- Kirtzel, C. ve Lorenz, A. (2023). How to make projects to enhance youth participation successful a comparative analysis of six youth dialogue projects. Astrid Lorenz ve Lisa H. Anders (Eds). *EU Citizenship Beyond Urban Centres Perceptions and Practices of Young People in East Central European Peripheral Areas*, (111-124), Springer, Cham.
- Klatt, G. (2024) The European youth strategy, Marcella Milana, Gosia Klatt ve Sandra Vatrella (Eds). *Europe’s Lifelong Learning Markets, Governance and Policy Using an Instruments Approach*, (s. 78-103), Palgrave Macmillan.
- Kolleck, N. ve Schuster, J. (2022). Youth participation in global policy networks on climate change, *International Journal of Educational Research*, (114): 1-11.
- Macanović, D. (2017). Youth participation in solving environmental issues and creating environmental policy in Europe, (Eds. Mihajlo Vučić ve Marko Novaković) *Youth Perspectives in the United Europe, Institute of International Politics and Economics*, (188-212), Belgrad.
- Narksompong, J. ve Limjirakan, S. (2015). Youth participation in climate change for sustainable. *Engagement, Review of European Community and International Environmental Law*, 24 (2): 171–181.
- Schreuder, W. (2019). *Youth participation in climate policy-making: a research on how Dutch youth organizations try to influence Dutch climate change policy-making*, University of Groningen.
- Sloam, J. (2016). Diversity and voice: The political participation of young people in the European Union, *The British Journal of Politics and International Relations*, 18 (3): 521– 537.
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı (2019). <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/2019_Yili_Cumhurbaskanligi_Yillik_Programi.pdf> (21.04.2024)
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı (2020). <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/11/2020_Yili_Cumhurbaskanligi_Yillik_Programi.pdf> (21.04.2024)
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı (2021). <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/2021_Yili_Cumhurbaskanligi_Yillik_Programi.pdf> (21.04.2024)

- T.C. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı (2022). <<https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2021/10/2022-Yili-Cumhurbaskanligi-Yillik-Programi-26102021.pdf>> (21.04.2024)
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı (2023). <<https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/11/2023-Yili-Cumhurbaskanligi-Yillik-Programi.pdf>> (21.04.2024)
- T.C. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı (2024). <<https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/10/2024-Yili-Cumhurbaskanligi-Yillik-Programi.pdf>> (21.04.2024)
- T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2019). On Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2019-2023). Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. Ankara.
- T.C. Strateji ve Bütçe Başkanlığı. (2023). On İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2024-2028). Ankara.
- Thew, H. (2018). Youth participation and agency in the United Nations Framework Convention on Climate Change, *International Environmental Agreements: Politics, Law and Economics*, (18): 369–389.
- Țuțuianu, R. A. (2022). Current Challenges in the European Youth Policy, *Security and Defence Journal*, (1): 165-178.
- United Nations (2024). “Youth and the SDGs” <<https://www.un.org/sustainabledevelopment/youth/#:~:text=Youth%20and%20the%20SDGs,large%20proportion%20of%20the%20population>> (03.08.2024).

BOOK REVIEW**EUROPEAN PUBLIC OPINION
ABOUT SECURITY: Who Can Help
Us in a Threatening World?**

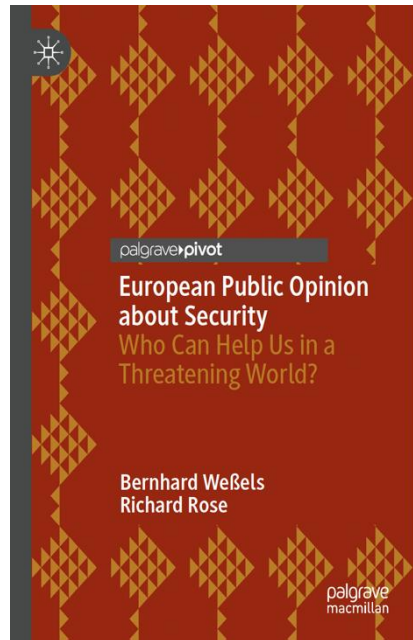
**Authors: Bernhard Weßels and
Richard Rose**

Palgrave Macmillan, 2025.

Language: English

88 pages

ISBN: 978-3-031-86262-5

Security and foreign policy, which may once have been perceived as abstract and distant, is now moving to the center of citizens' everyday lives. This is not only due to the widening range of threats, but also because risks related to climate change, economic vulnerabilities, immigration, and cyber threats can directly affect individuals. To illustrate, climate change can be a “threat multiplier” leading to resource scarcity or worsen economic conditions that can threaten human security (United Nations 2025). For example, Russian invasion of Ukraine resulted with food security concerns, driven up food prices and inflation.

Therefore, from the traditional “Almond-Lippmann consensus,” which argued that public opinion is largely irrelevant to the foreign policy-making process, recent events such as Russia’s invasion of Ukraine have heightened the salience of public opinion in security debates particularly in Europe (Wang and Moise 2023). As governments cannot act alone in addressing major threats and instead favor international cooperation and alliances such as the European Union (EU) or NATO, this opens up another dimension: not only the accountability of governments for their security policies but also questions about public opinion on their governments’ alliance preferences. Moreover, although the impact of public opinion in International Relations has received relatively little attention in terms of how foreign and security policies are formulated, the growing availability of online surveys and large-scale sampling has enhanced both the

relevance and the ecological validity of studies focusing on public opinion in these domains.

Weßels and Rose's book titled *European Public Opinion about Security: Who Can Help Us in a Threatening World?* reflects both the increasing relevance of public opinion about security and methodological rigor. Taking Europe as its core focus, and in contrast to studies primarily concerned with political elites, this book asks: *Do individuals see their country facing security threats? If so, do they want their government to respond on its own or seek help from alliances?* This question provides an analytically rich perspective, as it not only reveals whether the most pressing securitized issues resonate with ordinary citizens, but also connects directly to contemporary debates on the European security landscape, alliances, and institutions. The central contribution of this book lies in the model proposed by the authors, which seeks to capture the interaction between Europeans' individual threat perceptions and their governments' alliance preferences, while taking into account differences in individuals' national contexts as well as their political and socio-economic positions.

Methodologically, the book draws on the "European Security Survey," (EuroSec) which interviewed 12,685 people from eight countries, United Kingdom, Germany, Poland, Sweden, Romania, Hungary, Italy, and Croatia, conducted roughly one year after Russia's invasion of Ukraine. In line with the book's central questions, this approach aims to capture how people perceive different types of security threats, their preferences regarding alliances, and whether national contexts shape respondents' views.

To address its central research question, the book is structured into six chapters. The first two chapters provide the background by tracing the historical evolution of distinct threats and their varied impacts on Europe, as well as assessing the main alliances available for European governments to respond to these threats, namely the EU, NATO, and the United Nations (UN). While the authors do not clearly explain why these particular three threat types were selected, the first chapter evaluates the historical evolution, causes, and instances of military, economic, and climate insecurity for European countries. The latter part of the chapter examines how these insecurities are managed in contexts where individual citizens' capacities are limited and where national governments, faced with resource constraints, may need to join alliances.

Chapter two builds on the preceding discussion by taking a closer look at three key alliances through which European countries may pool their resources. Recognizing that alliances differ in their scope and capacities, the authors present the EU as stronger in addressing economic insecurities, NATO as the primary guarantor against military aggression, and the UN as central in dealing with climate-related insecurities. At the same time, they acknowledge the

shortcomings of each option: while the UN's inclusive structure can make achieving unanimity on complex problems difficult, in NATO's case the position of the United States often determines whether an attack should trigger Article 5.

Chapter three sets out the rationale for the book's empirical strategy and data collection while advancing the claim that public opinion matters, particularly for governments' alliance preferences, given security conditions that directly affect Europeans' lives. The chapter illustrates how security problems, primarily climate change and economic insecurity, now resonate at the grassroots level.

To develop their "individual security choices" approach, the authors introduce two models. The first, a "model of individual perceptions of threats", argues that individuals' threat perceptions are shaped less by government choices than by their own experiences. It highlights three sets of influences: national context (e.g., history, resources), political attitudes, and socio-economic status, which together help explain whether a threat is perceived as high or low. The second, a "model of choice or rejection of an alliance", links perceived threat to the subsequent decision between "going it alone" and seeking help from an alliance (EU, NATO, UN).

These models structure the chapter's hypotheses, treating alliance choice as the dependent variable and national context, political attitudes, and socio-economic characteristics as key independent variables. The remainder of Chapter three provides further details on the main data source used to test the hypotheses, the EuroSec survey, as well as the rationale behind the country selection. One advantage of this dataset, the authors argue, is its capacity to be applied to different types of security threats. The choice of countries, in turn, is justified by their substantial differences in resources and population size.

Chapters four and five report the findings derived from the two models introduced earlier. Chapter four analyzes EuroSec respondents' views on whether their countries face major or moderate risks, while Chapter five examines their preferences regarding cooperation with alliances. To give further details about these two chapters, Chapter four's message is clear: to mobilize support for costly security policies, governments need to understand how citizens perceive risks. Accordingly, the EuroSec data shows that nine out of ten respondents expressed an opinion about security risks. Among the three threats identified in the preceding chapter, economic insecurity stands out as the most salient, followed by climate change and, to a lesser extent, military action in terms of "substantial risks." The remainder of Chapter four addresses the question of who perceives security risks and proposes that the 'risk perception function' is shaped by the combination of national history, resources, individual attitudes, and socio-economic status. In line with this, the chapter presents regression analyses of how these variables interact. Overall, the results confirm a widespread awareness

among European citizens of security threats, despite variations linked to distinct political attitudes (e.g., left-wing outlooks) and socio-economic status (e.g., education).

While Chapter four explains how various factors shape Europeans' threat perceptions, Chapter five carries these findings into the realm of alliance preferences of European citizens. The chapter first examines public support for a "going it alone" strategy, dealing with security threats solely through national capabilities, and the political and other factors associated with it. Support varies by threat type: 46% favor going it alone for economic insecurity, but only 22% do so for military threats (and 38% for climate risks). Consistent with this pattern, the authors report that valuing democracy is associated with less support for going it alone and a greater willingness to work with allies.

The remaining part of the Chapter five turns to alliance preferences. While the authors find that a majority of respondents favor working with an ally, most notably NATO, patterns of alliance choice are highly contextual and vary with the type of threat. Strikingly, although most respondents come from EU member states, only around one-tenth regard the EU as providing effective support against military threats, whereas the EU is much more strongly preferred in relation to climate-related risks. As for the UN, Europeans appear well aware of its limited effectiveness in dealing with economic and military threats, yet they still recognize it as an important factor in addressing climate change. For the authors, these divergences illustrate a pragmatic orientation among European citizens and suggest a form of differentiated policy integration when confronting different types of security challenges.

The final chapter synthesizes the book's main finding: Europeans display a pragmatic orientation in alliance preferences, matching different security threats to different institutions. This does not necessarily reflect a common identity or value-based orientation; rather, it signals a self-interested calculation about which ally (EU, NATO, or the UN) can deliver effectiveness. The authors also underscore that these patterns are contingent: unexpected shocks and long-term trends can shift attitudes over time.

One of the strengths of this book is its accessible language, which allows it to address not only the International Relations community and scholars but also a broader audience. Moreover, it offers several empirically grounded takeaways for policymakers, most notably the finding that European citizens adopt a pragmatic orientation that can shape the policy-making process in an era when the effectiveness and structures of the international order and alliances are increasingly contested.

At the same time, however, the book suffers from frequent repetitions across sections, which may disengage readers and obscure the clarity of its key messages

and findings. Also, the lack of a clear justification for the selection of military, economic, and climate-related threats raises questions about the scope of the analysis. In particular, the omission of contemporary technology-related risks, such as those linked to technopolitics or energy security, may reduce the model's relevance, given that these pressing issues increasingly may shape foreign policy orientations and alliance choices. Ultimately, the book provides valuable insights into European public opinion on security and alliances at a time when Europe is facing some of its most pressing challenges, from the Russian invasion of Ukraine to ongoing debates about its "strategic autonomy". Nonetheless, the validity of its empirical claims would benefit from follow-up research, as the data were collected in 2022 and the dynamics of threats and alliances continue to evolve rapidly.

AYHAN GÜCÜYENER EVREN*

References

- United Nations (2025) "*Five Ways the Climate Crisis Impacts Human Security*." <https://www.un.org/en/climatechange/science/climate-issues/human-security>.
- Wang, C., and Alexandru D. M., (2023) "A Unified Autonomous Europe? Public Opinion of the EU's Foreign and Security Policy", *Journal of European Public Policy* 30(8):1679–98.

* PhD., ayhangucuyener@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-8140-5864